

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA FARMACIJO

ŠPELA SAVŠEK

DIPLOMSKA NALOGA

UNIVERZITETNI ŠTUDIJ FARMACIJE

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA FARMACIJO

ŠPELA SAVŠEK

**OVREDNOTENJE KLJUČNIH PARAMETROV AMBULANTNEGA
PREDPISOVANJA ZDRAVIL V SLOVENIJI V OBDOBJU 2002-2008**

**EVALUATION OF KEY PARAMETERS OF PRESCRIBING
MEDICINES IN PRIMARY CARE IN SLOVENIA FOR THE PERIOD
2002-2008**

DIPLOMSKA NALOGA

Ljubljana, 2014

Diplomsko delo sem opravljala na Fakulteti za farmacijo, na Katedri za socialno farmacijo, pod mentorstvom izr. prof. dr. Mitje Kosa, mag. farm.

Zahvala

Zahvaljujem se mentorju izr. prof. dr. Mitji Kosu, mag. farm. in asist. Janji Trček, mag. farm. za strokovno pomoč, potrpežljivost in sodelovanje pri izdelavi diplomske naloge.

Izjava

Izjavljam, da sem diplomsko nalogo samostojno izdelala pod vodstvom mentorja izr. prof. dr. Mitje Kosa, mag. farm.

Špela Savšek

Ljubljana, 2014

Predsednik diplomske komisije: prof. dr. Borut Štrukelj, mag. farm.

Član diplomske komisije: doc. dr. Žiga Jakopin, mag. farm.

VSEBINA

I. UVOD	1
1. FARMAKOEPIDEMIOLOGIJA	2
2. FARMAKOEPIDEMIOLOŠKE ŠTUDIJE PORABE ZDRAVIL	3
2.1. Namen farmakoepidemioloških študij porabe zdravil	4
2.2. Vrste farmakoepidemioloških študij porabe zdravil	6
2.3. Viri podatkov za proučevanje zdravja prebivalstva	7
2.4. Metodologija, ki se uporablja v študijah porabe zdravil	10
3. EKONOMSKI VIDIKI ŠTUDIJ PORABE ZDRAVIL	12
II. NAMEN DELA	14
III. METODEDE	15
1. Analiza števila receptov	19
2. Analiza denarne vrednosti receptov	19
3. Analiza oseb prejemnikov zdravila.....	19
4. Definirani dnevni odmerek zdravila	20
5. Izvajalci zdravstvene dejavnosti	20
IV. REZULTATI.....	21
1. ANALIZA ŠTEVILA RECEPTOV	21
1.1. Število izdanih receptov glede na vrsto recepta	21
1.2. Število izdanih receptov glede na ATC skupino zdravil.....	22
1.3. Najpogosteje predpisana zdravila glede na število izdanih receptov	23
1.4. Število receptov glede na imetnika dovoljenja za promet z zdravilom.....	25
2. ANALIZA DENARNE VREDNOSTI RECEPTOV	26
2.1. Denarna vrednost izdanih receptov	26
2.2. Povprečna denarna vrednost izdanih receptov v evrih.....	27
2.3. Vrednost izdanih zdravil glede na bruto domači proizvod (BDP)	28
2.4. Denarna vrednost izdanih zdravil glede na ATC skupine.....	28
2.5. Zdravila z najvišjo vrednostjo izdanih receptov	29
2.6. Denarna vrednost izdanih zdravil glede na imetnika dovoljenja za promet	31
3. ANALIZA OSEB PREJEMNIKOV ZDRAVIL	32
3.1. Število oseb in demografske značilnosti prejemnikov zdravil.....	32
3.2. Število predpisanih receptov in pakiranj zdravil.....	34

3.3. Število različnih zdravilnih učinkovin	37
4. DEFINIRANI DNEVNI ODMEREK	39
5. IZVAJALCI ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI	43
5.1. Lekarna.....	43
5.2. Predpisovalec	45
V. RAZPRAVA.....	46
1. Analiza števila receptov	47
2. Analiza denarne vrednosti receptov	49
3. Analiza oseb prejemnikov zdravila.....	50
4. Definirani dnevni odmerek	53
5. Izvajalci zdravstvene dejavnosti	55
VI. SKLEP.....	57
VII. LITERATURA	59

SEZNAM PREGLEDNIC

Preglednica I: Nivoji študij porabe zdravil	4
Preglednica II: Primerjava različnih virov podatkov za spremljanje porabe zdravil	10
Preglednica III: Število izdanih receptov v posameznem letu glede na vrsto recepta v obdobju 2002-2008.....	21
Preglednica IV: Delež izdanih receptov v posameznem letu glede na skupino ATC klasifikacije v obdobju 2002-2008	23
Preglednica V: Deset najbolj izdajanih zdravil po nacionalni šifri zdravila v letu 2002	24
Preglednica VI: Deset najbolj izdajanih zdravil po nacionalni šifri zdravila v letu 2008 ...	24
Preglednica VII: Letna denarna vrednost izdanih receptov v tisočih evrih v obdobju 2002-2008	26
Preglednica VIII: Revalorizirana letna denarna vrednost izdanih receptov na leto 2008 v tisočih evrih v obdobju 2002-2008.....	27
Preglednica IX: Povprečna vrednost izdanih receptov v evrih ter povprečna vrednost izdanih receptov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v evrih v obdobju 2002-2008	27
Preglednica X: Revalorizirana povprečna vrednost izdanih receptov v evrih in revalorizirana vrednost izdanih receptov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v evrih v obdobju 2002-2008	27
Preglednica XI: Delež izdanih zdravil glede na bruto domači proizvod Slovenije v obdobju 2002-2008.....	28
Preglednica XII: Vrednostni delež izdanih receptov v posameznem letu glede na skupino ATC klasifikacije v obdobju 2002-2008	29
Preglednica XIII: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov po nacionalni šifri zdravila v letu 2002	30
Preglednica XIV: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov po nacionalni šifri zdravila v letu 2008	30
Preglednica XV: Število oseb prejemnikov po spolu.....	32
Preglednica XVI: Povprečno število receptov na osebo in največje število receptov na osebo, ki so bili izdani v analiziranem obdobju 2002-2008	34

Preglednica XVII: Število izdanih škatlic zdravila, povprečno število izdanih škatlic zdravila na recept in povprečno število izdanih škatlic zdravila na osebo po posameznih letih v analiziranem obdobju 2002-2008	35
Preglednica XVIII: Delež izdanih receptov po glavnih skupinah ATC klasifikacije glede na spol v letih 2002 in 2008	37
Preglednica XIX: Prikaz števila zdravljenih učinkovin, ki jih je prejela oseba v posameznem letu v deležu glede na vse prejemnike zdravila v obdobju 2002-2008.....	38
Preglednica XX: Število izdanih DDD in povprečno število izdanih DDD v analiziranem obdobju 2002-2008.....	39
Preglednica XXI: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan po glavnih ATC skupinah v obdobju 2002-2008	40
Preglednica XXII: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan po statističnih regijah in spolu v letih 2002, 2004, 2006 in 2008	41
Preglednica XXIII: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu v letih 2002, 2004, 2006 in 2008	42
Preglednica XXIV: Število točk izdanih receptov in povprečno število točk na recept v obdobju 2002-2008.....	43
Preglednica XXV: Letna vrednost lekarniških storitev in povprečna vrednost lekarniških storitev ter njuni revalorizacijski količniki glede na leto 2008 v obdobju 2008-2008	44
Preglednica XXVI: Število predpisovalcev zdravil, povprečno.....	45
Preglednica XXVII: 20 najbolj izdajanih zdravil po številu receptov glede na ime zdravila v analiziranem obdobju 2002-2008	XIV
Preglednica XXVIII: Poraba zdravil po DDD na 1000 prebivalcev na dan, št. receptov in vrednost Rp.....	XV

SEZNAM SLIK

Slika 1: Opis porabe zdravil	3
Slika 2: Delež izdanih receptov po imetnikih dovoljenja za promet z zdravilom glede na celotno število izdanih receptov v posameznem letu v obdobju 2002-2008.....	25
Slika 3: Delež vrednosti izdanih receptov po imetnikih dovoljenja za promet z zdravilom glede na celotno vrednost izdanih receptov v posameznem letu v obdobju 2002-2008	31
Slika 4: Število izdanih receptov glede na posamezne starostne skupine v obdobju 2002-2008	33
Slika 5: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev glede na spol v obdobju 2002- 2008	33
Slika 6: Povprečno število izdanih receptov na osebo glede na statistične regije.....	36
Slika 7: Procentualni delež izdatkov za lekarniško dejavnost glede na celotno vrednost izdatkov obveznega zdravstvenega zavarovanja in celotno vrednost vseh izdanih receptov v analiziranem obdobju 2002-2008	44

SEZNAM ENAČB

Enačba 1: Izračun števila izdanih DDD na recept.....	18
Enačba 2: Izračun števila izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan (DID).....	18

SEZNAM OKRAJŠAV

ATC klasifikacija	anatomsko-terapevtsko-kemična klasifikacija
BDP	bruto domači proizvod
DDD	defined daily dose (slov. definirani dnevni odmerek)
DID	defined daily dose per 1000 inhabitants per day (slov. definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan)
EU	Evropska unija
FDA	Food and Drug Administration (slov. Urad za prehrano in zdravila)
IVZ	Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (slov. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj)
OTC	over-the-counter (slov. zdravila, ki se izdajajo brez recepta)
OZZ	obvezno zdravstveno zavarovanje
Rp	recept
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
SZO	Svetovna zdravstvena organizacija
WHO	World Health Organisation (slov. Svetovna zdravstvena organizacija)
ZU	zdravilna učinkovina
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

POVZETEK

Poraba zdravil se v Sloveniji iz leta v leto povečuje. Nova zdravila, višji odmerki za že znana zdravila, nova področja zdravljenja in hiter razvoj medicinskih tehnologij ter staranje prebivalstva in s tem povezana polifarmakoterapija naglo povečujejo stroške za zdravila. Spremljanje porabe zdravil ima pomembno vlogo pri upravljanju sistema zdravstvenega varstva, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja.

Namen diplomske naloge je ovrednotiti ključne kazalce, ki nam prikazujejo porabo ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji, torej število izdanih receptov, denarno vrednost zdravil in število definiranih dnevnih odmerkov.

Analizo ambulantnega predpisovanja zdravil v Sloveniji smo izvedli z računalniškim programom IBM SPSS Statistics 21 na zbirki podatkov o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, ki smo jo pridobili od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Na razpolago smo imeli 7 letnih zbirk podatkov, in sicer od leta 2002 do leta 2008. Za namen ovrednotenja podatkov smo v programu SPSS oblikovali sintakse, ki so nam omogočile izvedbo analiz.

Leta 2008 je bilo v Sloveniji ambulantno izdanih 15.282.876 zdravil. V sedemletnem obdobju se je število izdanih zdravil povečalo za 30 %, celotna denarna vrednost pa za 45 %. Leta 2008 je vrednost izdanih zdravil znašala 438.455.157,50 € oziroma 1,18 % bruto domačega proizvoda. Letna vrednost lekarniških storitev glede na celotno vrednost zdravil je skozi leta padala in je bila najnižja leta 2006.

Število izdanih definiranih dnevnih odmerkov na 1000 prebivalcev na dan je v proučevanem obdobju naraslo za 41 %. Poraba zdravil je leta 2008 znašala 1.128,84 DDD na 1000 prebivalcev na dan, največ iz ATC skupine C, pripravki za bolezni srca in ožilja. Poraba zdravil je bila v obdobju analize največja med ženskami v Zasavski regiji. Delež porabe zdravil glede na starost je naraščal z naraščajočo starostjo in je bil leta 2008 največji pri moških v starosti od 85-89 let.

Število oseb, ki so prejemale zdravila, se je skozi leta povečalo z 1.410.261 oseb v letu 2002 na 1.488.829 oseb v letu 2008. V povprečju so ženske prejele 1,66 recepta na osebo več kot moški.

ABSTRACT

The consumption of medicines in Slovenia as well as in other countries is increasing. Introduction of new approved drugs, higher doses of drugs, new therapeutic areas, quickly developing medical technology and population aging associated with polypharmacy are reasons for rapid increase in total cost of medicines. Drug utilization studies have an important role in national health care system management, which sole purpose is to prevent diseases, prolong life expectancy and provide good health for all citizens.

The goal of our study is to determine key parameters that show drug prescribing patterns in primary care in Slovenia, i.e. number of prescriptions, monetary value and number of defined daily dose.

Analysis of prescribing patterns in primary care in Slovenia were made with the statistical program IBM SPSS Statistics 21 on a database of all prescribed drugs obtained by the Health Insurance Institute of Slovenia. The study was carried out on data collected for seven years, between 2002 and 2008. For the purpose of data evaluation we developed SPSS syntaxes that enabled us the analysis.

In 2008, the number of prescriptions in primary care was 15.282.876. During the seven year period the number of prescriptions increased for 30 % and total cost of medicines for 45 %. In year 2008 the total cost of medicines was 438.455.157,50 € which stands for 1,18 % of gross domestic product. The annual value of pharmacy services in comparison to total cost of medicines was declining during the years, reaching its minimum in 2006.

The number of dispensed defined daily doses per 1000 inhabitants per day has risen for 41 % during observed period. In year 2008 the consumption of medicines was 1.128,84 DDD per 1000 inhabitants per day, mostly from the ATC code C, cardiovascular system. During the evaluation period drug consumption was highest among women in Zasavska region. The percentage of drug use according to age was increasing with age and was highest in 2008 for men in age group 85-89.

The number of patients, prescribed with at least one drug, elevated from 1.410.261 in year 2002 to 1.488.829 in year 2008. On average, women received 1,66 prescription per person more than men.

UVOD

Dandanes si težko predstavljamo življenje brez zdravil. Za bolnike s kroničnimi boleznimi je uporaba zdravil pogosto del vsakdana, spet drugi jih jemljejo le, kadar jih pestijo občasne zdravstvene težave. Zdravila namreč pomembno prispevajo k uspešnejšemu preprečevanju bolezni in hitrejši ozdravitvi, skrajšujejo čas zdravljenja v bolnišnici in odsotnost z dela, izboljšujejo kakovost življenja in nenazadnje pomembno prispevajo k daljši življenjski dobi. Nekatera zdravila se uporabljajo tudi za (lažje) diagnosticiranje bolezni (1).

Predpisovanje zdravil je tako najpogostejši in stroškovno najučinkovitejši ukrep, ki ga uporabljajo zdravniki pri obravnavi pacienta. Največji delež zdravil predpišejo zdravniki v primarni zdravstveni dejavnosti. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je v državah v razvoju letna poraba stroškov za zdravila 20-40 % glede na celoten znesek, ki ga države namenjajo za zdravstvo, v razvitih državah pa se delež giblje od 10-20 %. Podatki kažejo, da se v državah v razvoju skoraj polovica predpisanih zdravil, velik delež pa tudi v razvitih državah, uporablja neustrezno, s čimer se tratijo že tako omejeni viri izdatkov za zdravstvo. Neracionalna poraba zdravil se kaže tudi v slabih izidih zdravljenja, v najslabših primerih pa lahko zdravila povzročijo nepričakovane neželene učinke. Vse to je mogoče preprečiti z ustreznimi ukrepi, ki zmanjšujejo neracionalno porabo zdravil (2).

Poraba zdravil se v Sloveniji iz leta v leto povečuje. Nova zdravila, višji odmerki za že znana zdravila, nova področja zdravljenja in hiter razvoj medicinskih tehnologij ter staranje prebivalstva in s tem povezana polifarmakoterapija naglo povečujejo stroške za zdravila. Spremljanje porabe zdravil je torej eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanja življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja. Analiza informacij lahko omogoči sprejetje dejanskih ukrepov za preprečitev strokovno neracionalne porabe zdravil. Dobre informacije o porabi zdravil so lahko temelj za zasnovano preventivnih dejavnosti za izboljšanje zdravja prebivalstva (3).

1. FARMAKOEPIDEMIOLOGIJA

Farmakoepidemiologija je veda, ki se ukvarja s proučevanjem uporabe zdravil in njihovih učinkov na večjem številu ljudi (populaciji). Cilj farmakoepidemioloških študij je proučiti vzorce uporabe zdravil in kakovost predpisovanja zdravil ter omogočiti racionalno in stroškovno učinkovito uporabo zdravil v populaciji in s tem izboljšanje zdravstvenih rezultatov. Rezultati farmakoepidemioloških analiz nam tako omogočajo oceniti stopnjo izpostavljenosti prebivalstva posameznemu zdravilu ali skupini zdravil, hkrati pa nam prikažejo realen pogled na predpisovanje in uporabo zdravil (4).

Začetki raziskav o uporabi zdravil segajo v 60. leta 20. stoletja, ko so raziskovalci v Nemčiji, Veliki Britaniji in Avstraliji neodvisno odkrili, da je vzrok za sprva nepojasnljiv porast deformacij pri novorojencih jemanje talidomida med nosečnostjo. Po tragediji z zdravilom talidomid je bil leta 1962 v Združenih državah Amerike sprejet t.i. Kefauver-Harrisov amandma, ki je povzročil spremembo v regulativni politiki ameriške organizacije Food and Drug Administration. S tem amandmajem je FDA okrepila nadzor nad biomedicinskimi raziskavami na ljudeh ter spremenila regulacijo in način odobritve novih zdravil, saj so morala farmacevtska podjetja po novem poleg učinkovitosti novega zdravila s kliničnimi študijami dokazati tudi njegovo varnost ter poročati o neželenih učinkih zdravil. Kljub strožjim postopkom za registracijo zdravila so se v naslednjih desetletjih evidentirali številni neželeni učinki zdravil, ki so bila prisotna na tržišču (4).

Zaradi različnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na učinkovitost in varnost zdravil, se je področje farmakoepidemiologije razširilo, saj imajo rezultati farmakoepidemioloških študij z razumevanjem dejavnikov tveganja in koristi pomembno vlogo v javnem zdravju. V zadnjih letih področje farmakoepidemiologije tako zajema:

A. dopolnitev predmarketinških študij o neželenih učinkih zdravila

Pred odobritvijo dovoljenja za promet z zdravilom se izvajajo klinične študije, ki velikokrat ne predstavljajo realne slike vseh neželenih učinkov zdravil. Izvajajo se kratek čas v nadzorovanih pogojih na točno določeni manjši testni populaciji, poleg tega nam prikažejo učinkovitost zdravila samo za določeno terapevtsko indikacijo. Po prihodu zdravila na trg pa se zdravilo uporablja zunaj okvirjev nadzorovanih kliničnih študij in je tako podleženo številnim spremenljivkam. Zdravilo se

predpisuje različnim populacijskim skupinam, za indikacije, ki se na novo pojavljajo v klinični praksi, v daljših časovnih obdobjih, bolniki so pogosto izpostavljeni ostalim zdravilom in učinkovinam iz okolja, hkrati pa prihaja tudi do neizpolnjevanja farmakoterapijskih navodil s strani bolnikov (5).

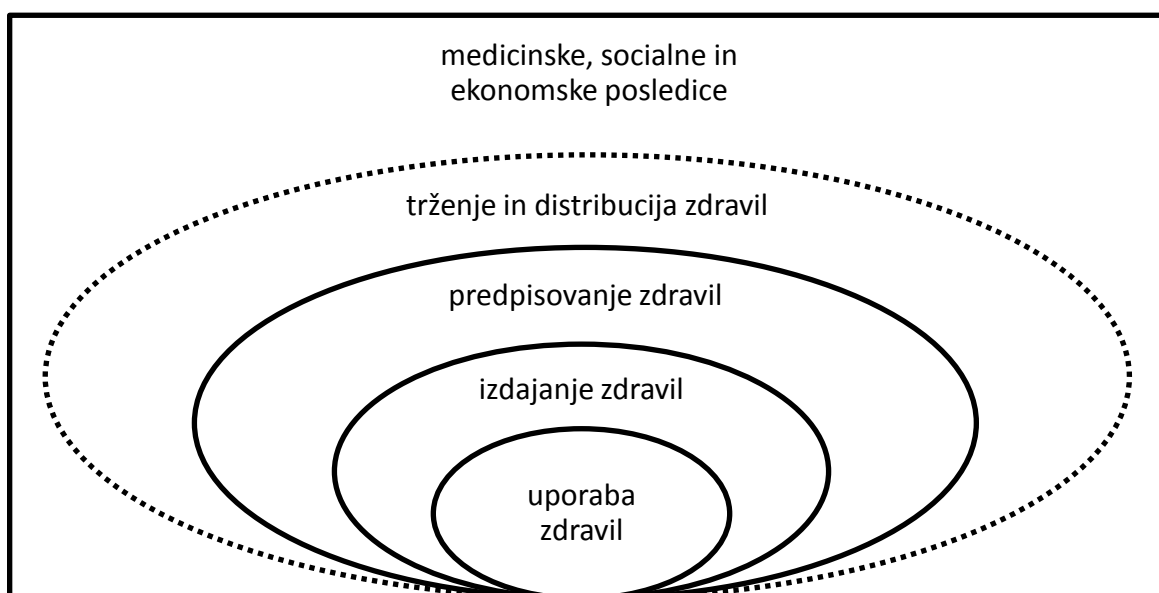
B. informacije, ki jih ne moremo pridobiti iz kliničnih študij:

- odkritje novih neželenih in želenih učinkov zdravila;
- vzorci porabe zdravil;
- posledice prevelikih odmerkov zdravil;
- ekonomske posledice uporabe zdravil (4).

2. FARMAKOEPIDEMIOLOŠKE ŠTUDIJE PORABE ZDRAVIL

Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije je poraba (utilizacija) zdravil distribucija, trženje, predpisovanje in uporaba le-teh v družbi s poudarkom na medicinskih, socialnih in ekonomskih posledicah (6). Študije porabe zdravil nam torej služijo za kvalitativen in kvantitativen opis uporabnikov zdravil in/ali pogojev uporabe zdravil (indikacija, čas zdravljenja, doza, skladnost jemanja z navodili, itd.).

Spremljanje porabe zdravil ima pomen za načrtovanje in spremljanje sistema zdravstvenega varstva in posredno za pridobivanje podatkov o obolenosti prebivalstva. Glavni cilj teh vrst študij je omogočiti racionalno porabo zdravil v določeni populaciji (4).

Slika 1: Opis porabe zdravil (7)

Študije porabe zdravil se lahko izvajajo na različnih nivojih, odvisno od namena raziskav in razpoložljivih podatkov. Preglednica I prikazuje štiri različne osnovne ravni s pripadajočimi razširjenimi sekundarnimi nivoji, na katerih se lahko izvajajo študije porabe zdravil. Pri tem je vedno potrebno opredeliti časovno obdobje (leto, četrletje, mesec, dan) in populacijsko skupino, na kateri bo raziskava potekala, nenazadnje pa morajo biti podatki, ki jih bomo uporabili, primerni za vrsto raziskave (raziskave, primerne za medicinske ter farmacevtske namene in raziskave, primerne za administrativne in tržne namene) (8).

Preglednica I: Nivoji študij porabe zdravil (8)

1.nivo	2. nivo
Zdravilo	Vsa zdravila Skupine zdravil Posamezna zdravila/produkti
Področje/vir	Država, države Regija, regije Lekarna, lekarne Sistem zdravstvenega zavarovanja Bolnišnica, bolnišnice Zdravnik, zdravniki Bolnik, bolniki
Terapevtski nivoji	Celotna prodaja/vzorci predpisovanja Zdravniški recepti Vodljivost, nevodljivost Farmakokinetika/farmakodinamika
Merska enota	Strošek Količina

2.1. Namen farmakoepidemioloških študij porabe zdravil

Študije porabe zdravil se lahko uporabljajo za ocenitev števila bolnikov, ki jemljejo določeno zdravilo v določenem časovnem obdobju. Ti podatki nam nato pomagajo pri opazovanju stanja opazovanega pojava v populaciji (prevalenca) in pri opazovanju pojavljanja novih primerov (incidenca). Prevalenca je izredno pomembna mera za načrtovanje zdravstvenega varstva. Število obstoječih primerov opazovane bolezni je

namreč eden od kazalnikov potrebe po zdravstvenem varstvu v povezavi s to boleznijo. Incidenca bolezni je osnovni kazalec dinamike pojava (naraščanje, upadanje, nespremenljivost), zato je pomembna mera za primerjavo izkušenj med populacijami različnih velikosti, različnih struktur, v različnih časovnih obdobjih, iz različnih geografskih enot itd. (9).

Poleg tega nam študije porabe zdravil prikažejo obseg uporabe zdravil v definiranem času in prostoru (npr. država, regija, bolnišnica,...). Takšni opisi so najbolj smiselni takrat, kadar so del zveznega vrednotenja podatkov, saj lahko s takšnim kontinuiranim vzorčenjem skozi določeno časovno obdobje zaznamo trende predpisovanja zdravil (6). Tako lahko na primer primerjamo vzorce predpisovanja zdravil med različnimi regijami. Odstopanja v posameznih regijah imajo lahko zdravstvene, socialne in ekonomske posledice tako za pacienta kot za celotno družbo, saj nam lahko nakazujejo lokalno specifično obolevnost. Zato je pomembno, da ugotovimo vzroke za odstopanja, jih pojasnimo in kadar lahko, popravimo.

Na podlagi epidemioloških podatkov o bolezni lahko raziskovalci s pomočjo študij porabe zdravil ocenijo, v kakšnem obsegu se zdravila uporabljajo skladno s strokovnimi priporočili in navodili ter v kakšnem obsegu prihaja do pretirane, premajhne ali neustrezne rabe zdravil. Z njimi lahko naredimo primerjavo med dejansko rabo zdravil za določeno bolezen ter nacionalnimi strokovnimi smernicami in priporočili za smotrno in pravilno rabo (6). Kadar prihaja do razlik od doktrine zdravljenja, lahko iz študij porabe zdravil ocenimo, ali je potrebno dodatno izobraževanje oz. ali je potrebno pregledati strokovne smernice in jih prilagoditi novim spoznanjem.

Zdravnikom lahko študije uporabe zdravil služijo kot povratna informacija o njihovem predpisovanju (10). Primerjave med predpisovanjem zdravnikov so lahko osnova za več ugotovitev, prikažejo nam lahko odstop od količine ali vrednosti izdanih receptov posameznega zdravnika, trende predpisovanja zdravil, ki jih predpišejo zdravniki različnih specialnosti, ali pa nam prikažejo kakovost predpisovanja na področjih, ki so pomembna z vidika javnega zdravstva prebivalstva: predpisovanje antibiotikov, anksiolitikov, hipnotikov, zaviralcev protonske črpalke in polifarmakoterapija.

Sistem razvrstitve zdravil po ATC klasifikaciji nam omogoča povezavo med porabo zdravil in obolevnostjo, saj je osnova za razvrstitev zdravil po ATC klasifikaciji indikacijsko področje zdravilnih učinkovin (3).

Študije porabe zdravil služijo tudi za ocenitev varnosti zdravila. Kadar prihaja do poročanja o neželenih učinkih določenega zdravila, nam študije porabe zdravil omogočajo zaznavanje razsežnosti neželenih učinkov. Z njimi lahko sklepamo, da prihaja do več neželenih učinkov pri določenih populacijskih skupinah, v določenih pogojih ali pri določenih odmerkih. S tem ovrednostimo potencialno tveganje za določene rizične skupine, izboljšamo informacije o indikacijah, kontraindikacijah in odmerkih, zdravila pa ni potrebno umakniti s tržišča (6).

Obdelava podatkov o porabi zdravil nam pomaga pri farmakoeekonomskih analizah v zdravstvu. Študije nam nudijo pomoč pri nadzoru nad stroški v zdravstveni dejavnosti, kamor sodijo tudi stroški zdravil, uporabljamo pa jih lahko tudi za ocenjevanje uspešnosti ukrepov na področju obvladovanja izdatkov (npr. uvedba sistema referenčnih cen z določanjem seznama zamenljivih zdravil in najvišjih priznanih vrednosti).

2.2. Vrste farmakoepidemioloških študij porabe zdravil

- Presečne pregledne raziskave

Presečne pregledne raziskave so posebne občasne raziskave uporabe zdravil v populaciji, s katerimi raziščemo pogostost in lastnosti pojavov v izbranem trenutku, ki je ponavadi največkrat časovno okno znotraj katerega zbiramo podatke (koledarski mesec ali največ leto) (9). Podatke, ki jih dobimo iz teh raziskav, lahko nato primerjamo s podatki drugih držav, zdravstvenih ustanov idr., zbranimi v istem časovnem obdobju. S presečnimi raziskavami lahko enostavno merimo porabo zdravil v določenem obdobju, lahko jih uporabljamo tudi pred in po načrtovanih spremembah za ocenitev uspešnosti novih implementacij.

- Longitudinalne raziskave

Z longitudinalnim opazovanjem proučujemo spreminjanje lastnosti uporabe zdravil (trende) v populaciji v načeloma istih zaporednih časovnih intervalih ali trenutkih (9).

Zbiranje podatkov je pri teh vrstah raziskav kontinuirano, podatki lahko izhajajo iz posamezne ambulante, bolnišnice, zdravstvenih zavarovalnic itd. Kljub temu, da je zbiranje podatkov kontinuirano, pa pri teh vrstah raziskav nimamo podatka o bolnikih, ki prejmejo določeno zdravilo, temveč samo o celokupnem trendu predpisovanja zdravil (6). Ena od oblik longitudinalnih raziskav je kohortna longitudinalna raziskava, kjer od dneva izpostavitve dalje spremljamo določeno skupino oseb, za katere je značilno, da doživljajo neko skupno izkušnjo (9). Takšne vrste podatkov nam lahko prikažejo informacije o zdravljenju določenega bolnika (čas zdravljenja, sočasno zdravljenje z več zdravili, dnevni odmerek, spremembe v terapiji, neželene učinke, rezultate zdravljenja, idr.) in so zato statistično izredno močne (6). Najlažje pridobimo podatke za to vrsto raziskav iz metod rutinskega zbiranja podatkov, kot je npr. e-recept.

2.3. Viri podatkov za proučevanje zdravja prebivalstva

Za kvalitetno oceno stanja zdravja prebivalstva potrebujemo ustrezne in kvalitetne podatke. Raziskave lahko opravljamo na stalnih virih podatkov ali na občasnih virih podatkov. Farmakoepidemiološke študije lahko opravljamo na podatkih, ki so zbrani posebej za namen študije, t.i. primarnih podatkih, ali pa na podatkih, ki so že bili zbrani v druge namene (npr. kot del administrativnih podatkov), t.i. sekundarnih podatkih. V zadnjih desetletjih smo ob intenzivnem razvoju informacijskih sistemov, ki nam omogočajo rutinsko zbiranje podatkov, predvsem v Evropi in Severni Ameriki pričala velikemu porastu uporabe sekundarnih informacij (5).

Viri podatkov za spremljanje porabe zdravil so lahko:

- podatki lekarn o izdaji zdravil (recepti, naročilnice, samozdravljenje);
- podatki zdravstvenih zavarovalnic, ki se zbirajo predvsem zaradi povračila stroškov za zdravila;
- podatkih iz zdravstvenih kartonov, temperaturnih listov;
- podatki farmacevtske industrije o proizvodnji zdravil;
- podatki veletrgovin o prodaji zdravil (11);
- farmakovigilancijska poročila o neželenih učinkih;
- intervjuji in ankete;
- podatki, ki jih zbirajo regulatorne agencije.

Najpomembnejše pojave, povezane z zdravjem prebivalstva ponavadi spremljamo v sistemu stalnega zbiranja podatkov, s pomočjo katerega čim bolj natančno preiskujemo celotno prebivalstvo glede porazdelitve teh pojavov v njem. Glede na to, da so podatki, ki jih na ta način pridobimo, osnova za ugotavljanje razmer v populaciji, je izredno pomembno, da so kar se da kvalitetni, popolni in resnični (9).

Registri izdanih zdravil

Podatke, ki jih zbiramo v sistemu stalnega nadzora, običajno zbiramo v registrih. Register je arhiv, v katerem se shranjujejo podatki o pojavu, ki ga registriramo. Zapis je vezan na posamezno osebo. Registracija je torej proces stalnega sistematičnega zbiranja podatkov o pojavljanju in značilnostih pomembnih pojavov z namenom pridobiti čim bolj natančne ocene razsežnosti pojava in njegovega vpliva na prebivalstvo ter čim bolj kvalitetno načrtovanje za njegovo ukrepanje. Teoretično naj bi se registrirali vsi primeri pojava, ki ga registriramo, če pa to ni možno, je potrebno doseči čim večjo pokritost (9).

Najpogosteje uporabljenje podatkovne baze za farmakoepidemiološke raziskave na svetu so registri o izdanih zdravilih v lekarnah. Takšni registri nastanejo na podlagi avtomatske obdelave receptov in primarno služijo kot račun, ki ga lekarna izstavi zdravstveni zavarovalnici za stroške izdanih zdravil ter za storitve obdelave in vročitve zdravila pacientu. V primeru uporabe podatkov za farmakoepidemiološke študije, ki si bili prvotno zbrani za druge namene (npr. kot del administrativnih podatkov), govorimo o t.i. sekundarnih podatkih.

- *Prednosti registrov o izdanih zdravilih*

Uporaba registrov o izdanih zdravilih ima vrsto prednosti. Največja prednost je velikost vzorca, saj je pogosto zastopan velik del populacije določene regije ali države. Velika reprezentativnost vzorca nam daje ustrezno statistično moč za analizo pomembnejših podskupin populacije, ki so običajno izključeni iz kliničnih študij (starejši, ženske, otroci), redkih bolezni, sočasnih obolenj, redkih neželenih učinkov in učinkovitosti zdravila po prihodu zdravila na tržišče (5).

Vsaki zavarovani osebi je običajno dodeljena osebna identifikacijska številka, ki nam omogoča spremljanje oseb in pridobivanje podatkov o njih skozi daljše časovno obdobje

ter tako zagotavlja njihovo popolno anonimnost. V raziskavi, ki so jo opravljali z anketiranjem po domovih, so namreč ugotovili, da sta samo 2 % oseb, obolelih s sifilisom, priznala, da so okuženi z bakterijo *Treponema pallidum*. V primerih posrednega zbiranja osebnih podatkov pa posameznika predhodno ni potrebno seznaniti s tem, da se bodo podatki pridobili iz že obstoječe zbirke podatkov, s čimer se torej znebimo neodzivnosti, pristranskosti in osipu oseb (12).

Prvotni namen zbiranja podatkov o izdanih receptih je zaračunavanje stroškov zdravstvenim zavarovalnicam, zato lahko v primeru uporabe registrov v raziskovalne namene izvedemo študijo stroškovne učinkovitosti sistema, ki analizira in prikazuje odnos med zdravilom ali postopkom zdravljenja ter zdravstvenim učinkom postopka zdravljenja ali zdravila (5). Po opravljeni analizi tako dobimo podatke o tem, kateri zdravstveni postopek ali zdravilo je tisti, ki določeni populaciji nudi največjo korist (večji učinek) glede na vloženo denarno enoto.

Ker za raziskave uporabljamo sekundarne podatke, so le-ti že zbrani in shranjeni v elektronski obliki, kar nam omogoča relativno hitro analizo raziskovalnega problema s precej nižjimi stroški (5).

- *Slabosti registrov o izdanih zdravilih*

Registri o izdanih zdravilih imajo tudi svoje pomanjkljivosti. Podatki, ki se zbirajo v sistemu stalnega nadzora, se prvotno zbirajo predvsem zaradi povračila stroškov za zdravila zdravstvenim zavarovalnicam in ne za potrebe raziskav. Pri nastajanju registrov lahko v več točkah prihaja do administrativnih napak in pristranosti (10). Za nekatere napake je verjetnost pojavljanja manjša (npr. nepravilen vnos izdanega zdravila v lekarni), medtem ko so druge napake precej bolj razširjene. Spremembe v strojni, programski opremi in/ali šifriranju lahko spremenijo tolmačenje podatkov v daljšem časovnem obdobju.

Kadar uporabljamo registre o izdanih zdravilih za raziskave študij o porabi zdravil, se moramo zavedati dejstva, da je raziskovalec omejen, saj se uporabljajo t.i. sekundarni podatki. Tako raziskovalec ne more v raziskavo vključiti drugih, za študije relevantnih podatkov, kot so nosečnost, kajenje, aktivnost, alkoholizem, idr. (5)

Z registri izdanih zdravil lahko spremljamo samo podatke o ambulantno izdanih zdravilih, ki se izdajajo na receptni obrazec, ne pa tudi podatke o porabi zdravil v bolnišnicah,

zdravstvenih domovih, specialističnih ambulantah (npr. centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog) in zdravil, ki so na voljo brez recepta (t.i. OTC zdravila). Pri tem nam manjka tudi podatek o tem, koliko zdravil je bilo dejansko predpisanih, saj ni nujno, da bolnik vedno unovči recept v lekarni. Poleg tega pa iz registrov ne moremo sklepati, da vsak bolnik jemlje zdravila v skladu z navodili oz. da jih sploh jemlje.

Preglednica II: Primerjava različnih virov podatkov za spremljanje porabe zdravil (7)

Preučevana enota	VIRI PODATKOV ZA ŠTUDIJE PORABE ZDRAVIL		
	Statistika prodaje	Register	Intervjuji, ankete
Zdravila na recept	✓	✓	✓
OTC zdravila	✓	✗	✓
Prehranski dodatki	✗	✗	✓
Poraba zdravil	✗	✓	✓
Polifarmakoterapija	✗	✓	✓
Prevalenca	✗	✓	✓ (ocenjena)
Neželeni učinki zdravil	✗	✗	✓
Interakcije med zdravili	✗	✓	✓
Zmanjšanje učinkovitosti zdravila	✗	✗	✓
Nepripravljena predpisana zdravila	✗	✓	✓
Časovno obdobje	daljše	daljše	Krajše
Stroški študije	nizki	nizki	Visoki

2.4. Metodologija, ki se uporablja v študijah porabe zdravil

Prva mednarodna raziskava o porabi zdravil je bila opravljena v 60. letih 20. stoletja v šestih evropskih državah pod okriljem Evropskega regionalnega urada Svetovne zdravstvene organizacije (WHO Regional Office for Europe). V državah pa so uporabljali različno metodologijo za spremljanje porabe zdravil, torej rezultati študije med seboj niso bili primerljivi (6).

Leta 1969 je zato Svetovna zdravstvena organizacija v Oslu organizirala mednarodni simpozij o porabi zdravil "The Consumption of Drugs", kjer so sklenili, da je potrebno

izdelati in sprejeti enoten mednarodno sprejemljiv sistem razvrščanja zdravil, s katerim bi dobili primerljive podatke o uporabi zdravil med posameznimi državami in regijami. Tako so ustanovili Raziskovalno skupino za porabo zdravil (Drug Utilization Research Group - DURG), katere naloga je bila razviti mednarodno primerljive metode za spremljanje porabe zdravil. Skupina je nadgradila in razširila klasifikacijski sistem, ki so si ga zamislili raziskovalci Evropskega združenja za raziskavo farmacevtskega trga (European Pharmaceutical Market Research Association - EphMRA). Nastal je mednarodno primerljiv sistem, poznan kot anatomsko-terapevtsko-kemična (ATC) klasifikacija. Z namenom, da bi lahko uspešno merili porabo zdravil, so raziskovalci razvili še tehnično mersko enoto imenovano definirani dnevni odmerek (Defined Daily Dose - DDD) (6, 15). Prvič so ATC/DDD metodologijo uporabili leta 1976, ko je bila objavljena raziskava o porabi zdravil v nordijskih državah. Od tega leta dalje je uporaba ATC/DDD sistema kot mednarodni standard za raziskave o porabi zdravil silno narasla. V Sloveniji je ATC/ DDD metodologija veljavna od leta 1996 dalje, ko jo je vpeljala SZO (13).

- Anatomsko-terapevtsko-kemična klasifikacija

ATC klasifikacija je mednarodni, univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila. Razvija ga Center SZO za statistično obdelavo zdravil (WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology). Glavni namen je ohraniti stabilno ATC/DDD oznako skozi daljši čas, saj lahko raziskovalci le tako proučijo trende pri porabi zdravil, ne da bi pri tem prišlo do prevelikih zapletov zaradi pogostih sprememb sistema (13, 14).

V ATC klasifikaciji so zdravilne učinkovine razdeljene v različne skupine glede na organ ali organski sistem, na katerega delujejo, ter glede na svoje kemične, farmakološke in terapevtske lastnosti. Sestavlja jo 5 nivojev: atomska glavna skupina, terapevtska podskupina, farmakološka podskupina, kemična podskupina in zdravilna učinkovina (14).

- Definirani dnevni odmerek

Definirani dnevni odmerek je uvedla SZO in predstavlja statistično enoto za merjenje porabe zdravil. Uporablja se za standardiziranje primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva (13).

DDD je neodvisen od cene, velikosti pakiranja, zaščitnega imena in farmacevtske oblike zdravila. Predstavlja povprečni vzdrževalni odmerek (doza) na dan za zdravilo, ki se uporablja za zdravljenje glavne indikacije pri odraslih osebah in opisuje neko teoretično

vrednost, s katero naj bi poenostavili prikaz porabe zdravil. Dejansko odmerjanje se spreminja glede na terapevtsko indikacijo, starost bolnika, sočasno jemanje zdravil, zdravstveno stanje oziroma druge individualne značilnosti posameznika (13, 16).

Kadar je le mogoče, je definirani dnevni odmerek izražen v masi zdravilne učinkovine (npr. za amoksicilin je 1 DDD 1 g), kadar pa to ni mogoče (kombinacija več zdravilnih učinkovin), se kot definirani dnevni odmerek šteje določeno število posameznih farmacevtskih oblik (kapsule, tablete, tube,...), ki so potrebne za enkratni odmerek zdravila. Poraba ambulantno predpisanih zdravil se po priporočilih SZO prikazuje kot število DDD na tisoč prebivalcev na dan (13, 16).

3. EKONOMSKI VIDIKI ŠTUDIJ PORABE ZDRAVIL

Farmakoeconomika je veda, ki identificira, meri in primerja stroške zdravljenj v povezavi s kliničnimi izidi (17).

Zaradi staranja prebivalstva, hitrega razvoja medicinske znanosti, sprememb v zdravstvenih sistemih, večjih pričakovanj prebivalstva in drugih trendov se trenutno velika večina evropskih držav spopada z naraščajočimi zdravstvenimi izdatki in željo po uspešnem obdovanju le-teh.

Države EU so po podatkih OECD v povprečju za zdravstvo v letu 2011 namenjale skupno 9,3 % BDP, od tega kar šestino (17 %) za zdravila, kar znese na evropskem povprečju 1,5 BDP (18). Zato so v zadnjih letih varčevalni ukrepi usmerjeni v zadrževanje stroškov, namenjenih za zdravstvene sisteme in posledično za zdravila.

Na zdravila pa ne smemo gledati le kot na veliko finančno breme, saj lahko pravilno predpisano zdravilo vodi do zmanjšanja zdravstvenih stroškov zaradi:

- manjše porabe drugih zdravil;
- manjšega števila hospitalizaciji, oz. skrajšanja le-teh;
- manj obiskov pri zdravniku;
- manjših stroškov, povezanih z uporabo napačnega zdravila (administrativni stroški, stroški raznih preiskav, npr. laboratorij).

Če upoštevamo samo strošek zdravila, je lahko izbrano zdravilo precej dražje kot ostala zdravila, vendar je lahko tudi učinkovitejše. Dejansko stroškovno učinkovitost določenega zdravila lahko zato določimo le na podlagi celotnih stroškov za zdravilo in prikazanih izidov zdravljenja. Zato je izredno pomembno, da z interdisciplinarnim izborom najboljših metod zdravljenja za najmanjšo ceno pripomoremo k racionalizaciji stroškov, ki so nam na voljo v okviru zdravstvenega sistema.

V ta namen nam pomagajo osnovne farmakoekonomske analize:

- *analiza stroškov* vključuje samo analizo stroškov zagotavljanja zdravstvenega varstva ne glede na izide zdravljenja;
- *metoda zmanjševanja stroškov* analizira zmanjševanje stroškov; s to metodo primerjamo različne postopke zdravljenja ali zdravila z enakim učinkom in na koncu izberemo medicinski postopek, ki je najcenejši; za to analizo se odločamo, ko primerjamo dve enako učinkoviti zdravili, ki se razlikujeta le po ceni;
- *metoda stroškovne učinkovitosti* analizira in prikazuje odnos za vsako alternativo (zdravilo, postopek), tako da se v števcu navajajo stroški, v imenovalcu pa zdravstveni učinek postopka ali zdravila; temeljna predpostavka tega pristopa je, da je potrebno dati prednost tistim zdravstvenim postopkom in zdravilom, ki določeni populaciji nudijo največjo korist (večji učinek) glede na vloženo denarno enoto;
- *metoda stroškovne uporabnosti* analizira razmerje med stroški in celokupno koristjo; uporablja se v primerih, kjer prihaja do izboljšanja na več področjih (multidimenzionalno); učinki različnih metod zdravljenja se izražajo z eno mero; najbolj uporabna mera za ocenjevanje celokupne koristi glede na vložena sredstva je mera, ki se izraža v letih zdravstveno kakovostnega življenja (Quality Adjusted Life Year - QALY);
- *metoda stroškovne koristnosti* analizira stroške in koristi medicinskih postopkov; rezultate zdravljenja izraža v denarju; na temelju te analize se ocenjuje in nato odloča, ali je strošek nekega postopka vreden koristi, izmerjene v denarju (9, 17).

II. NAMEN DELA

Namen diplomskega dela je analiza podatkov ambulantno izdanih zdravil v Sloveniji v obdobju od leta 2002 do leta 2008 ter prepoznavanje in ovrednotenje vzorcev porabe letih. Osredotočili se bomo na količinsko analizo predpisanih receptov v posameznih letih. Zanimali nas bodo ključni splošni podatki, in sicer število izdanih receptov zdravil, število izdanih receptov zdravil na prebivalca, katera zdravila po ATC klasifikaciji so bila najbolj izdajana in zakaj, katera zdravila so bila najpogosteje predpisana in kdo je obvladoval trg z zdravili. Nadalje želimo proučiti denarno vrednost izdanih zdravil, katera zdravila in skupine zdravil so predstavljali največje izdatke ter ugotoviti učinkovitost že sprejetih ukrepov pri obvladovanju izdatkov za zdravila. Analizirali bomo demografske podatke oseb in preverili strukturo izdajanja zdravil po spolu, starosti in regijah. Izvedeti želimo komu so bili recepti namenjeni, katera skupina oseb jemlje zdravila in zakaj. Poskušali bomo ugotoviti, ali je polifarmakoterapija v Sloveniji v porastu. Pregledali bomo število izdanih definiranih dnevnih odmerkov, porabo zdravil pa prikazali kot število definiranih dnevnih odmerkov na 1000 prebivalcev na dan in ugotavljali, kdo je največji porabnik zdravil ter primerjali rezultate z drugimi državami. Preverili bomo ovrednotenje lekarniških storitev ter obremenjenost predpisovalcev.

Z analizo teh podatkov želimo zaznati trende predpisovanja zdravil v izbranem obdobju in tako pridobiti celostno podobo nad porabo ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji.

III. METODE

Na nacionalni ravni se v Sloveniji v celoti spremljajo podatki o ambulantno predpisanih zdravilih, katerih plačnik je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Podatke o predpisanih zdravilih skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva pošiljajo lekarne Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, podatki o zdravilih, izdanih brez recepta, in o bolnišnični porabi zdravil pa niso na voljo.

Analizo ambulantnega predpisovanja zdravil v Sloveniji smo izvedli na bazi podatkov ZZZS o izdanih zdravilih, predpisanih na recept. Na razpolago smo imeli 7 letnih zbirk podatkov, in sicer od leta 2002 do leta 2008. Za potrebe analize smo anonimno zbirko podatkov ZZZS povezali s podatki iz Centralne baze zdravil ter s podatki o porabi zdravil iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki so dostopni na spletni strani ZZZS.

Za statistično obdelavo podatkov smo uporabili računalniška programa Microsoft Excel in IBM SPSS Statistics 21. Program SPSS spada med najbolj razširjene statistične programe na svetu in je namenjen predvsem statistični obdelavi podatkov z osebnimi računalniki. Sestavljen je iz tako imenovanih modulov, namenjenih reševanju različnih nalog, vsak modul pa vsebuje že pripravljene (pod)programe, napisane v programskem jeziku. (Pod)programi rešujejo različne naloge po že vnaprej določenih oziroma standardnih postopkih, sestaviti moramo samo navodila, t.i. sintakse, za izvajanje (pod)programov (19).

Za namen ovrednotenja podatkov smo v programu SPSS oblikovali sintakse, ki so nam omogočile izvedbo istih analiz na posameznih letnih zbirkah, ponovljivost obdelave podatkov, nadzor nad napakami pri obdelavi podatkov, v prihodnje pa lahko iste sintakse uporabimo za sistematično vrednotenje na novejših letnih zbirkah podatkov. Sintakse, ki smo jih sestavili v programu SPSS 21, so zaradi obsežnosti zapisane v Prilogi 1.

Zbirka podatkov ZZZS je sestavljena tako, da vrstice predstavljajo enkratno izdajo zdravila, stolpci pa spremenljivke. Pri analizi podatkov smo uporabili naslednje spremenljivke:

- DELSifra - nacionalna šifra zdravil;

- oseba - anonimna številka osebe, kateri je bil predpisan recept (pri prvi izdaji zdravila se osebi dodeli identifikacijska številka, pod katero se nato beležijo vse naslednje izdaje zdravil tej osebi);
- zdravnik;
- lekarna;
- STATREGoseba - statistična regija osebe;
- SPOLoseba - spol osebe;
- LETOoseba - leto rojstva osebe;
- kolicina0406 - količina izdanih vsebnikov zdravila;
- BARVARp - vrsta recepta;
- VREDNOSTRp - denarna vrednost recepta;
- VREDNOSTOZZ - denarna vrednost recepta iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki ga krije ZZZS;
- STtock - število točk lekarniških storitev;
- VREDNOSTtocka - denarna vrednost lekarniške storitve;
- ATCaktual - ATC oznaka zdravilne učinkovine, določena po anatomsko terapevtski klasifikaciji;
- Imezdravila - lastniško ime zdravila;
- DzP - imetnik dovoljenja za promet z zdravilom;
- ŠtDDDvPAKIRANJU - število definiranih dnevni odmerkov v 1 vsebniku zdravila.

Pridobitev baze podatkov za proučevanje izdanih zdravil

Anonimno zbirko o izdaji ambulantno predpisanih zdravil od leta 2002 do 2008, katere lastnik je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, smo prejeli shranjeno v formatu *.sav, zato smo jo brez težav odprli v programu SPSS. Baza pa ni vključevala nekaterih ključnih informacij za željeno analizo podatkov, zato smo za potrebe analize uporabili še seznam zdravil, ki je dostopen na spletni strani Centralne baze zdravil, in podatke o izdanih zdravilih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja med leti 2001-2013. Oba seznama sta bila shranjena v obliki Excel tabele.

Seznam zdravil iz Centralne baze zdravil je redno osvežen in vsebuje tako veljavna kot tudi že ukinjena zdravila (20). Uporabili smo ga predvsem za podatke o imenu zdravila in

imetniku dovoljenja za promet z zdravilom. Vendar so bila nekatera zdravila, ki so se uporabljala v preteklih letih, na dan prenosa seznama zdravil že ukinjena, zato so pri približno 1000 zdravilih manjkali podatki o imenu zdravila in imetniku dovoljenja za promet, nacionalna šifra in ostali relevantni podatki o zdravilu pa so bili zajeti v tej bazi. Preko nacionalne šifre zdravila smo nato pridobili manjkajoče podatke iz Centralne baze zdravil, ki smo jih nato ročno vpisali v preglednico. Točnost vnosa smo v Excelovem dokumentu preverili z vrtilno tabelo.

Podatke o izdanih zdravilih iz OZZ med leti 2001-2013 smo uporabili za pridobitev podatkov o definiranih dnevni odmerkih in številu enot v pakiranju (21). Manjkajoče podatke smo na podlagi ATC klasifikacije zdravila poiskali na spletni strani Svetovne zdravstvene organizacije o ATC/DDD Indexu (22).

Seznama smo nato prenesli v program SPSS, kjer smo ju združili s posamezno letno anonimno zbirko o izdaji ambulantno predpisanih zdravil (Postopek 1). V Prilogi so vsi postopki za pridobitev podatkov o ambulantno izdanih receptih napisanih za leto 200X. Da dobimo leto, ki ga želimo analizirati, moramo spremenljivko X spremeniti v željeno število (X=2 → analiza za leto 2002, X=3 → analiza za leto 2003, itd.).

Analizirali smo število ambulantno izdanih receptov za posamezno leto glede na vrsto recepta, nato pa smo iz zbirke receptov izločili naročilnice za terapevtsko prehrano in skupinske naročilnice, saj v teh primerih prejemnik ni bil znan (Postopek 2).

Za lažjo obdelavo podatkov smo na osnovni zbirki uvedli nekaj novih spremenljivk in tako omogočili preprostejšo uporabo baze podatkov. Na podlagi letnice rojstva smo osebam izračunali starost in jih razdelili v naslednje starostne skupine: 0-4 let, 5-9 let, 10-19 let, 20-29 let, 30-39 let, 40-49 let, 50-59 let, 60-69 let, 70-79 let, 80-84 let, 85-89 let in 90 let in več (Postopek 3). Glede na ATC klasifikacijo predpisanih zdravil (ATCaktual) smo zdravila razdelili na podnivoje anatomske-terapevtske klasifikacije, ki so nam omogočili nadaljnjo analizo (Postopek 4). Denarne vrednosti izdanih zdravil so bile pred letom 2006 še v tolarjih, zato smo jih preračunali v evre na podlagi tečaja zamenjave, določenega z Uredbo Sveta (ES) št. 1086/2006. Tečaj zamenjave tolarja z evrom je 1 EUR = 239,64 SIT in je začel veljati z uvedbo evra, to je 1. januarja 2007 (Postopek 5) (23). Vrednost lekarniške storitve smo izračunali na podlagi podatka o številu točk za izdajo zdravila (STtock) in vrednosti lekarniške točke (VREDNOSTtocka€) (Postopek 6). Izračunali smo

celotno vrednost receptov in celotno vrednost obveznega zdravstvenega zavarovanja, nato pa to vrednost vstavili v nadaljnje postopke. Tako smo dobili podatke o:

- deležu vrednosti recepta glede na vrednost vseh receptov;
- deležu vrednosti obveznega zdravstvenega zavarovanja glede na vrednost vseh receptov;
- deležu lekarniške storitve v primerjavi s celotno vrednostjo obveznega zdravstvenega zavarovanja;
- deležu lekarniške storitve glede na vrednost vseh receptov (Postopek 7).

Definirane dnevne odmerke zdravil in definirane dnevne odmerke zdravil na 1000 prebivalcev na dan (število DID) smo izračunali po naslednjih formulah:

Enačba 1: izračun števila izdanih DDD na recept

$$\text{št. DDD/recept} = \frac{\text{število vsebnikov} \times \text{količina učinkovine v vsebniku [mg]}}{\text{DDD [mg]}}$$

Enačba 2: Izračun števila izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan (DID)

$$\text{št. DID} = \frac{\text{št. DDD na recept} \times 1000}{\text{št. prebivalcev} \times \text{št. dni v letu}}$$

Število DDD smo izračunali iz podatkov, ki smo jih pridobili z združevanjem z bazo o izdanih zdravilih OZZ med leti 2001-2013, nato pa iz števila DDD še porabo zdravil na 1000 prebivalcev na dan. Podatek o številu prebivalcev v Sloveniji za posamezno leto glede na 30. 06. smo pridobili na spletni strani Statističnega urad Republike Slovenije (Postopek 8) (24).

Opazili smo, da ima anonimna zbirka podatkov ZZZS-ja za leto 2005 napako pri vnešenih številih izdanih škatlic zdravil, saj izračunane vrednosti niso bile pravilne. Ker so podatki o številu DDD in številu DDD na 1000 prebivalcev na dan izračunani iz števila izdanih vsebnikov zdravil, posledično tudi ti podatki za leto 2005 niso pravilni. Podatke smo sicer prikazali med rezultati, a jih nismo ovrednotili. Do napake je najverjetneje prišlo pri vnosu, šifriranju ali dešifriranju podatkov. Glede na to, da smo analizo izvajali na bazi podatkov,

katerih nismo pridobili sami, torej je to t.i. sekundarna baza podatkov, ne moremo z gotovostjo trditi oz. vedeti, zakaj je do te napake prišlo. Ostalih nepravilnosti v letnih bazah podatkov nismo zaznali.

Izdane recepte smo analizirali na več različnih nivojih, po nacionalni šifri zdravila (DELSifra), lastniškem imenu zdravil (Imezdravila), ATC klasifikaciji (ATC1.nivo, ATC2.nivo, ATC3.nivo, ATC4.nivo, ATC5.nivo), imetniku dovoljenja za promet (DzP), lekarni in zdravniku glede na spol, starost in regije.

Za potrebe ovrednotenja podatkov smo oblikovali takšne sintakse, ki so nam omogočile kar se da najlažjo ponovljivost postopkov. Nadaljnji postopki so za lažji prikaz prikazani samo za dve spremenljivki (vrednotenje po spolu in prvem nivoju ATC klasifikacije). V primeru, da želimo ovrednotiti katero koli drugo spremenljivko, sintaksam, zapisanim v postopku, zamenjamo spremenljivke, ki so v postopkih podrčtane, in tako dobimo izračunane željene vrednosti.

1. Analiza števila receptov

V posameznem letu smo analizirali število izdanih receptov glede na vrsto recepta in ATC oznako zdravila (Postopek št 3.3.6.).

2. Analiza denarne vrednosti receptov

Izračunali smo letne vrednosti in povprečne vrednosti izdanih receptov (Postopek 3.5.1.), ki smo jim nato zaradi lažje primerjave izdanih receptov izračunali revalorizirano vrednost na dan 30. 06. 200X glede na 30. 06. 2008. Revalorizacija nam namreč pove, kolikšna bi bila vrednost zneska iz poljubnega dne v preteklem obdobju (začetni datum) na izbrani dan (končni datum). Revalorizirane vrednosti smo preračunali na spletni strani Statističnega urada Republike Slovenije (25).

3. Analiza oseb prejemnikov zdravila

Izračunali smo, koliko oseb je prejelo zdravilo v posameznem letu (Postopek 3.4.1.), koliko receptov je bilo izdanih na 1000 prebivalcev glede na spol (Postopek 3.4.2.), število

izdanih receptov po starostnih skupinah (Postopek 3.3.1, pri čemer je spremenljivka STAROSTskupine), povprečno število receptov na osebo in glede na statistične regije (Postopek 3.1.3, zamenjamo samo spremenljivke) in število izdanih vsebnikov zdravil (Postopek 3.1.1. in 3.1.2) ter delež izdanih receptov po glavnih skupinah ATC klasifikacije (Postopek 3.3.2).

4. Definirani dnevni odmerek zdravila

Preverili smo, kolikšno število DDD je bilo izdanih v posameznem letu (Postopek 3.2.1) in število izdanih DDD/1000 prebivalcev na dan glede na različne spremenljivke: ATC skupine, statistične regije, spol, starostne skupine (Postopek 3.2.2). Število prebivalcev smo pridobili na spletni strani Statističnega urada Republike Slovenije in sicer za 30. 06. vsako opazovano leto (24).

5. Izvajalci zdravstvene dejavnosti

Izračunali smo število točk izdanih receptov in povprečno število točk na recept (Postopek 3.7.1, spremenljivka je v tem primeru *lekarna*) ter letne in povprečne vrednosti lekarniških storitev (Postopek 3.8.1). Vrednosti smo nato primerjali z že pridobljenimi letnimi vrednostmi receptov in obveznega zdravstvenega zavarovanja (Postopek 3.5.1. in 3.6.1). Z zamenjavo spremenljivke v *zdravnik* smo izračunali število predpisovalcev, ki se so pojavljali v posameznem letu. To število smo nato delili s številom vseh receptov in dobili povprečno število receptov na predpisovalca (Postopek 3.9.1).

IV. REZULTATI

1. ANALIZA ŠTEVILA RECEPTOV

1.1. Število izdanih receptov glede na vrsto recepta

V analiziranem obdobju od leta 2002 do leta 2008 je bilo največ zdravil izdanih na običajen zeleni recept, katerega izdajatelj je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Recepti, ki smo jih izločili iz nadaljnje obravnave (naročilnice za terapevtsko prehrano in skupinske naročilnice), so predstavljali izredno majhen delež izdanih zdravil, največ 0,38 % v letu 2002.

Preglednica III: Število izdanih receptov v posameznem letu glede na vrsto recepta v obdobju 2002-2008

Vrsta recepta	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>ZZZS</i> zeleni recept	11.741.688	12.787.388	13.266.640	13.526.781	13.718.535	14.521.048	14.928.383
<i>ZZZS</i> osebni recept zdravnika (210. člen)	-	-	-	-	53.964	46.421	39.673
<i>ZZZS</i> zeleni recept - zdravila izdana iz depoja	-	-	-	-	53.127	72.425	49.850
Naročilnica za terapevtsko prehrano	-	-	-	-	-	2	-
Skupinska naročilnica	44.811	14.265	27.706	27.141	49.312	-	-
IVZ recept	398	158	153	156	304.342	347.617	264.970
SKUPAJ RECEPTOV	11.786.897	12.801.811	13.294.499	13.554.078	14.179.280	14.987.513	15.282.876
Število receptov za analizo	11.742.086	12.787.546	13.266.793	13.526.937	14.129.968	14.987.511	15.282.876
Indeks rasti	-	1,09	1,04	1,02	1,04	1,06	1,02

Iz preglednice III je razvidno, da je število izdanih receptov v 7 letih izredno naraslo, v letu 2008 je bilo namreč izdanih 3.495.979 več receptov kot leta 2002, kar predstavlja 29,66 % rast. Največja rast med posameznima letoma je bila 2003, ko se je število izdanih receptov povečalo za 8,61 odstotka.

Leta 2006 je ZZZS uvedel zapis izdanih zdravil na kartico zdravstvenega zavarovanja, zato lahko od tega leta dalje podrobneje spremljamo porabo zdravil na t.i. beli recept (IVZ recept), ki ga bolnik plača sam v celoti, zdravila na osebni recept zdravnika in zdravila na zeleni recept, izdana iz depoja. Te tri skupine so v Sloveniji v letu 2008 največ prispevale k 3,11 % celotne porabe zdravil.

1.2. Število izdanih receptov glede na ATC skupino zdravil

Najbolj predpisane anatomske glavne skupine zdravil v analiziranem obdobju so pripravki za zdravljenje bolezn srca in ožilja, pripravki z delovanjem na živčevje ter pripravki za zdravljenje bolezn prebavil in presnove. Te 3 skupine zdravilnih učinkovin so v letu 2002 predstavljale 49,38 % vseh predpisanih receptov, v letu 2008 pa že 55,47 % vseh predpisanih receptov, kar predstavlja 12,33 % rast.

Skozi leta se je procentualno najbolj povečalo predpisovanje pripravkov iz skupine V (razni pripravki), ki predstavlja najmanjšo skupino po številu predpisanih receptov. Leta 2002 je bilo iz skupine raznih pripravkov izdanih 2.975 receptov, leta 2008 pa 7.709 receptov. Pomembno se je povečalo tudi predpisovanje zdravil za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorjev, najbolj pa zmanjšalo predpisovanje pripravkov za sistemsko zdravljenje infekcij. Rezultati so zbrani v preglednici IV.

Preglednica IV: Delež izdanih receptov v posameznem letu glede na skupino ATC klasifikacije v obdobju 2002-2008

ATC skupina		LETO						
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A	Pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove	9,62	9,69	10,02	10,16	10,38	10,61	11,05
B	Pripravki za zdravljenje bolezni krvi in krvotvornih organov	4,36	4,49	4,56	4,73	4,88	4,93	5,17
C	Pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja	22,14	22,78	23,55	24,49	25,40	25,50	26,25
D	Pripravki za zdravljenje kože in podkožnega tkiva	4,67	4,37	4,23	4,15	4,42	4,17	3,74
G	Pripravki za zdravljenje bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	6,38	7,26	7,21	6,89	6,92	6,75	6,65
H	Pripravki za sistemsko zdravljenje - razen spolni hormoni	1,22	1,22	1,29	1,36	1,41	1,46	1,53
J	Pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij	11,33	10,81	10,29	9,77	8,65	8,80	8,07
L	Pripravki za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorji	0,34	0,37	0,40	0,43	0,45	0,46	0,49
M	Pripravki za zdravljenje bolezni mišičnoskeletnega sistema	9,86	9,63	9,66	9,17	8,80	8,62	8,48
N	Pripravki z delovanjem na živčevje	17,62	17,52	17,49	17,81	17,89	18,09	18,17
P	Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	0,39	0,34	0,32	0,29	0,29	0,30	0,28
R	Pripravki za zdravljenje bolezni dihal	7,88	7,76	7,13	7,01	6,75	6,5	6,24
S	Pripravki za zdravljenje bolezni čutil	4,19	3,73	3,84	3,72	3,72	3,76	3,85
V	Razni pripravki	0,03	0,01	0,01	0,01	0,04	0,04	0,05
Skupaj receptov		11.741.113	12.787.545	13.266.793	13.526.937	14.129.950	14.987.502	15.277.171

1.3. Najpogosteje predpisana zdravila glede na število izdanih receptov

Preglednici V in VI vsebujeta prvih 10 zdravil z zaščitenimi imeni, razvrščenih po številu izdaj. Skozi celotno analizirano obdobje je bilo zdravilo Lekadol 500 mg tablete najpogosteje predpisano zdravilo na recept. Absolutno število receptov s tem zdravilom je skozi leta precej naraščalo, prav tako je naraščal tudi delež glede na celotno število receptov. V letu 2008 je ta zavzemal 3,1 %.

Glede na leto 2002 se je vrstni red desetih najbolj izdajanih zdravil precej spremenil, v sedmih letih so štiri zdravila (Lekadol, Aspirin, Hiconcil in Ultop) ostala na listi, ostala pa so se spreminjala.

Preglednica V: Deset najbolj izdajanih zdravil po nacionalni šifri zdravila v letu 2002

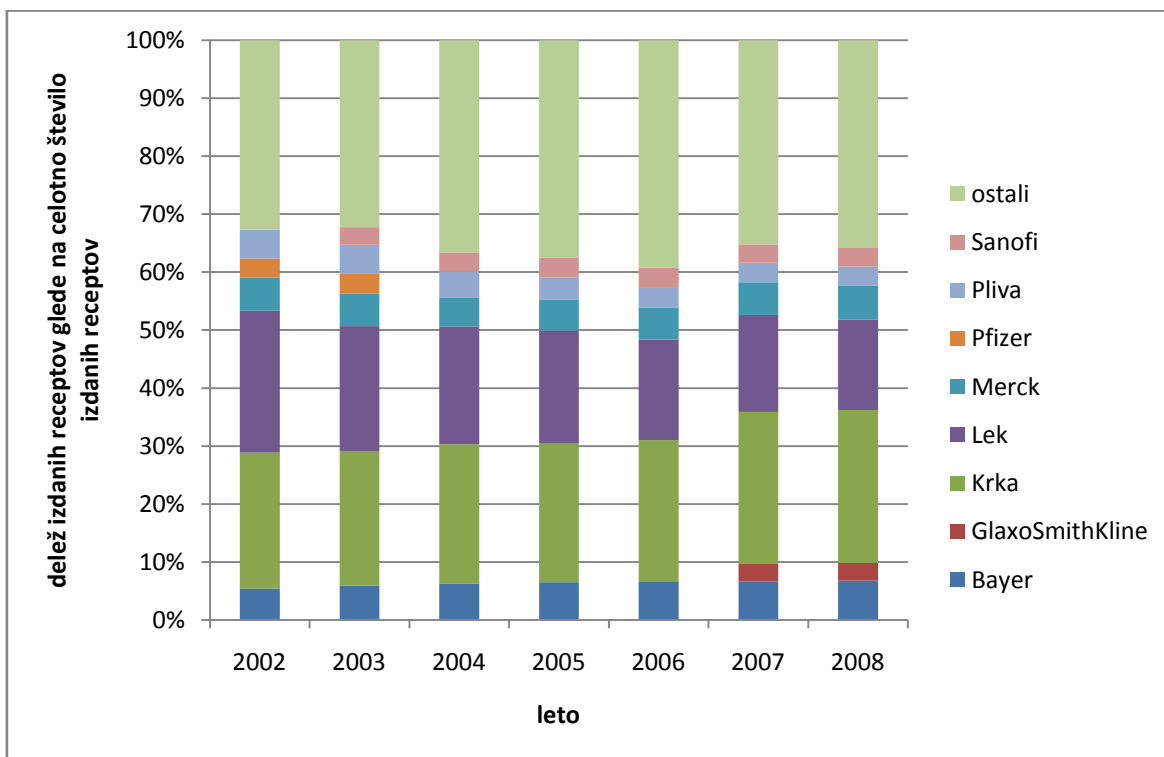
ZDRAVILO	Nacionalna šifra zdravila	Št. Rp	% št. Rp	% vrednosti Rp
Lekadol 500 mg tbl. 20x	055654	333.028	2,8	0,42
DicloDuo 75 mg trde gastrozest. kaps. 20x	076880	277.415	2,4	0,88
Ranital 150 mg film. obl. tbl. 20x	071684	175.548	1,5	1,27
Aspirin 100 mg tbl. 30x	093025	169.058	1,4	0,34
Amoksiklav 875 mg/125 mg film. obl. tbl. 10x	000639	151.667	1,3	1,33
Ultop 20 mg trde gastrozest. kaps. 14x	080039	149.977	1,3	2,45
Bloxan 100 mg tbl. 30x	012769	123.636	1,1	0,50
Dexamethason - Neomycin kapljice za oko in uho 5 ml	023256	119.510	1,0	0,14
Hiconcil 500 mg trde kaps. 16x	025666	118.064	1,0	0,23
Edemid 40 mg tbl. 12x	026778	99.521	0,8	0,16
Skupaj		1.717.424	14,6	7,72

Preglednica VI: Deset najbolj izdajanih zdravil po nacionalni šifri zdravila v letu 2008

ZDRAVILO	Nacionalna šifra zdravila	Št. Rp	% št. Rp	% vrednosti Rp
Lekadol 500 mg tbl. 20x	055654	469.870	3,1	0,53
Aspirin Protect 100 mg gastrozest. tbl. 30x	001384	391.298	2,6	0,69
Naklofen duo 75 mg kaps. 20x	059765	296.551	1,9	0,39
Zaldiar 37,5 mg/325 mg film. obl. tbl. 20x	077895	192.699	1,3	0,62
Nalgessin forte 550 mg film. obl. tbl. 10x	087750	172.819	1,1	0,24
Hiconcil 500 mg trde kaps. 16x	025666	154.831	1,0	0,23
Amoksiklav 875 mg/125 mg film. obl. tbl. 10x	000639	154.501	1,0	0,45
Ultop 20 mg trde gastrozest. kaps. 28x	040797	131.235	0,9	1,05
Tertensif SR 1,5 mg film. obl. tbl. 30x	005371	129.420	0,8	0,51
Bloxan 100 mg tbl. 30x	012769	114.799	0,8	0,26
Skupaj		2.208.023	14,5	4,97

1.4. Število receptov glede na imetnika dovoljenja za promet z zdravilom

Na sliki 2 so prikazani imetniki dovoljenja za promet, ki so imeli v posameznem letu več kot 3 % število izdanih receptov glede na celotno število vseh izdaj. Opazimo lahko, da približno 2/3 trga obvladuje 6-7 imetnikov dovoljenj za promet, med katerimi sta največja Krka in Lek, nato jima sledijo Bayer, Merck, Pliva, Sanofi in ostali. V analiziranem obdobju se je delež izdanih receptov najbolj povečal Krki, leta 2002 so obvladovali 23,5 % tržišča, leta 2008 pa že 26,4 %. Nasprotno pa se je Leku delež precej zmanjšal, saj se je delež izdanih receptov, za katere ima Lek dovoljenje za promet z zdravilom, znižal z 24,4 % v letu 2002 na 15,6 % v letu 2008.

Slika 2: Delež izdanih receptov po imetnikih dovoljenja za promet z zdravilom glede na celotno število izdanih receptov v posameznem letu v obdobju 2002-2008

2. ANALIZA DENARNE VREDNOSTI RECEPTOV

2.1. Denarna vrednost izdanih receptov

Denarna vrednost izdanih receptov je skozi celotno analizirano obdobje naraščala in leta 2008 dosegla že skoraj pol milijarde evrov. Količnik rasti je bil največji med letoma 2002 in 2003, ko je celotna vrednost zdravil narasla za 12,3 %, najmanjši pa med letoma 2006 in 2007, ko ni bilo opaznega večjega povečanja vrednosti zdravil. V splošnem se je celokupna vrednost stroškov za ambulantna zdravila v obdobju 7 let povečala za skoraj polovico. Poleg celotne vrednosti izdanih zdravil se je za skoraj enake vrednosti povečevala tudi vrednost, ki jo krije ZZZS iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, tako da je vrednostni delež za zdravila, ki ga krije OZZ, ostal na podobnem odstotku, kar je razvidno iz preglednice VII.

Preglednica VII: Letna denarna vrednost izdanih receptov v tisočih evrih v obdobju od 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vrednost receptov [v 1000 €]	302.746	339.898	359.646	385.136	415.042	416.333	438.455
Vrednost v breme OZZ [v 1000 €]	204.720	229.545	245.412	264.717	279.252	277.782	295.706
% OZZ	67,62	67,53	68,24	68,73	67,77	66,72	67,44

Revalorizirane letne vrednosti izdanih receptov, zbrane v preglednici VIII, glede na leto 2008 so pokazale, da je bila najnižja vrednost izdanih receptov leta 2002, najvišja pa leta 2006.

Preglednica VIII: Revalorizirana letna denarna vrednost izdanih receptov na leto 2008 v tisočih evrih v obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vrednost receptov	387.515	410.257	417.549	439.054	456.542	445.476	438.455
Vrednost v breme OZZ	262.042	277.060	284.923	301.777	309.411	297.227	295.706

2.2. Povprečna denarna vrednost izdanih receptov v evrih

V sedemletnem obdobju se je povprečna denarna vrednost recepta povečala, leta 2008 je znašala 28,69 evra. Revalorizirana povprečna vrednost recepta glede na leto 2008 pa se je v analiziranem obdobju zmanjšala za približno 15 %. Najnižja povprečna vrednost recepta iz leta 2002 je po revalorizaciji narasla na 33,00 evrov. Trend povprečne vrednosti recepta in revalorizirane povprečne vrednosti recepta je prikazan v Preglednicah IX, X.

Preglednica IX: Povprečna vrednost izdanih receptov v evrih ter povprečna vrednost izdanih receptov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v evrih v obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povprečna vrednost recepta	25,78	26,58	27,11	28,47	29,16	27,78	28,69
Povprečna vrednost OZZ	17,43	17,95	18,50	19,57	19,76	18,53	19,35

Preglednica X: Revalorizirana povprečna vrednost izdanih receptov v evrih in revalorizirana vrednost izdanih receptov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v evrih v obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povprečna vrednost recepta	33,00	32,08	31,47	32,46	32,31	29,72	28,69
Povprečna vrednost OZZ	22,31	21,67	21,48	22,31	21,89	19,83	19,35

2.3. Vrednost izdanih zdravil glede na bruto domači proizvod (BDP)

Glede na BDP Slovenije se je delež odhodkov za izdana zdravila skozi leta zmanjševal, v analiziranem obdobju za približno 10 % (26). Porast lahko opazimo le v letu 2003, nato je delež izdanih zdravil glede na BDP ostal na istem nivoju, leta 2007 in 2008 pa precej padel. Podrobne vrednosti so razvidne v Preglednici XI.

Preglednica XI: Delež izdanih zdravil glede na bruto domači proizvod Slovenije v obdobju od 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BDP Slovenija [v mio EUR]	23.195	25.195	27.165	28.722	31.045	34.562	37.280
% vrednosti za zdravila	1,31	1,35	1,32	1,34	1,34	1,20	1,18

2.4. Denarna vrednost izdanih zdravil glede na ATC skupine

Največjo vrednost izdanih receptov v analiziranem obdobju predstavljajo pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja, sledijo jim pripravki z delovanjem na živčevje ter pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove. Te 3 skupine so v letu 2002 predstavljale 181.166.826 € oz. skoraj 3/5 celotne vrednosti zdravil, v letu 2008 pa je vrednostni odstotek rahlo padel z 59,84 % na 56,87 %.

Denarna vrednost izdanih zdravil v analiziranem obdobju je v skupini L, ki predstavlja pripravke za zdravljenje novotvorb in imunodulatorje, procentualno narasla za 213,51 %. Največji procentualni padec denarne vrednosti zdravil opazimo pri pripravkih za sistemsko zdravljenje infekcij, kjer smo zabeležili 48,51 % znižanje. Vrednostni deleži izdanih receptov v obdobju 2002-2008 so prikazani v preglednici XII.

Vrednosti izdanih receptov po vseh nivojih ATC klasifikacije s pripadajočim indeksom rasti za leti 2002 in 2008 so prikazane v Prilogi 3.

Preglednica XII: Vrednostni delež izdanih receptov v posameznem letu glede na skupino ATC klasifikacije v obdobju 2002-2008

ATC skupina		LETO						
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A	Pripravki za zdravljenje boleznih prebavil in presnove	12,47	12,33	12,33	12,50	12,72	12,38	12,9
B	Pripravki za zdravljenje boleznih krvi in krvotvornih organov	4,15	4,46	4,40	4,17	4,45	4,92	5,42
C	Pripravki za zdravljenje boleznih srca in ožilja	32,99	32,19	30,32	30,37	29,76	26,96	26,53
D	Pripravki za zdravljenje kože in podkožnega tkiva	2,25	2,17	2,10	2,13	2,15	2,11	1,80
G	Pripravki za zdravljenje boleznih sečil in spolovil ter spolni hormoni	5,73	6,15	6,45	6,22	6,16	5,97	6,00
H	Pripravki za sistemsko zdravljenje - razen spolni hormoni	2,29	1,87	1,78	1,65	1,57	1,69	1,72
J	Pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij	8,04	7,56	6,96	6,10	5,12	5,14	4,14
L	Pripravki za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorji	3,48	4,30	5,21	6,41	7,39	9,00	10,91
M	Pripravki za zdravljenje boleznih mišičnoskeletnega sistema	5,90	6,12	6,26	5,81	5,61	5,44	5,06
N	Pripravki z delovanjem na živčevje	14,38	14,91	15,99	16,38	16,87	17,51	17,44
P	Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	0,09	0,08	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06
R	Pripravki za zdravljenje boleznih dihal	6,36	6,27	6,49	6,50	6,28	6,73	6,49
S	Pripravki za zdravljenje boleznih čutil	1,66	1,53	1,61	1,57	1,54	1,63	1,66
V	Razni pripravki	0,20	0,05	0,02	0,11	0,31	0,46	0,67
Celotna vrednost receptov [v 1000 €]		302.746	339.898	359.646	385.136	415.042	416.333	438.455

2.5. Zdravila z najvišjo vrednostjo izdanih receptov

V preglednicah XIII in XIV so predstavljena zdravila z zaščitnimi imeni, katerim je bilo v posameznem letu namenjenih največ sredstev za zdravila. V letu 2002 je deset lastniških zdravil predstavljalo 15,00 % vrednosti vseh izdanih zdravil in 7,28 % vseh izdanih receptov, v letu 2008 pa 8,65 % vrednosti vseh izdanih zdravil in 5,42 % vseh izdanih receptov.

Preglednica XIII: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov po nacionalni šifri zdravila v letu 2002

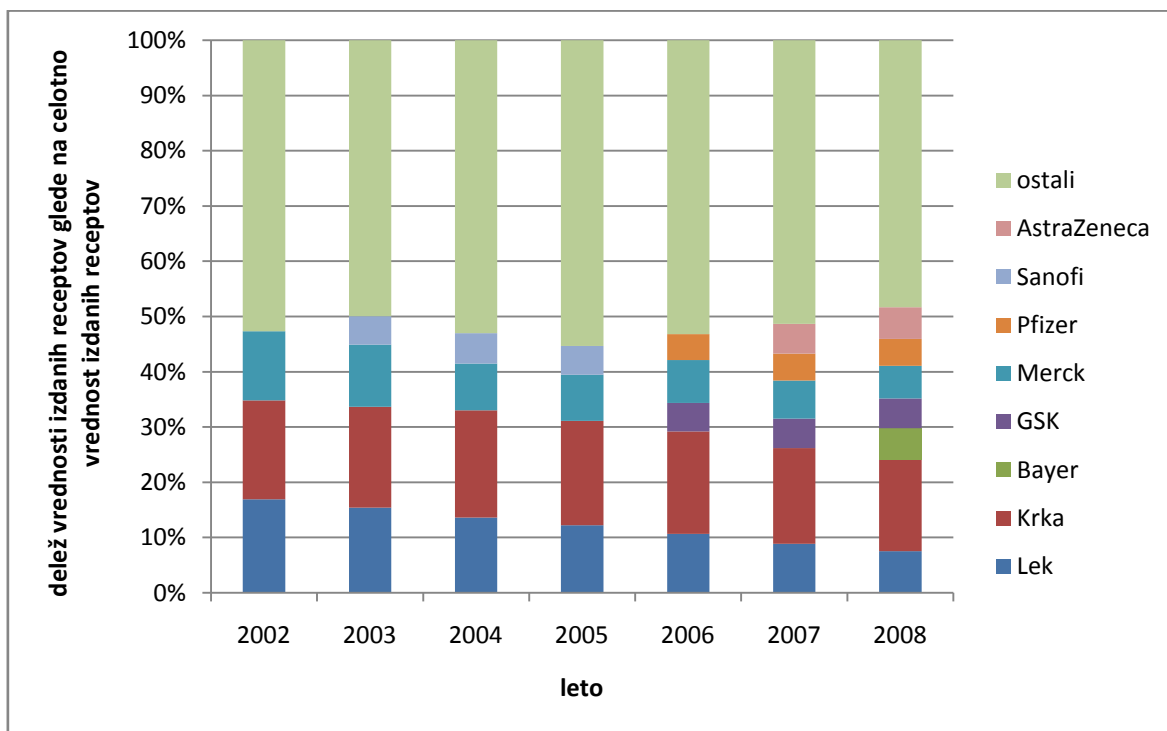
ZDRAVILO	Nacionalna šifra zdravila	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% št. Rp
Sinvacor 20 mg film. obl. tbl. 20x	097241	7.728.463,37	2,55	0,84
Ultrtop 20 mg gastrorez. kaps. 14x	080039	7.418.764,64	2,45	1,28
Plavix 75 mg film. obl. tbl. 28x	006408	4.381.757,60	1,45	0,30
Amoksiklav 875 mg/125 mg film. obl. tbl. 10x	000639	4.039.868,75	1,33	1,29
Fosamax 70 mg tbl. 4x	015318	4.007.132,21	1,32	0,41
Sinvacor forte 40 mg film. obl. tbl. 28x	034002	3.910.945,54	1,29	0,23
Cozaar 50 mg film. obl. tbl. 28x	059498	3.847.723,39	1,27	0,50
Ranital 150 mg film. obl. tbl. 20x	071684	3.833.168,75	1,27	1,50
Prostide 5 mg film. obl. tbl. 28x	097187	3.142.155,42	1,04	0,33
Enap 10 mg tbl. 20x	027766	3.114.870,28	1,03	0,60
Skupaj		45.424.849,95	15,00	7,28

Preglednica XIV: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov po nacionalni šifri zdravila v letu 2008

ZDRAVILO	Nacionalna šifra zdravila	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% št. Rp
Cipraleks 10 mg film. obl. tbl. 28x	040096	4.933.308,05	1,13	0,65
Ultrtop 20 mg gastrorez. kaps. 28x	040797	4.621.493,89	1,05	0,86
Humira 40 mg raztopina za injiciranje	017108	4.102.837,58	0,94	0,01
Betaferon 250 mcg/ml + brizga	056022	4.019.495,03	0,92	0,01
Fosavance tbl.70 mg/2800 i.e. 4x	015601	3.959.712,56	0,90	0,32
Lacipil 4 mg film. obl. tbl. 28x	063754	3.833.215,94	0,87	0,49
Casodex 150 mg film. obl. tbl. 28x	019577	3.259.003,75	0,74	0,03
Crestor 10 mg film. obl. tbl. 28x	040592	3.238.988,06	0,74	0,35
Aspirin protect 100 mg gastrorezist. tbl. 30x	001384	3.004.440,44	0,69	2,56
Seretide diskus 50 mcg/500 mcg prašek za inhal. 60 odmerkov	008818	2.949.226,10	0,67	0,14
Skupaj		37.921.721,40	8,65	5,42

2.6. Denarna vrednost izdanih zdravil glede na imetnika dovoljenja za promet

Na sliki 3 so prikazani vrednostni deleži izdanih receptov po imetnikih dovoljenja za promet z zdravilom, ki so dosegli več kot 4 % vrednosti glede na celotno vrednost. Opazimo lahko, da se skozi leto število imetnikov dovoljenj za promet, ki dosežejo več kot 4 % vrednosti glede na celotno izdajno vrednost zdravil, povečuje. Leta 2002 so imeli takšen promet le 3 imetniki dovoljenja za promet, leta 2008 pa jih je bilo že 7. V letu 2008 je skoraj 17 % vseh odhodkov za zdravila v Sloveniji zaslužila Krka, ki ima največjo rast, kar predstavlja 73.036.462 €. Oba, tako Lek kot Merck, pa sta v analiziranem obdobju zabeležila več kot 30 % znižanje vrednosti izdanih receptov.

Slika 3: Delež vrednosti izdanih receptov po imetnikih dovoljenja za promet z zdravilom glede na celotno vrednost izdanih receptov v posameznem letu v obdobju 2002-2008

3. ANALIZA OSEB PREJEMNIKOV ZDRAVIL

3.1. Število oseb in demografske značilnosti prejemnikov zdravil

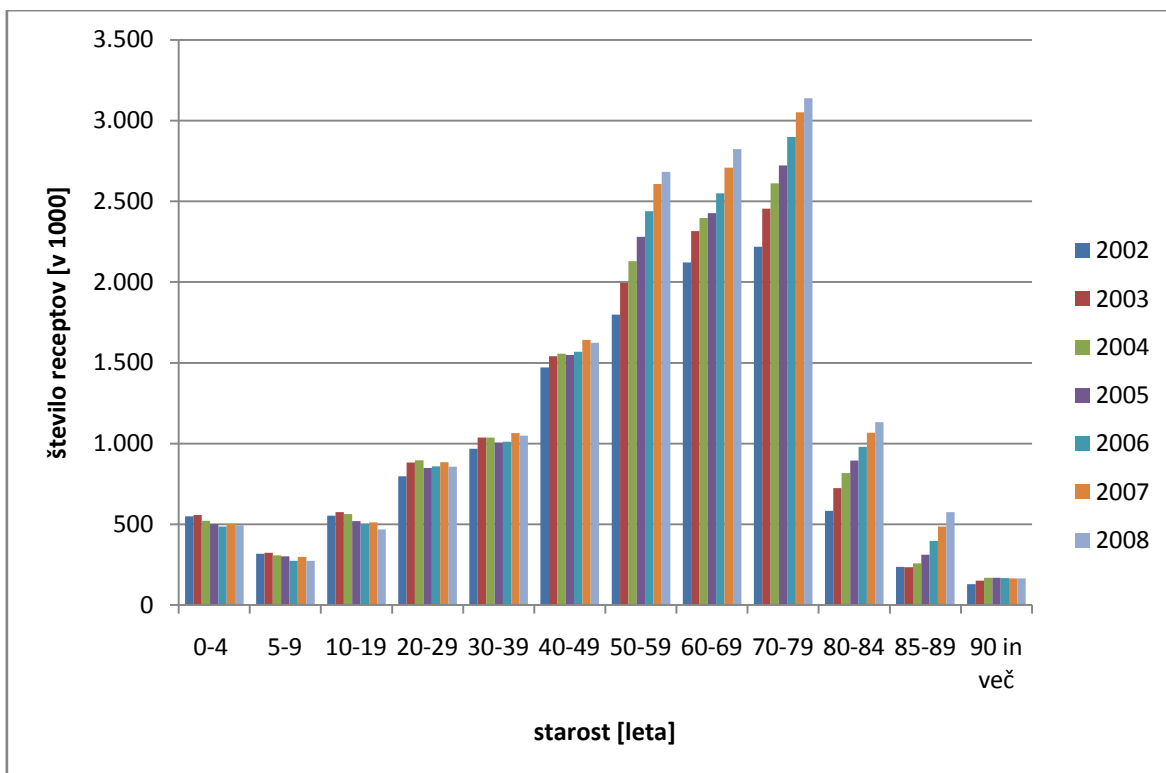
Število oseb, katerim je bil predpisan vsaj en recept v določenem letu, se je v obdobju sedmih let povečalo za 5,6 %. Posamezno letno število prejemnikov zdravil je prikazano v preglednici XV. Glede na podatke Statističnega urada Republike Slovenije o številu prebivalcev v Sloveniji na dan 30. 06. je največ, 73,44 %, prebivalcev prejelo zdravila leta 2007, najmanj, 70,66 %, pa leta 2002 (24).

Glede na strukturo je bilo več receptov izdanih ženskam, razmerje med številom prejemnikov se je gibalo 1:1,3 v korist žensk. Moški so leta 2002 prejeli 42,3 % vseh receptov, leta 2008 pa 43,5 % glede na celotno število izdaj.

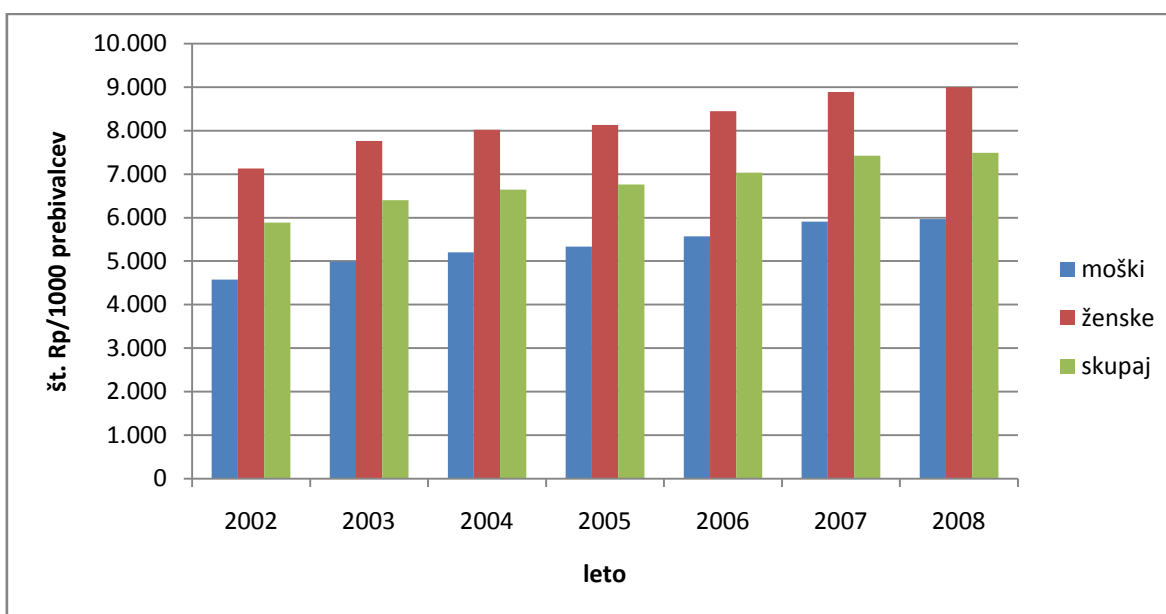
Preglednica XV: Število oseb prejemnikov po spolu

Spol	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Moški	600.674	614.501	618.321	620.252	619.565	642.786	647.301
Ženske	809.587	820.041	824.179	824.787	825.799	840.273	841.528
Skupaj	1.410.261	1.434.542	1.442.500	1.445.039	1.445.364	1.483.059	1.488.829

Največje število receptov je bilo izdanih v starostnih skupinah 70-79 let, 60-69 let in 50-59 let. Leta 2002 je bilo v teh treh starostnih skupinah izdanih 55,83 %, leta 2008 pa 56,58 % vseh receptov, ki so bili izdani v Sloveniji. V analiziranem obdobju je število receptov najbolj naraslo v starostnih skupinah 50-59, 60-69, 70-79, 80-84 ter 90 in več let. Najbolj se je število izdanih receptov povečalo v starostni skupini 85-89 let, za 143 %. Najmanjše število izdanih receptov je bilo izdano starostnikom, starim 90 let in več, največ leta 2004, ko so prejeli 1,27 % vseh izdanih zdravil, leta 2008 pa 1,08 % vseh izdanih zdravil. V starostnih skupinah 0-4, 5-9 in 10-19 let se je poraba zdravil v sedemletnem obdobju znižala, leta 2002 so otroci in mladostniki prejeli 12,09 %, leta 2008 pa 8,08 % vseh izdanih zdravil. Najbolj, za 15,57 %, se je število izdanih receptov zmanjšalo v starostni skupini 5-9 let. Število izdanih receptov glede na posamezne starostne skupine je prikazano na sliki 4.

Slika 4: Število izdanih receptov glede na posamezne starostne skupine v obdobju 2002-2008

Slika 5: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev glede na spol v obdobju od 2002 - 2008

Na sliki 5 je predstavljeno število izdanih receptov na 1000 prebivalcev glede na spol. Več receptov na prebivalca so prejele ženske. Leta 2008 je bila razlika med številom receptov

na 1000 prebivalcev po spolu največja, ženske so prejele 3037 receptov na 1000 prebivalcev več kot moški, najmanjša pa je bila leta 2002, ko so ženske prejele 2550 receptov na 1000 prebivalcev več kot moški. Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev se je v analiziranem obdobju povečalo za 27,4 %, ženskam za 26,2 %, moškim pa za 30,2 %.

3.2. Število predpisanih receptov in pakiranj zdravil

V opazovanem obdobju se je povprečno število receptov na osebo, ki je vsaj enkrat prejela zdravilo v posameznem letu, povečalo za 23,3 %. Najbolj se je število povečalo med letoma 2002 in 2003, najmanj pa med letoma 2007 in 2008. Največje število receptov, ki jih je oseba prejela v enem letu, je bilo v letu 2008, 342, kar je 23,5 % več kot leta 2002. V preglednici XVI je prikazano povprečno število receptov na osebo in največje število receptov na osebo, ki so bili izdani med letoma 2002-2008.

Preglednica XVI: Povprečno število receptov na osebo in največje število receptov na osebo, ki so bili izdani v analiziranem obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Povpr. št. receptov na osebo	8,33	8,91	9,20	9,36	9,78	10,11	10,27
Količnik rasti	-	1,07	1,03	1,02	1,05	1,03	1,02
Največje št. receptov na osebo	277	283	286	269	302	319	342

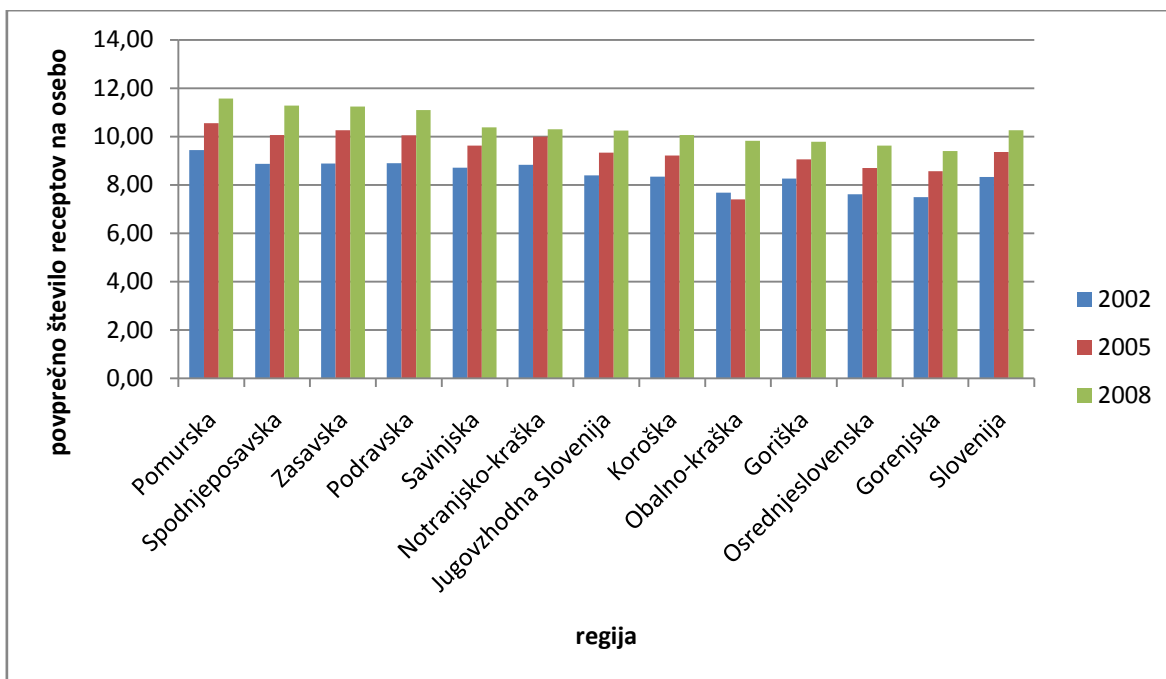
Število izdanih škatlic zdravil je skozi leta naraslo za 15 %, vendar se je kljub temu pojavil trend postopnega upadanja števila izdanih škatlic na en recept. V letu 2002 je bilo na en recept izdanih 2,642 škatlic, leta 2008 pa 2,335 škatlic zdravila. Povprečno število škatlic, ki jih je oseba prejela na recepte v celotnem letu, je postopoma naraščalo. Najnižje je bilo leta 2003, ko je oseba v enem letu prejela 21,62 škatlic zdravila, do leta 2008 pa je oseba prejela 2,35 škatlic zdravila več. Natančnejši podatki o številu izdanih škatlic, povprečnem številu izdanih škatlic na recept in povprečnem številu škatlic na osebo so prikazani v preglednici XVII.

Preglednica XVII: Število izdanih škatlic zdravila, povprečno število izdanih škatlic zdravila na recept in povprečno število izdanih škatlic zdravila na osebo po posameznih letih v analiziranem obdobju 2002 - 2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Št. izdanih škatlic	31.026.633	31.016.388	31.198.654	20.988.109	32.658.562	34.433.755	35.685.746
Povpr. št. škatlic/ Rp	2,642	2,426	2,352	1,552	2,311	2,298	2,335
Povpr št. škatlic na osebo/leto	22,00	21,62	21,63	14,52	22,60	23,22	23,97

Slika 6 prikazuje povprečno število receptov na osebo, ki ji je bil v posameznem letu analize vsaj enkrat izdan recept, glede na statistične regije. V celotnem proučevanem obdobju so največ receptov na osebo prejeli v Pomurski regiji, sledijo ji Spodnjeposavska, Zasavska in Podravska regija, vse z več kot 11 izdanimi recepti na osebo. Najmanj receptov so prejeli leta 2002 v Obalno-kraški regiji, v Gorenjski regiji pa je bilo skozi celotno analizo izdanih najmanj receptov na osebo.

Največji porast števila receptov na osebo smo opazili v Obalno-kraški regiji, kjer je vrednost narasla za 28,0 %, sledi ji Zasavska s 26,5 % in Osrednjeslovenska regija s 26,4 % rastjo. Najmanj se je število receptov na osebo povečalo v Notranjsko-kraški in Goriški regiji, kjer je bila rast manjša od 20 %. V Sloveniji se je v povprečju število izdanih receptov v obdobju od leta 2002 do 2008 povečalo za 1,94 recepta.

Slika 6: Povprečno število izdanih receptov na osebo glede na statistične regije

V preglednici XVIII je prikazana letna prevalenca oseb, ki so v posameznem letu prejele vsaj en recept, v letih 2002 in 2008 po glavnih ATC skupinah in spolu. Najbolj izdajani glavni skupini ATC klasifikacije, tako pri ženskah kot pri moških sta skupina C in skupina N. Število izdanih receptov skupine C se je povečalo tako pri moških, kot tudi pri ženskah, pri ženskah za 708.381, pri moških pa za 703.449 receptov. V obeh opazovanih letih so moški prejeli več pripravkov iz skupine C kot ženske, leta 2008 5,35 % izdanih receptov več. V skupini N so ženske prejemale večji delež zdravil kot moški, leta 2002 1,72 % več, leta 2008 pa 2,78 % več. Največjo razliko med deležem izdanih zdravil glede na spol smo opazili v skupinah G, H in R. V skupini G so ženske leta 2002 prejemale 226,8 % več zdravil kot moški, leta 2008 pa 115,9 % več. V skupini R pa so moški leta 2002 prejeli 43,3 % več zdravil kot ženske, leta 2008 pa 30,9 % več zdravil.

Preglednica XVIII: Delež izdanih receptov po glavnih skupinah ATC klasifikacije glede na spol v letih 2002 in 2008

ATC skupina		LETO					
		2002			2008		
		moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	Pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove	9,98	9,40	9,62	11,00	11,07	11,04
B	Pripravki za zdravljenje bolezni krvi in krvotvornih organov	4,88	4,04	4,36	5,93	4,67	5,17
C	Pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja	24,08	20,94	22,14	29,48	24,13	26,25
D	Pripravki za zdravljenje kože in podkožnega tkiva	4,94	4,50	4,67	3,99	3,58	3,74
G	Pripravki za zdravljenje bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	2,65	8,66	6,38	3,91	8,44	6,65
H	Pripravki za sistemsko zdravljenje - razen spolni hormoni	0,68	1,55	1,22	0,76	2,04	1,53
J	Pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij	12,00	10,92	11,33	8,33	7,90	8,07
L	Pripravki za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorji	0,26	0,38	0,34	0,45	0,51	0,49
M	Pripravki za zdravljenje bolezni mišičnoskeletnega sistema	9,32	10,20	9,86	7,94	8,83	8,48
N	Pripravki z delovanjem na živčevje	16,55	18,27	17,61	16,48	19,26	18,16
P	Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	0,36	0,40	0,39	0,28	0,28	0,28
R	Pripravki za zdravljenje bolezni dihal	9,69	6,76	7,88	7,28	5,56	6,24
S	Pripravki za zdravljenje bolezni čutil	4,56	3,96	4,19	4,08	3,70	3,85
V	Razni pripravki	0,04	0,02	0,03	0,07	0,04	0,05
Št. izdanih receptov		4.469.975	7.272.111	11.742.086	6.037.618	9.245.254	15.282.872

3.3. Število različnih zdravilnih učinkovin

V preglednici XIX je prikazan delež različnih zdravilnih učinkovin, ki jih je prejela oseba v enem opazovanem letu glede na vse prejemnike zdravila. Število oseb, ki so v analiziranem letu prejemale do pet zdravilnih učinkovin, se je v opazovanem obdobju sedmih let zmanjševalo, povečevalo pa število oseb, ki so prejele osem ali več zdravilnih učinkovin.

V povprečju je vsaka oseba, kateri je bilo izdano zdravilo v Sloveniji, prejela 4,75 različne zdravilne učinkovine, kar je 7,22 % več kot leta 2002. Največje število zdravilnih učinkovin eni osebi je bilo izdanih leta 2007 in sicer je prejela oseba 90 različnih učinkovin, najmanj pa leta 2002, ko je prejela ena oseba 56 različnih učinkovin v celotnem letu.

Preglednica XIX: Prikaz števila zdravilnih učinkovin, ki jih je prejela oseba v posameznem letu v deležu glede na vse prejemnike zdravila v obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1 ZU	20,3	19,9	20,1	20,1	19,8	19,2	19,5
2 ZU	17,6	17,3	17,3	17,3	17	16,7	16,8
3 ZU	14,1	14	13,9	13,9	13,5	13,5	13,4
4 ZU	11,1	11,2	11	10,9	10,7	10,8	10,7
5 ZU	8,7	8,7	8,6	8,5	8,5	8,6	8,5
6 ZU	6,7	6,8	6,8	6,7	6,7	6,8	6,7
7 ZU	5,2	5,3	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3
8 ZU	4	4	4	4,1	4,1	4,2	4,2
9 ZU	3	3,1	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3
10 ZU in več	9,3	9,7	10	10,1	11,1	11,6	11,6
Št. oseb	1.410.261	1.434.542	1.442.500	1.445.039	1.445.364	1.483.059	1.488.829
Največje št. ZU/osebo	56	58	56	65	59	90	63
Povpr. št. ZU/osebo	4,43	4,48	4,51	4,53	4,67	4,75	4,75

4. DEFINIRANI DNEVNI ODMEREK

V preglednici XX je prikazana poraba zdravil v definiranih dnevni odmerkih glede na leto, ki smo ga analizirali. Celotno število izdanih DDD se je v tem obdobju povečalo za skoraj 45 %, povprečno število DDD pa za 11 %. Absolutno se je poraba zdravil najbolj povečala med letoma 2006 in 2007, povprečno število DDD na recept pa leta 2008. Leta 2003 se je povprečno število DDD na recept znižalo za 1,45 DDD na recept, nato pa je do leta 2008 naraslo za 7,06 DDD na recept.

Preglednica XX: Število izdanih DDD in povprečno število izdanih DDD v analiziranem obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Število DDD [v 1.000]	581.693	615.029	647.936	458.250	726.792	790.698	842.591
Povprečno število DDD	49,55	48,10	48,84	33,88	51,45	52,78	55,16

Število izdanih zdravil v Sloveniji v DDD na 1000 prebivalcev na dan je prikazano v preglednici XXI. Poraba zdravil se je skozi leta postopoma povečevala, največ leta 2007. Leta 2008 je bilo izdanih kar 41,36 % več DDD na 1000 prebivalcev na dan kot leta 2002. V celotnem opazovanem obdobju je bila največja poraba pripravkov za zdravljenje bolezni srca in ožilja (skupina C). Leta 2002 je predstavljala ta skupina 37,3 %, leta 2008 pa že 42,1 % vseh DDD na 1000 prebivalcev na dan. Sledijo jim pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove (skupina A), kjer je poraba zdravil v opazovanem obdobju narasla za 51,9 %, in pripravki z delovanjem na živčevje (skupina N). Padec števila DID za 52 % smo opazili v skupini P (antiparazitiki, insekticidi in erpelenti) in v skupini J, kjer se je pripravkom za sistemsko zdravljenje infekcij število DID znižalo za 2,29 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Preglednica XXI: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan po glavnih ATC skupinah v obdobju 2002-2008

ATC skupina		LETO						
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A	Pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove	91,51	97,19	104,26	74,36	116,25	128,37	139,01
B	Pripravki za zdravljenje bolezni krvi in krvotvornih organov	48,48	52,71	57,11	41,30	65,12	70,04	75,80
C	Pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja	298,01	323,95	349,58	259,75	414,62	448,22	475,63
D	Pripravki za zdravljenje kože in podkožnega tkiva	38,28	36,85	35,49	26,20	41,46	42,94	38,83
G	Pripravki za zdravljenje bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	77,06	82,18	85,51	55,84	85,81	96,51	104,98
H	Pripravki za sistemsko zdravljenje - razen spolni hormoni	12,89	13,03	13,65	9,62	15,01	16,10	16,43
J	Pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij	17,96	17,66	17,38	9,95	15,33	16,59	15,67
L	Pripravki za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorji	3,63	4,30	4,79	3,74	6,29	6,93	7,63
M	Pripravki za zdravljenje bolezni mišičnoskeletnega sistema	55,17	56,99	58,48	38,07	58,33	61,31	62,18
N	Pripravki z delovanjem na živčevje	83,02	86,25	90,57	62,80	102,02	110,69	116,30
P	Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	0,42	0,39	0,31	0,18	0,22	0,22	0,20
R	Pripravki za zdravljenje bolezni dihal	58,86	59,05	55,10	36,00	56,14	59,20	59,84
S	Pripravki za zdravljenje bolezni čutil	13,25	13,30	14,23	9,52	14,68	15,47	16,18
V	Razni pripravki	0,01	0,01	0,02	0,05	0,11	0,14	0,16
Celotno število DID		798,55	843,86	886,48	627,38	991,39	1.072,7	1.128,8

Podrobnejše število DDD na 1000 prebivalcev za leti 2002 in 2008 po ATC klasifikaciji s pripadajočim indeksom rasti je prikazano v Prilogi 3.

Preglednica XXII: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev na dan po statističnih regijah in spolu v letih 2002, 2004, 2006 in 2008

	LETO							
	2002		2004		2006		2008	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Pomurska	666,3	1.114,4	767,7	1.229,7	872,2	1.315,3	1.026,2	1.509,2
Podravska	629,2	1.013,2	711,3	1.095,2	836,9	1.234,1	960,8	1.422,3
Koroška	578,2	916,7	626,2	967,1	740,4	1.087,1	859,8	1.263,0
Savinjska	608,2	960,3	690,6	1.048,7	798,5	1.169,7	890,6	1.330,8
Zasavska	740,6	1.153,7	856,7	1.298,2	985,4	1.450,8	1.174,0	1.653,5
Spodnjeposavska	668,1	982,7	765,8	1.104,2	891,1	1.229,0	1.034,8	1.412,6
Jugovzhodna Slovenija	662,5	1.014,9	736,5	1.079,1	855,4	1.188,0	967,7	1.339,1
Osrednjeslovenska	611,0	928,4	690,1	1.015,2	778,4	1.083,3	891,3	1.248,4
Gorenjska	595,4	904,3	684,6	1.017,5	787,7	1.107,7	895,2	1.258,1
Notranjsko-kraška	699,3	988,3	734,8	1.069,0	838,5	1.204,9	924,7	1.358,3
Goriška	605,0	876,9	708,2	999,0	792,3	1.096,6	880,1	1.219,9
Obalno-kraška	631,7	880,5	704,5	994,5	834,6	1.117,8	913,0	1.276,3

Iz preglednice XXII, kjer je prikazana poraba zdravil glede na statistične regije in spol, je razvidno, da največ DID prejmejo prebivalci iz Zasavske regije, sledi ji Pomurska regija, najmanj DID pa prejmejo prebivalci iz Goriške regije. V letu 2008 so prebivalci Zasavske regije prejeli 290,5 DID več, kot je bilo povprečje v Sloveniji, in 369,5 DID več kot regija, ki je prejela najmanj DID. Največji trend rasti DID smo prav tako zaznali v Zasavski regiji, kje se je število DID v sedmih letih povečalo za 49,02 %, absolutno pa za 466,9 DID. Najmanjša rast DID med letoma 2002 in 2008 je bila v Notranjski regiji, znašala je 34,7 %. Glede na strukturo prebivalcev po spolu je bilo več DID izdanih ženskam. Največja razlika med ženskami in moškimi po številu DID je bila leta 2002 v Pomurski regiji, ko je bilo ženskam izdanih 67 % več DID kot moškim, najmanjša pa leta 2006 v Obalno-kraški regiji, ko je bilo ženskam izdano 34 % več DID kot moškim. Razlike med moškimi in ženskami po številu DID so se skozi leta manjšale.

Preglednica XXIII: Število izdanih DDD na 1000 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu v letih 2002, 2004, 2006 in 2008

STAROST [leta]	LETO							
	2002		2004		2006		2008	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
0-4	251,7	241,9	236,5	228,4	229,0	218,1	216,2	207,8
5-9	116,4	106,4	110,7	100,6	110,2	98,0	110,9	97,8
10-19	116,6	224,3	115,7	248,5	118,6	253,9	118,0	251,3
20-29	128,7	479,7	129,9	523,4	134,5	520,1	138,5	565,7
30-39	196,9	517,2	207,1	519,7	219,3	512,5	236,3	632,0
40-49	435,5	702,4	456,0	713,4	492,3	739,4	536,1	867,6
50-59	984,8	1.160,9	1.098,0	1.222,0	1.225,2	1.296,5	1.376,3	1.430,8
60-69	1.725,8	1.808,6	1.916,0	1.936,3	2.223,1	2.169,8	2.520,8	2.399,3
70-79	2.565,0	2.572,4	2.840,0	2.848,6	3.195,4	3.157,0	3.543,2	3.529,4
80-84	3.130,5	3102,3	3.289,6	3.278,0	3.765,5	3.643,8	4.296,0	4.070,9
85-89	2.564,4	2.643,8	3.406,0	3.381,4	4.022,2	4.037,9	4.516,8	4.384,5
90 in več	2.668,7	2.661,2	2.849,6	2.980,7	3.181,5	3.237,8	3.734,9	3.818,9

Poraba zdravil po starostnih skupinah v proučevanem obdobju je bila najnižja v starostni skupini 5-9 let in v starostni skupini 0-4 let. V teh starostnih skupinah je bilo več DID predpisanih moškim. V starosti od 10-39 let je bila poraba zdravil konstantna, vendar pa so imele ženske predpisanih več DID kot moški. Največja razlika med moškimi in ženskami je bila v starostni skupini 20-29 let, ko so imele ženske predpisane štirikrat več DID kot moški. Poraba zdravil se je v analiziranem obdobju postopoma povečevala od starostne skupine 50-59 let naprej. Največ DID je bilo izdanih v starostnih skupinah 80-84 in 85-90 let, kjer se je število DID v letu 2008 povečalo za 60-75 % glede na leto 2002. V teh starostnih skupinah so več DID prejeli moški. Leta 2002 je največ DID prejela starostna skupina 80-84 let, leta 2008 pa starostna skupina 85-89 let. Tu se je število DID pri moških povečalo za 76,1 %. V starostni skupini 90 let in več je bilo leta 2002 število DID podobno kot v starostni skupini 85-89 let, vendar pa je poraba zdravil narasla pri ženskah le za 43,1 %.

5. IZVAJALCI ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

5.1. Lekarna

V opazovanem obdobju smo analizirali tudi lekarniško dejavnost. V preglednici XXIV je prikazan pregled gibanja produktivnosti (števila točk) izdanih receptov in gibanja povprečnega števila točk na recept. Število točk lekarniških storitev se je skozi leta povečalo za 21,7 %, največjo rast opazimo med letoma 2005 in 2006, najmanjšo pa med letoma 2003 in 2004. Povprečno število točk na recept pa je bilo največje v letu 2002, nato je vrednost padla in v naslednjih letih ostala na približno enakem številu.

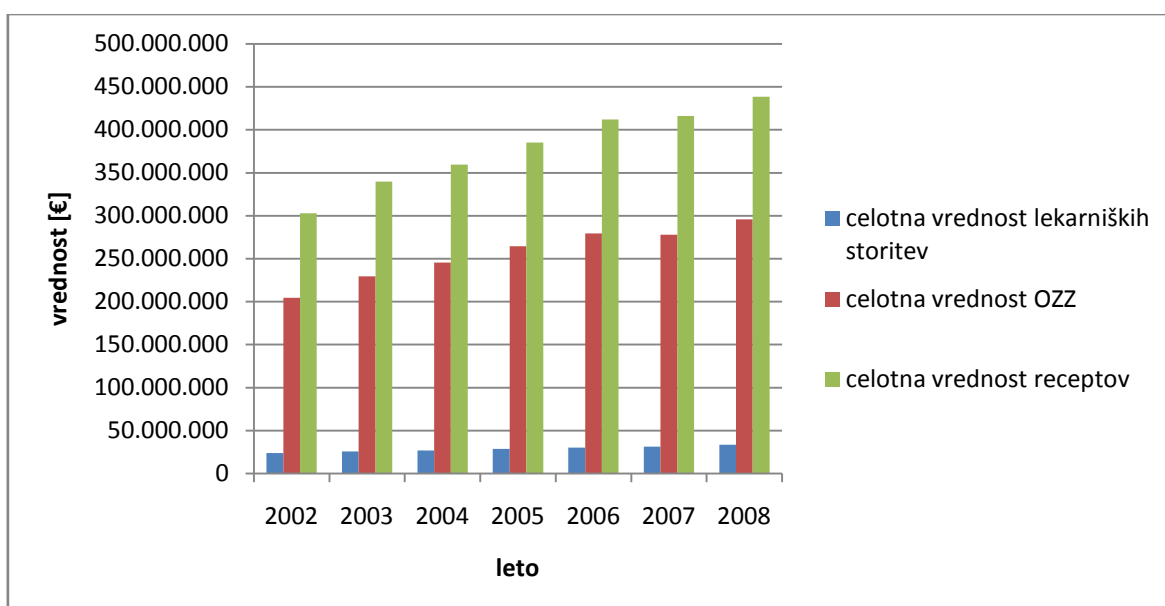
Preglednica XXIV: Število točk izdanih receptov in povprečno število točk na recept v obdobju 2002-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Št. točk [v 1000]	9.106	9.320	9.485	9.697	10.291	10.786	11.077
Povprečno število točk na recept	0,78	0,73	0,72	0,72	0,73	0,72	0,73

Letna denarna vrednost lekarniških storitev in povprečna vrednost lekarniške storitve sta se v analiziranem obdobju povečali, prva za dobrih 40 %, druga za slabih 8 %. Revalorizirana letna denarna vrednost izdanih receptov glede na leto 2008 nam prikaže, da je bila vrednost izdanih zdravil največja leta 2006, najmanjša pa leta 2002. Pri pregledu revalorizirane povprečne vrednosti lekarniških storitev na recept glede na leto 2008 lahko opazimo, da je vrednost skozi leta padla za več kot šestino. Lekarne so največjo vsoto za opravljeno storitev na recept dobile leta 2002, najmanjšo pa leta 2008. Rezultate vrednosti storitev in revalorizacijske vrednosti storitev glede na leto 2008 nam prikazuje preglednica XXV.

Preglednica XXV: Letna vrednost lekarniških storitev in povprečna vrednost lekarniških storitev ter njuni revalorizacijski količniki glede na leto 2008 v obdobju 2008-2008

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vrednost lekarniških storitev [v 1000 €]	23.692	25.677	26.784	28.827	30.231	31.434	33.383
Revalorizirana vrednost	30.326	30.992	31.097	32.863	33.496	33.634	33.383
Povprečna vrednost lekarniških storitev na recept [v €]	2,02	2,01	2,02	2,13	2,14	2,10	2,18
Revalorizirana vrednost	2,58	2,42	2,34	2,43	2,37	2,24	2,18

Slika 7: Procentualni delež izdatkov za lekarniško dejavnost glede na celotno vrednost izdatkov obveznega zdravstvenega zavarovanja in celotno vrednost vseh izdanih receptov v analiziranem obdobju 2002-2008

Na sliki 7 je predstavljeno razmerje med celotno vrednostjo izdatkov lekarniških storitev, celotno vrednostjo izdatkov za obvezno zdravstveno zavarovanje in celotno vrednostjo vseh izdatkov za zdravila. Delež izdatkov za lekarniško dejavnost je bil s 7,83 % največji leta 2002, najmanjši pa leta 2006, ko je predstavljal 7,34 % vseh izdatkov za zdravila. Glede na izdatke OZZ je bil delež izdatkov za lekarniško dejavnost največji leta 2002 s 11,57 %, najmanjši pa leta 2006 s 10,83 %.

5.2. Predpisovalec

V preglednici XXVI je predstavljeno število predpisovalcev (zdravnik, zobozdravnik) v dotičnem letu. Največje število predpisovalcev smo zabeležili leta 2008, najmanjše pa leta 2003, ko jih je bilo kar 796 manj kot leta 2008. Največ receptov na predpisovalca je bilo leta 2007, ko je vsak predpisovalec predpisal 321 receptov več kot leta 2002. V povprečju je vsak predpisovalec leta 2008 predpisal 1.661 receptov, kar je 309 receptov več kot leta 2002.

Preglednica XXVI: Število predpisovalcev zdravil

	LETO						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Št. predpisovalcev	8682	8405	8466	8534	8755	8959	9201
Povpr. št. receptov na predpisovalca	1.352	1.521	1.567	1.585	1.614	1.673	1.661
Največje število predpisanih receptov na predpisovalca	29.308	29.695	28.692	28768	31.125	32.162	33.505
Št. predpisovalcev, ki so predpisali več kot 20.000 receptov	4	5	10	13	13	26	31
Delež predpisanih Rp tistih predpisovalcev, ki so predpisali več kot 20.000 Rp/leto glede na vse recepte	0,8	0,9	1,7	2,3	2,2	4,0	4,6

V. RAZPRAVA

Na podlagi anonimne zbirke receptov Zavoda za zdravstveno zavarovanje, podatkov iz Centralne baze zdravil ter podatkov o porabi zdravil iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki so dostopni na spletni strani ZZZS, smo v diplomski nalogi ovrednotili vzorce predpisovanja zdravil v Sloveniji v obdobju 2002-2008. Pri tem moramo poudariti, da smo ovrednotili le vzorce ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji. Podatki o zdravilih, izdanih brez recepta, in o zdravilih, izdanih v bolnišnicah, nam namreč niso bili na voljo, saj zaenkrat v Sloveniji še ne obstaja zbirka teh podatkov.

Pravilnik o razvrščanju, predpisovanju in izdajanju zdravil za uporabo v humani medicini določa, da se zdravila predpisujejo z zdravniškim receptom. Zdravniški recept je javna listina, ki jo na uradno veljavnem receptnem obrazcu izda strokovnjak, ki je usposobljen in pooblaščen za predpisovanje zdravil, dovoljeno pa jih je predpisati in izdajati le ambulantno zdravljenim osebam (29).

Zeleni recept je receptni obrazec, katerega izdajatelj in lastnik je ZZZS, nanj pa pooblašcene osebe predpisujejo zdravila, katerih stroški se delno ali v celoti krijejo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (29). Za predpisovanje in izdajo zdravil, katerih stroški se ne krijejo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, torej jih pacient plača sam, se v Sloveniji uporabljajo IVZ obrazci (beli receptni obrazci) (27). Osebni recept zdravnika je definiran v 210. členu Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja. Zdravnik lahko izjemoma v breme ZZZS predpisuje zdravila na recept zase in svoje družinske člane (28). Zdravila, izdana iz depoja, opredeljuje Pravilnik o pogojih za opravljanje lekarniške dejavnosti. To so zdravila iz priročne zaloge zdravil, ki jo organizira lekarna v ambulanti zdravnika za oskrbo njegovih bolnikov oziroma v socialnovarstvenem ali drugem zavodu, ki opravlja zdravstvene storitve za svoje varovance. Recept je enak zelenemu receptnemu obrazcu, oseba, ki prejme zdravilo, pa je končni uporabnik zdravila. Naročilnica za zdravila je vrsta zdravniškega recepta, ki ga izda javni zdravstveni zavod ali pravna ali fizična oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost, za zdravila, ki jih potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti, končni uporabnih zdravila pa na naročilnici ni napisan in torej ni znan (29).

Za nadaljnjo analizo smo izločili recepte, kjer prejemnik zdravila ni bil poznan (naročilnice za terapevtsko prehrano in skupinske naročilnice). Ti recepti so predstavljali majhen delež

vseh receptov, največ v letu 2002, ko so naročilnice predstavljale 0,38 % vseh predpisanih receptov.

1. Analiza števila receptov

V analiziranem obdobju je število izdanih receptov iz leta v leto naraščalo, v povprečju za 4,52 %. Najmanjša rast števila izdanih receptov glede na prejšnje leto je bila leta 2005, največja pa leta 2003. Največ izdanih receptov je bilo leta 2008, kar 3.540.790 receptov več kot leta 2002. Leta 2002 je bilo izdanih 5,88 receptov na prebivalca, leta 2008 pa že 7,49 recepta na prebivalca. Povečano število izdanih receptov je posledica več dejavnikov, predvsem novih smernic in načinov zdravljenja, razvoja novih zdravilnih učinkovin in sprememb življenjskega sloga ljudi. Dokazano je, da imajo na zdravje velik vpliv nekateri dejavniki življenjskega sloga, kot so prehrana, kajenje, telesna dejavnost, pretirana uporaba alkohola, obvladovanje stresa idr. Vrste raziskav so pokazale, da posledice nezdravega življenjskega sloga vodijo do prekomerne telesne teže in debelosti, srčno-žilnih bolezni, visokega krvnega tlaka in sladkorne bolezni (38).

Med glavnimi skupinami anatomskih skupin so bili najpogosteje predpisani pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja. V analiziranem obdobju se je delež izdanih receptov pripravkov za zdravljenje bolezni srca in ožilja glede na vse izdane recepte povečal z 22,14 na 26,25 %, torej skoraj za petino. Število izdanih receptov se je povečalo za več kot polovico glede na leto 2002, z 2.599.188 na 4.011.018 receptov. Tako je v letu 2008 število izdanih receptov iz skupine C zavzemalo dobro četrtno vseh izdanih receptov. Največ predpisanih receptov je bilo iz terapevtske podskupine zdravila z delovanjem na renin angiotenzinski sistem. V letu 2008 je ta skupina predstavljala desetino vseh receptov. Znotraj podskupine se je najbolj povečalo število izdanih receptov farmakološke podskupine zaviralci angiotenzinske konvertaze v kombinaciji z drugimi učinkovinami, kar je v skladu s smernicami za zdravljenje arterijske hipertenzije (30). Po številu izdaj terapevtski podskupini zdravila z delovanjem na renin angiotenzinski sistem sledi terapevtska podskupina zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov. Ta zdravila so v letu 2008 predstavljala 4,13 % vseh izdaj, večina jih je bilo predpisanih iz skupine zaviralcev HMG CoA reduktaze oziroma statinov.

Bolezni srca in ožilja predstavljajo v Sloveniji okoli 39 % vzrokov vseh smrti in so tako v Sloveniji najpogostejši vzrok za prezgodnjo umrljivost. Od konca leta 2002 se v Sloveniji izvaja Nacionalni program primarne preventive BSŽ, v katerem so ugotovili, da je več kot petina pregledanih oseb zelo ogrožena, da bodo v prihodnjih 10 letih zbolele za manifestno obliko koronarne bolezni (31). To je tudi najverjetnejši vzrok za povečano predpisovanje pripravkov za zdravljenje bolezni srca in ožilja v Sloveniji od leta 2002 dalje.

Po celotnemu številu izdanih receptov skupini C sledi skupina N, zdravila z delovanjem na živčevje, kjer je bilo leta 2008 predpisanih 707.594 receptov več kot leta 2002 oz. 325 receptov na 1000 prebivalcev več. Najbolj se je povečalo število izdanih zdravil v podskupini psihoanaleptiki, sledijo antiepileptiki in analgetiki. Najpogostejši in vodilni vzrok bolezni v Evropi so ishemične srčne bolezni, takoj za njimi pa jim sledijo različna psihiatrična stanja, ki predstavljajo četrtno celotnega slabega zdravja v Evropi. Za eno od oblik duševnih motenj vsako leto zboli 11 % prebivalcev Evropske unije, najpogostejše oblike pa so depresija in anksiozne motnje. Depresija naj bi do leta 2020 postala celo najpogostejši vzrok bolezni v razvitem svetu (32).

Številčno se je najbolj zmanjšala izdaja receptov iz skupine J, pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij. Ambulantno predpisovanje antibiotikov predstavlja 80 do 90 odstotkov porabe antibiotikov. Zaradi naraščajočih problemov protimikrobne odpornosti postaja smiselno predpisovanje antibiotikov na recept vse bolj pomembno. Predpisovanje protimikrobnih zdravil je še vedno zelo pogosto, celo do 50-odstotno neustrezno ali nepotrebno, zato je pomembno, da pri predpisovanju pripravkov za sistemsko zdravljenje infekcij opazimo trend padca števila izdanih receptov (33).

Leta 2002 so bila na recept izdanih 503 zdravila z različnimi zdravilnimi učinkovinami (5. nivo ATC klasifikacije), do leta 2008 pa se je število povečalo na 716 zdravilnih učinkovin. Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine se z leti niso bistveno spreminjale. Leta 2002 in 2003 je bila najbolj predpisana zdravilna učinkovina diklofenak, od tedaj naprej pa paracetamol, ki je zdravilo 1. izbora pri zdravljenju lajšanja blagih do zmerno akutnih in kroničnih bolečin ter zniževanju povišane telesne temperature (34).

Imetnik dovoljenja za promet z zdravilom v Sloveniji je lahko proizvajalec zdravila ali pravna ali fizična oseba, ki ima s proizvajalcem sklenjeno pisno pogodbo in izpolnjuje zahteve skladno z določbami Zakona o zdravilih (35). V Sloveniji je v veliki večini imetnik dovoljenja za promet kar proizvajalec sam. Največji delež izdanih zdravil na slovenskem tržišču, katerih delež se je med leti še povečeval, je zavzemalo podjetje Krka d.d.. Sledilo je podjetje Lek d.d., kateremu se je delež izdanih zdravil med leti zmanjševal. Obe farmacevtski podjetji sta v opazovanem obdobju zavzemali skoraj polovico vseh izdanih receptov. Glede na število izdanih receptov lahko opazimo, da se je predpisovalo precejšnje število generičnih zdravil, saj sta tako Krka kot Lek generični farmacevtski podjetji.

2. Analiza denarne vrednosti receptov

Izdatki za zdravila so se v analiziranem obdobju izredno povečali. Leta 2002 je letna denarna vrednost izdatkov za zdravila v Sloveniji znašala 303 milijone evrov, leta 2008 pa že slabih 439 milijonov evrov. Tako se je letna denarna vrednost izdatkov za zdravila v analiziranem obdobju povečala za 44,8 %, število izdanih receptov pa se je povečalo le za 30,2 %, kar pomeni, da so na tržišče prihajala dražja zdravila. Razen med letoma 2006 in 2007 se je letna denarna vrednost povečevala hitreje kot število izdanih receptov. Največji porast obeh smo opazili med letoma 2002 in 2003, nato pa so vrednosti padle, kar lahko pripisujemo uvedbi medsebojno zamenljivih zdravil z najvišjo priznano vrednostjo 1. novembra 2003.

Delež storitev, kritih iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, se med leti ni bistveno spremenil, v povprečju je predstavljal 67 % celotne vrednosti recepta, najverjetneje zaradi razvrščanja zdravil in omejitev predpisovanja. ZZZS lahko namreč za zdravilo v postopku razvrščanja ali prerazvrščanja in za razvrščeno zdravilo določi ali spremeni omejitev predpisovanja ali omejitev izdajanja ali obe omejitvi hkrati. Omejitve se lahko nanaša na populacijsko skupino, indikacijsko področje, klinično specialnost ali na težo bolezni (36). Povprečna vrednost izdanih zdravil na recept se je v obdobju analize povečala za 2,91 € oz. 11,3 %. Povprečna vrednost recepta je naraščala s starostjo prejemnikov zdravila. V letu 2008 je bila povprečna vrednost recepta pri otrocih, starih do 4 leta, 9,24 €, pri starostnikih, starih nad 60 let, pa 30,73 €. Vrednost izdanih zdravila na prejemnika je leta 2002 znašala 214,7 evra, leta 2008 pa 294,5 evra.

Ambulantno izdana zdravila so glede na vrednost BDP-ja v Sloveniji predstavljala vedno manjši delež BDP. Posledice zniževanja cen zdravil lahko od leta 2003 dalje pripisujemo uvedbi Liste medsebojno zamenljivih zdravil. Uvedba sistema najvišje priznane vrednosti zdravil je znižala cene posameznih zdravil, kar je posledično vplivalo na zmanjšanje deleža porabe sredstev za zdravila glede na BDP.

Najbolj so narasli stroški za zdravila iz skupine L, pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij. Po podatkih Registra raka Republike Slovenije je bila incidenčna stopnja raka v obdobju 2004-2008 568,8 oseb/100.000 prebivalcev, v obdobju 1999-2003 pa 481,5 oseb/100.000 prebivalcev (37). Vzrok rasti stroškov zdravil iz skupine L je torej povečana incidenca rakavih obolenj, hkrati pa tudi razvoj novih, bioloških zdravil, ki so praviloma izjemno draga, vendar učinkovitejša, zato omogočajo boljše zdravljenje bolezni z manj stranskimi učinki. 10,91 % vrednosti izdanih receptov je bilo tako v letu 2008 izdanih le na 0,49 % vseh izdanih receptov.

Z razvojem novejših zdravil se je v zadnjih letih omogočilo, da se več oseb s težkimi boleznimi zdravi ambulantno in je zato potrebno manj hospitalizacij.

Opazimo lahko, da se je število receptov, na katerih so bili predpisani pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove, od leta 2002 povečalo, kljub temu pa je vrednostni delež te skupine glede na celotno vrednost receptov ostal na približno enakem nivoju. Vrednostni delež pripravkov za zdravljenje bolezni srca in ožilja pa se je v sedemletnem obdobju zmanjšal, čeprav se je število vseh izdanih receptov iz te skupine povečalo. To lahko pripisujemo uvedbi sistema medsebojno zamenljivih zdravil leta 2003, kateri je Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije z uvedbo navišje priznane vrednosti zdravil omogočil precejšnje znižanje nekaterih skupin zdravil.

3. Analiza oseb prejemnikov zdravila

Javnozdravstvene probleme v predpisovanju in izdajanju zdravil težko zaznamo le z opazovanjem v celotni populaciji. Priporočljivo je, da se posebej posvetimo posameznim populacijskim skupinam, pri tem pa upoštevamo specifične lastnosti, ki veljajo za določene skupine. Dokazano je, da zdravstveno stanje poleg zunanjih determinant najmočneje določajo razlike med spoloma in starostjo (38).

Število oseb, katerim je bil v enem letu ambulantno predpisan in izdan vsaj en recept v Sloveniji, je v sedemletnem obdobju naraslo za 78.568 oseb. Največji delež oseb, ki so na novo prejele zdravila v letu 2008 primerjano z letom 2002, je bil iz Podravske regije. V letu 2008 je bil 73,44 % prebivalcem Slovenije ambulantno predpisan in izdan vsaj en recept. Večje število zdravljenih oseb je najverjetneje posledica naraščajoče pričakovane življenjske dobe. V obdobju med letoma 2002 in 2008 se je pri moških pričakovana življenjska doba povečala za 3,1 leto, pri ženskah pa za 2,4 leta.

Število prejemnikov zdravila se je procentualno bolj povečalo moškim. Razloge lahko iščemo predvsem v hitrejši rasti pričakovane življenjske dobe moških ter povečanem porastu moškega prebivalstva v Sloveniji. Leta 2008 je bilo v prebivalstveni strukturi Slovenije 36.166 več moških in 7.515 več žensk kot leta 2002 (24). V povprečju so ženske prejele več izdanih receptov na 1000 prebivalcev kot moški. V primerjavi z ženskami moški zdravnika družinske medicine obiskujejo manj pogosto, v manjši meri skrbijo za promocijo svojega zdravja in se tako manj udeležujejo preventivnih akcij. Moška odklonilnost do zdravnika ne izvira iz njihovega nezaupanja, temveč iz nedefiniranega strahu ali socialno-kulturno pogojenih tabujev (39).

Moškim je bilo med leti glede na procentualne deleže izdaje izdanih signifikantno več zdravil za zdravljenje srca in ožilja, zdravil za zdravljenje bolezni dihal, zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij in zdravil za zdravljenje bolezni krvi in krvotvornih organov kot ženskam. Stopnje umrljivosti v EU-27 leta 2010 so bile namreč pri moških višje kot pri ženskah za vse najpogostejše vzroke smrti. Približno dvakrat višja pri moških kot pri ženskah je bila stopnja umrljivosti zaradi ishemičnih bolezni srca, zato se je posledično več zdravil predpisovalo moškim v te namene (40).

Ženske so v povprečju prejemale več zdravil iz skupine G, pripravki za zdravljenje bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni, iz skupine M, zdravila za bolezni mišičnoskeletnega sistema in iz skupine N, zdravila z delovanjem na živčevje, kot moški. Iz skupine G je bilo ženskam predpisanih več zdravil predvsem zaradi anatomskih razlik med spoloma in posledično predpisane hormonske kontracepcije. V skupini M so ženske prejele več zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom ter zdravil za zdravljenje bolezni kosti. Kljub temu, da se revmatoidni artritis, ki je najpogostejša vnetna revmatična bolezen, pri ženskah pojavlja trikrat pogosteje, so ženske prejele le 70 % več predpisanih zdravil iz te skupine kot moški (41). V skupini N so bili ženskam pogosteje predpisani analgetiki in psiholeptiki

kot moškimi. Pri tem je bilo ženskam predpisanih skoraj enkrat več psiholeptikov kot moškimi, kar niti ni pretresljivo, saj se po nekaterih podatkih depresija in anksioznost, ki sta najpogostejši duševni motnji, pri ženskah pojavljata dvakrat pogosteje kot pri moških (38).

S starostjo se poraba zdravil v Sloveniji znatno povečuje. V letu 2002 je bilo po strukturi prejemnikov 13,19 % oseb starejših od 70 let. Ti so prejeli 26,97 % vseh predpisanih receptov. Do leta 2008 je delež predpisanih receptov pri osebah, starejših od 70 let, glede na vse predpisane recepte narasel na 32,79 %. Število izdanih receptov otrokom in mladostnikom se je zmanjšalo. Največji delež receptov, ki so bili predpisani otrokom do 9. leta starosti, je bil iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij in iz skupine zdravil za zdravljenje bolezni dihal. Osebam, starim 20-39 let, so bila najpogosteje predpisana zdravila za zdravljenje bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni, sledili so jim pripravki za sistemsko zdravljenje infekcij in zdravila z delovanjem na živčevje.

V povprečju je vsaka oseba, ki je vsaj enkrat prejela zdravilo v posameznem letu, leta 2008 prejela 1,94 recepta več kot leta 2002. Največ receptov na osebo so v celotnem analiziranem obdobju prejeli prebivalci Pomurske regije, najmanj pa prebivalci Gorenjske regije. Razlika med njimi je bila v letu 2008 2,17 recepta na osebo. Opazili smo, da je bilo v celotnem obdobju največje povprečno število izdanih receptov na osebo v regijah, kjer je bila stopnja registrirane brezposelnosti največja (42). Znano je, da so za veliko večino bolezni, vzrokov smrti in neenakosti v zdravju odgovorne socialne razmere, v katerih ljudje živijo in delajo (npr. revščina, socialna izključenost in diskriminacija, nezdravi pogoji življenja v zgodnjem otroštvu) (38).

Število izdanih škatlic zdravil na en recept (t.i. vročitve) se je z leti postopoma zmanjševalo. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja določajo, da je na recept mogoče pri akutnih stanjih predpisati količino zdravil za največ 10 dni, pri kroničnih boleznih oziroma stanjih, pri katerih je potrebna dolgotrajna uporaba zdravil, pa za obdobje do 3 mesecev (28). Glede na število predpisanih škatlic zdravila na 1 recept lahko sklepamo, da so predpisovalci zdravil pozornejši pri uvajanju zdravil. Ob nadzorih so bili namreč dokumentirani številni primeri, ko so bili osnovni principi uvajanja zdravila z enim pakiranjem in titriranjem odmerkov povsem prezrti (43). Zmanjšanje števila izdanih škatlic na en recept pa lahko pripisujemo tudi drugim dejavnikom. Zaradi ekonomičnosti in

lažje uporabe so lastniška zdravila za trimesečno obdobje čedalje pogosteje pakirana v eni škatlici.

V Sloveniji je polifarmakoterapija, ki je definirana kot sočasno jemanje več kot 5 zdravil hkrati, v porastu. Znano je, da število interakcij med zdravili v odvisnosti od števila predpisanih zdravil narašča, najbolj to velja za interakcije tipa D, ki so tudi klinično pomembnejše. V teh primerih se priporoča zamenjava oziroma sprememba terapije. Dokazano je bilo, da se klinično pomembne interakcije med zdravili pojavijo pri 7 % bolnikov, če le-ti jemljejo od 6 do 10 zdravil. Kadar bolniki jemljejo od 16 do 20 zdravil, se klinično pomembne interakcije pojavijo pri 40 % bolnikov (44).

Pri pregledu izdanih receptov smo ugotovili, da se je število zdravilnih učinkovin, ki so bile predpisane in izdane eni osebi v posameznem letu, povečevalo. V povprečju je oseba leta 2008 prejela 4,75 različnih zdravilnih učinkovin, kar je 0,32 več kot leta 2002. Pri tem se je najbolj povečal delež tistih oseb, ki so jemale 10 ZU in več.

4. Definirani dnevni odmerek

V proučevanem obdobju smo zaznali trend rasti tudi v celotnem številu izdanih definiranih odmerkov. Največji vzrok za rast števila definiranih dnevnih odmerkov je naraščajoče število izdanih receptov v tem obdobju ter povečano povprečno število DDD na recept.

Poraba zdravil se je od leta 2002 do leta 2008 povečala za 41 %. Največ porabljenih zdravil je bilo iz naslednjih skupin: pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja (skupina C), pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove (skupina A), pripravki z delovanjem na živčevje (skupina N) in pripravki za zdravljenje bolezni sečil ter spolni hormoni (skupina G). Leta 2008 so te štiri skupine predstavljale skoraj tri četrtine vseh porabljenih zdravil v Sloveniji.

Če primerjamo porabo zdravil v Sloveniji s porabo zdravil v skandinavskih državah, lahko opazimo, da je bilo v Sloveniji porabljenih manj zdravil kot na Danskem, Finskem, Grenlandiji, Islandiji, Norveškem in Švedskem, državah, ki so znane po socialni urejenosti in visokem standardu življenja. Največjo porabo zdravil s 1.586 DDD na 1000 prebivalcev na dan je imela leta 2008 Finska, sledijo ji Švedska (1.439 DDD), Norveška (1.373), Danska (1.352), Islandija (1.337), Slovenija (1.090), Grenlandija (632). Za boljšo

primerjavo porabe zdravil med različnimi državami smo Sloveniji odšteli skupini D in V, ki ju ostale države ne navajajo. V vseh državah je bila največja poraba zdravil iz skupine C, pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja. Druga največja skupina po porabi zdravil je bila v skandinavskih državah skupina N, pripravki z delovanjem na živčevje, v Sloveniji pa skupina A, pripravki za zdravljenje bolezni prebavil in presnove. Skupina A je bila po porabi tretja največja skupina zdravil na Danskem in Finskem ter četrta skupina po porabi zdravil na Islandiji, Norveškem in Švedskem. Po porabi zdravil je bila Slovenija v letu 2008 najbolj podobna Danskemu in Grenlandiji, saj je imela leta 2008 porabo zdravil iz skupin A, C, G, M podobno kot Danska, porabo zdravil iz skupin B, H, L, N in R pa najbolj podobno Grenlandiji (45). Do razlik v porabi zdravil med posameznimi državami prihaja predvsem zaradi različne obolevnosti prebivalstva v državah, demografskih značilnosti prebivalstva, ekonomske razvitosti držav, zdravstvenih sistemov in nacionalnih smernic za zdravljenje in predpisovanje zdravil.

Poraba zdravil v Sloveniji je bila v celotnem obdobju največja v Zasavski regiji, kjer smo zaznali tudi največjo rast porabe zdravil. Na porabo zdravil v Zasavju ima velik vpliv onesnaženost okolja. Ministrstvo za zdravje je leta 2008 ugotovilo, da je pri osnovnošolskih otrocih do 5. razreda pogostost kroničnih bolezni dihal 2,5-krat večja, akutnih dihalnih obolenj pa 2,2-krat večja pri tistih, ki živijo v onesnaženih predelih Zasavja, kot pri tistih, ki živijo v čistejših predelih. Hkrati je tveganje, da prebivalci Zasavja zbolijo za rakom, za 6 % večje od tveganja v celotni Sloveniji (46).

Glede na strukturo prebivalcev po spolu je bilo v analiziranem obdobju več DID izdanih ženskam. Ženske namreč dobivajo bolezni, ki so značilne za oba spola, ogrožene pa so tudi zaradi svoje reproduktivne vloge in bolezni, ki so značilne le zanje. Čeprav moški umirajo mlajši, pa večina raziskav kaže, da ženske zbolevalo pogosteje in večji delež svojega življenja preživijo bolne (38).

Poraba zdravil glede na starost je bila najmanjša pri otrocih in mladostnikih. Pri otrocih (0-9 let) je bila poraba zdravil podobno kot v skandinavskih državah rahlo višja pri moških kot pri ženskah (45). Pri tem je potrebno poudariti, da večina vrednosti DDD ni prilagojena otrokom, temveč so vrednosti izračunane za povprečne odrasle moške, težke 70 kg. Zato je prav, da porabo zdravil pri otrocih ne primerjamo s porabo zdravil ostalih starostnih

skupin. Pri mladostnikih (10-19 let) smo opazili enkrat večjo porabo zdravil pri ženskah kot pri moških, kar lahko predpisujemo predvsem rabi hormonskih kontraceptivov pri ženskah. Največja razlika pri porabi zdravil glede na spol je v starostni skupini 20-29 let in 30-39 let, kjer so ženske porabile v celotnem analiziranem obdobju skoraj 3-4 krat več zdravil kot moški. Povečana poraba zdravil v tem obdobju v primerjavi z moškimi je posledica reproduktivne vloge žensk. Pri ženskah do 40. leta so namreč glavni vzroki za hospitalizacijo nosečnost in porod ter nevnetne bolezni spolnih organov (38). Največ DID je bilo izdanih osebam, starejšim od 60 let. Bistvenih razlik med spoloma v teh starostnih obdobjih nismo zaznali. Povečan delež porabe zdravil pri starostnikih lahko pripisujemo dejstvu, da spada Slovenija v skupino evropskih in svetovnih držav, kjer se prebivalstvo vse bolj stara. Staranje namreč povzroča številne spremembe, ki vplivajo na biološke spremembe organizma in pomembno vplivajo na razvoj bolezni (38).

5. Izvajalci zdravstvene dejavnosti

Lekarniška dejavnost je del zdravstvene dejavnosti, ki zagotavlja preskrbo prebivalstva ter zdravstvenih zavodov in drugih organizacij z zdravili. Preskrba z zdravili obsega izdajo zdravil na recept in brez recepta ter magistralno pripravo zdravil (47). Lekarniške storitve so ovrednotene v obliki točk, cena točke pa ni vezana na ceno zdravila in je poenotena za vse izvajalce lekarniških storitev. Točka zajema vročitev in obdelavo recepta.

Število točk izdanih receptov je v analiziranem obdobju naraslo zaradi povečanega števila izdanih receptov, zmanjšalo pa se je povprečno število točk na recept. Celotna vrednost lekarniških storitev je v analiziranem obdobju narasla, saj je bilo več predpisanih in izdanih receptov. Povprečna vrednost točke je narasla, revalorizirana vrednost pa padla. Vse to je posledica večjega števila izdanih receptov, kot je bilo predvideno, saj se cena točke izračuna tako, da se na osnovi realiziranega programa preteklega leta planirana vrednost lekarniških storitev deli s planiranim številom točk. Farmacevti so za svoje storitve skozi leta čedalje manj plačani, kljub temu da opravljajo več dela. Po podatkih Lekarniške zbornice Slovenije je bilo v Sloveniji leta 2008 v lekarnah zaposlenih 836 magistrov farmacije. To znaša 41 farmacevtov/100.000 prebivalcev, kar je 36 farmacevtov/100.000 prebivalcev manj, kot je povprečje OECD (48,49).

Število predpisovalcev receptov v Sloveniji je v analiziranem obdobju naraslo. Vendar pa moramo pri tem upoštevati, da se v naši analizi med predpisovalce zdravil štejejo tudi tisti zdravniki, ki so že upokojeni in so lastniki receptnih obrazcev 210.člen in tudi zobozdravniki. Zato je število zdravnikov, preračunanih na 100.000, po naši analizi večje, kot je dejansko število aktivnih zdravnikov za ambulantno dejavnost. V analizi smo opazili, da se je največje število receptov, ki jih je posamezen zdravnik predpisal v obdobju enega leta, izjemno povečalo, prav tako pa tudi število predpisovalcev, ki so predpisali več kot 20.000 receptov na leto. Takšno število nas ne sme čuditi, saj po podatkih UMAR v Sloveniji primanjkuje okoli 500 zdravnikov. V letu 2009 je imela Slovenija 240,7 zdravnika/100.0000 prebivalcev, povprečje EU pa je bilo 323,7 zdravnikov/100.000 prebivalcev. Hkrati pa Slovenija najbolj zaostaja ravno po številu splošnih zdravnikov, pri katerih se obremenitev povečuje zaradi vse večjega števila kroničnih bolnikov, demografskih sprememb in pričakovanj bolnikov. Čas za posvet v ambulanti pri zdravniku družinske medicine v Sloveniji je kratek in je leta 2006 v povprečju znašal 7,1 minute. Tako je najpogostejši evidentirani terapevtski ukrep v ambulantah predpis recepta (43,50).

VI. SKLEP

Število ambulantno izdanih receptov zdravil v Sloveniji se je v obdobju od leta 2002 do leta 2008 povečalo za skoraj 30 %. Vsak prebivalec Slovenije je leta 2008 prejel 7,49 recepta, kar je 1,61 recepta več kot leta 2002. Povečano število izdanih receptov je posledica več dejavnikov, predvsem pa razvoja novih zdravilnih učinkovin, novih smernic in načinov zdravljenja, življenjskega sloga ljudi ter večje izobraženosti in pričakovanj prebivalstva.

V povprečju je bil v omenjenem obdobju več kot 70 % prebivalcem Slovenije vsaj enkrat na leto izdan recept s predpisanim zdravilom, razmerje med številom prejemnikov pa se je gibalo 1:1,3 v korist ženskam. Povprečna starost prejemnikov zdravil se je zvišala z 41,16 let na 43,36 let. Največ izdanih receptov na osebo so prejeli v najbolj industrijskih regijah Slovenije: Pomurski, Spodnjeposavski, Zasavski in Podravski regiji, najmanj pa v Gorenjski regiji. Med izdanimi recepti je bila najpogosteje predpisana skupina zdravil pripravki za zdravljenje bolezni srca in ožilja. Te so v Sloveniji najpogostejši vzrok smrti, zato je prav, da se glede na sodobne terapevtske smernice uporabljajo tako pri zdravljenju kot tudi v preventivi teh bolezni.

Vrednost izdanih receptov je v sedmih letih narasla za 44,8 %. Izdatki za zdravila so v zadnjih letih naraščali počasneje kot prejšnja leta. Povečani stroški za zdravila so predvsem posledica povečane porabe zdravil in predpisovanja novih, dražjih zdravil. Uporaba novih bioloških, tarčnih in drugih dragih zdravil narašča, velika večina se jih uvršča v ATC skupino L, pripravki za zdravljenje novotvorb in imunomodulatorji, kjer smo opazili največjo vrednost izdanih receptov. Sistem medsebojno zamenljivih zdravil se je izkazal za učinkovitega, saj je nekaterim najbolj izdajanim skupinam ATC klasifikacije vrednost izdanih receptov padla, kljub temu da se je poraba zdravil povečala.

Poraba zdravil, izražena v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan, je v analiziranem obdobju naraščala in je leta 2008 znašala 1.129 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Glavni razlog za naraščajočo porabo zdravil je povečano število izdanih receptov in povečano povprečno število definiranih dnevni odmerkov na recept. Največjo porabo zdravil smo zaznali v Zasavski regiji, kjer je bilo leta 2008 porabljenih 290 DDD na 1000 prebivalcev na dan več, kot je bilo povprečje v Sloveniji, kar predstavlja razloge za skrb.

Posamezna oseba je leta 2002 prejela 4,43, leta 2008 pa 4,75 različnih zdravilnih učinkovin. V teh letih se je odstotek oseb, katerim je bilo izdanih manj kot 5 zdravilnih

učinkovin, zmanjševal, povečeval pa odstotek oseb, ki jim je bilo izdanih več kot 5 zdravilnih učinkovin. Najbolj se je povečal odstotek oseb, katerim je bilo izdanih 10 ali več zdravilnih učinkovin. Iz tega sklepamo, da je polifarmakoterapija v Sloveniji v porastu, zato bi bilo potrebno uvesti določene ukrepe za obvladovanje le-te.

Glede na trende, ki smo jih opazili v analiziranem obdobju, lahko tudi v prihodnosti pričakujemo, da se bodo tako poraba zdravil kot tudi stroški za zdravila povečevali. S preventivnimi ukrepi, hitrejšim diagnosticiranjem, novimi terapevtskimi področji in spremenjeno demografsko strukturo se bo v Sloveniji povečevalo število kroničnih bolezni, kot so srčno-žilne bolezni, rakave bolezni, bolezni gibal idr., zato bo naraščala tudi poraba zdravil za zdravljenje teh bolezni. Izziv pri predpisovanju in izdajanju zdravil bo v naslednjih letih predstavljal predvsem kakovostno predpisovanje zdravil s poudarkom na učinkovitosti in varnosti zdravila, stroškovni učinkovitosti ter polifarmakoterapiji.

VII. LITERATURA

1. Možina M, Peklar J, Kos D: Priročnik o varni in pravilni rabi zdravil, 4. izdaja, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Ljubljana, 2009
2. Progress in the rational use of medicines, Sixtieth World Health Assembly, World Health Organisation, 2007
3. Pečar Čad S, Kasesnik K: Povezava med podatki in informacijami na področju porabe zdravil, Bilten 2006, 22: 83-84
4. Strom B, Kimmel E, Hennessy S: Pharmacoepidemiology 5. izdaja, Wiley Blackwell, Chichester, 2012: 5-16, 379-397
5. Torre C, Martins AP: Overview of Pharmacoepidemiological Databases in the Assessment of Medicines Under Real-Life Conditions, In: Lunet N, Epidemiology - Current Perspectives on Research and Practice 2012, InTech: 131-154
6. Introduction to Drug Utilization Research, World Health Organisation, Oslo, 2003
7. Hovstadius B: On drug use, multiple medication and polypharmacy in a national population, Linnaeus University Dissertations No 15/2010, 2010
8. Truter I: A Review of Drug Utilization Studies and Methodologies, Jordan Journal of Pharmaceutical Sciences 2008, 1: 91-103
9. Zaletel-Kragelj L, Eržen I, Premik M: Uvod v javno zdravje, Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Ljubljana, 2007: 116-165
10. Schneeweiss S, Avorn J: A review of uses of health care utilization databases for epidemiologic research on therapeutics, Journal of Clinical Epidemiology, 2005, 58: 323-337
11. Rupnik Ravnihar I: Sočasno predpisovanje zdravil v ambulantah osnovnega zdravstvenega varstva, Zbornik 15. učnih delavnic za zdravnike družinske medicine, Združenje zdravnikov družinske medicine Slovenije, 1998
12. Ferwer K, Burton B, Jesilow P: The Use of Claims Data in Healthcare Research, The Open Public Health Journal, 2009, 2: 11-24
13. Pečar Čad S, Hribovšek T: Ambulantno predpisovanje zdravil v Sloveniji po ATV klasifikaciji v letu 2011, Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, Ljubljana, 2012
14. WHOCC - Structure and principles, URL: http://www.whocc.no/atc/structure_and_principles/ (dostop: januar 2014)

15. WHOCC - History, URL: http://www.whocc.no/atc_ddd_methodology/history/ (dostop: januar 2014)
16. WHOCC - Definition and general considerations, URL: http://www.whocc.no/ddd/definition_and_general_considera/
17. Bootman L, Townsend R, McGhan W: Principles of Pharmacoeconomics, 2. izdaja, Harvey Whitney Books, 1996: 1-16
18. OECD Statistics, URL: <http://stats.oecd.org/> (dostop: januar 2014)
19. Kropivnik S, Kogovšek T, Gnidovec M: Analize podatkov z SPSS-om 12.0, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2006: 5-7
20. Centralna baza zdravil, URL: <http://www.cbz.si/> (dostop: april - avgust 2013)
21. ZZZS - Podatki o porabi zdravil, URL: <http://www.zzzs.si/zzzs/internet/zzzs.nsf/o/CEECE65B19F25E4FC1257552002BEC54>
22. WHOCC - ATC/DDD Index, URL: http://www.whocc.no/atc_ddd_index/ (dostop: april - avgust 2013)
23. Banka Slovenije - Preračun med slovenskim tolarjem in evrom, URL: <http://www.bsi.si/orodja/preracun-tolarja.asp?MapaId=1279>
24. Statistični urad Republike Slovenije - Prebivalstvo, URL: http://www.stat.si/tema_demografsko_prebivalstvo.asp (dostop: april-avgust 2013)
25. Statistični urad Republike Slovenije - Revalorizacija denarnih zneskov, URL: https://www.stat.si/indikatorji_preracun_reval.asp (dostop: april-december 2013)
26. Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj - Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2012, URL: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/Pomladanska_napoved_2012/statisticna_prilogaPNN2012.pdf (dostop: januar 2014)
27. Nacionalni inštitut za javno zdravje -Beli receptni obrazci, URL: http://www.ivz.si/Mp.aspx?ni=137&pi=5&_5_id=1088&_5_PageIndex=0&_5_groupId=270&_5_newsCategory=&_5_action>ShowNewsFull&pl=137-5.0. (dostop: februar 2014)
28. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja, Uradni list RS, št. 30/2003 z dne 27.3.2003: 3693-3726
29. Pravilnik o razvrščanju, predpisovanju in izdajanju zdravil za uporabo v humani medicini, Uradni list RS, št. 59/2003 z dne 20.6.2003: 7058-7064

30. Accetto R, Brguljan-Hitij J, Dobovišek J, Dolenc P, Salobir B: Slovenske smernice za zdravljenje arterijske hipertenzije, *Zdravniški vestnik*, 2008; 77: 349-63
31. Fras Z, Maučec Zakotnik J, Govc Eržen J, Vrbovšek S, Leskošek B: Srčno-žilna preventiva v Sloveniji - zgodba o uspehu in /ali kako smo lahko še boljši, URL: <http://img-stari.ivz.si/2030-5415.pdf> (dostop: februar 2014)
32. Klanšček Jeriček H, Zorko M, Bajt M, Roškar S: Duševno zdravje v Sloveniji, Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, Ljubljana, 2009
33. Čižman M: Ambulantno predpisovanje antibiotikov v Sloveniji, *ISIS*, oktober 2013, leto XXII, št. 10: 66-68.
34. Abazović M: Zdravila za zdravljenje revmatičnih bolezni, *Farmacevtski vestnik* 2013, 64: 272-280
35. Zakon o zdravilih, Uradni list RS, št. 31/06 z dne 24.3.2006: 3217-3240
36. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo, Uradni list RS, št. 35/2013 z dne 26.4.2013: 4187-4204
37. Onkološki inštitut Ljubljana - Rak v Sloveniji 2008, URL: http://www.onko-i.si/fileadmin/onko/datoteke/dokumenti/RRS/LP_2008.pdf (dostop: marec 2014)
38. Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije - Zdravje v Sloveniji, URL: http://ivz.si/Mp.aspx?ni=0&pi=7&_7_FileName=3061.pdf&_7_MediaId=3061&_7_AutoResize=false&pl=0-7.3. (dostop: marec 2014)
39. Zavod Evita - Moški v zdravju in bolezni, URL: <http://www.zavodevita.si/uploads/datoteke/clanki/Moski%20v%20zdravju%20in%20bolezni.doc> (dostop: marec 2014)
40. Eurostat - Statistika vzrokov smrti, URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Causes_of_death_statistics/sl (dostop: marec 2014)
41. Ješe R, Tomšič M: Vnetne revmatične bolezni, *Farmacevtski vestnik*, 2013, 64: 267-271
42. Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj - Regionalne razlike v stopnji registrirane brezposelnosti, Poročilo o razvoju 2012, URL: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2012/05/14_regional_nerazlikevbrepz.pdf (dostop: marec 2014)
43. Fürst J: Ugotovitve nadzorov nad predpisovanjem zdravil, *Recept*, 2005: 2: 34-35
44. Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije - Odgovorno predpisovanje zdravil, URL:

- http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/Posveti_konference_2011/polifarmacija_060911/Zakljucki_posveta_Odgovorno_predpisovanje_zdravil_060911.pdf (dostop: marec 2014)
45. Medicine Consumption in the Nordic Countries 2004-2008, Nordic Medico Statistical Committee (NOMESCO), Copenhagen 2009
 46. Zupan R: Skrb zasavskih zdravnikov in civilnih združenj za zdravo življenjsko okolje; Bilt-ekon organ inform zdrav, 2009, (25)4: 134-136
 47. Zakon o lekarniški dejavnosti, Uradni list RS, št. 36/04 z dne 13.4.2004: 4230-4234
 48. Lekarniška zbornica Slovenije - Zaposleni, URL: <http://www.lzs.si/Uporabneteme/Statistika/Zaposleni/tabid/109/language/sl-SI/Default.aspx> (dostop: marec 2014)
 49. OECD Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj - Število farmacevtov, URL: http://www.oecd-ilibrary.org/sites/health_glance-2009-en/03/13/g3-12-01.html?contentType=&itemId=%2Fcontent%2Fchapter%2Fhealth_glance-2009-35-en&mimeType=text%2Fhtml&containerItemId=%2Fcontent%2Fserial%2F19991312&accessItemIds=%2Fcontent%2Fbook%2Fhealth_glance-2009-en (dostop: marec 2014)
 50. Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj - Zmogljivost zdravstva, URL: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2011/SRS/4/PDF/zmogljivosti%20zdravstva.pdf (dostop: marec 2014)

VIII. PRILOGA

PRILOGA 1

Postopek 1

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200X.sav".

SORT CASES BY DELSifra.

STAR JOIN

```
/SELECT t0.oseba, t0.zdravnik, t0.lekarna, t0.STATREGoseba, t0.STATREGlekarna, t0.SPOLoseba, t0.LETOoseba, t0.kolicina0406,
t0.BARVARp, t0.VREDNOSTRp, t0.VREDNOSTOZZ, t0.STock, t0.VREDNOSTtocka, t0.cena, t0.ATCaktual, t1.Imezdravila,
t1.Originator, t1.Oznakarežimaizdaje, t1.Oznakaliste, t1.DzP
/FROM * AS t0
/JOIN 'C:\AOR\Baze\SPSS CBZ dopolnjena.sav' AS t1
ON t0.DELSifra=t1.DELSifra
/OUTFILE FILE=*
```

SAVE OUTFILE="C:/AOR/Baze/baza200X+CBZ.sav".

DATASET CLOSE ALL.

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200X+CBZ.sav".

SORT CASES BY DELSifra.

STAR JOIN

```
/SELECT t0.oseba, t0.zdravnik, t0.lekarna, t0.STATREGoseba, t0.STATREGlekarna, t0.SPOLoseba, t0.LETOoseba, t0.kolicina0406,
t0.BARVARp, t0.VREDNOSTRp, t0.VREDNOSTOZZ, t0.STock, t0.VREDNOSTtocka, t0.cena, t0.ATCaktual, t0.Imezdravila,
t0.Originator, t0.Oznakarežimaizdaje, t0.Oznakaliste, t0.DzP, t1.ŠiDDDvPAKIRANJU
/FROM * AS t0
/JOIN 'C:\AOR\Baze\ZZS baza s preračuni DDD-jev.sav' AS t1
ON t0.DELSifra=t1.DELSifra
/OUTFILE FILE=*
```

SAVE OUTFILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

Postopek 2

FREQUENCIES VARIABLES=BARVARp

/ORDER=ANALYSIS.

SELECT IF (ANY (BARVARp, 1, 2, 3, 9)).

EXECUTE.

Postopek 3

COMPUTE STAROSTosebe=200X - LETOoseba.

EXECUTE.

VARIABLE LABELS STAROSTosebe "starost osebe".

RECODE STAROSTosebe (0 thru 4=1) (5 thru 9=2) (10 thru 19=3) (20 thru 29=4) (30 thru 39=5) (40 thru 49=6) (50 thru 59=7)
(60 thru 69=8) (70 thru 79=9) (80 thru 84=10) (85 thru 89=11) (90 thru Highest=12) INTO STAROSTskupine.

VARIABLE LABELS STAROSTskupine "starostna skupina".

VALUE LABELS STAROSTskupine 1 "0 - 4 let" 2 "5 - 9 let" 3 "10 - 19 let" 4 "20 - 29 let" 5 "30 - 39 let" 6 "40 - 49 let" 7 "50 - 59 let"
8 "60 - 69 let" 9 "70 - 79 let" 10 "80 - 84 let" 11 "85 - 89 let" 12 "90 let in vec".

EXECUTE.

Postopek 4

STRING ATC1nivo (A1).

COMPUTE ATC1nivo=ATCaktual.

VARIABLE LABELS ATC1nivo "ATC, 1.nivo".

EXECUTE.

STRING ATC2nivo (A3).

COMPUTE ATC2nivo=ATCaktual.

VARIABLE LABELS ATC2nivo "ATC, 2.nivo".

EXECUTE.

STRING ATC3nivo (A4).

COMPUTE ATC3nivo=ATCaktual.

VARIABLE LABELS ATC3nivo "ATC, 3.nivo".

EXECUTE.

STRING ATC4nivo (A5).

COMPUTE ATC4nivo=ATCaktual.

VARIABLE LABELS ATC4nivo "ATC, 4.nivo".

EXECUTE.

STRING ATC5nivo (A7).

COMPUTE ATC5nivo=ATCaktual.

VARIABLE LABELS ATC5nivo "ATC, 5.nivo".

EXECUTE.

Postopek 5

COMPUTE VrednostRp€=VREDNOSTRp/239.64.

EXECUTE.

VARIABLE LABELS VrednostRp€ "Vrednost recepta v €".

COMPUTE VrednostOZZ€=VREDNOSTOZZ/239.64.

EXECUTE.

VARIABLE LABELS VrednostOZZ€ "Vrednost v breme OZZ v €".

```
COMPUTE VREDNOSTtocka€=VREDNOSTtocka/239.64.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS VREDNOSTtocka€ "Vrednost tocke v €".
```

Postopek 6

```
COMPUTE vrednostLEKstoritve=STtock * VREDNOSTtocka€.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS vrednostLEKstoritve "Vrednost lekarniške storitve v evrih".  
EXECUTE.
```

Postopek 7

```
FREQUENCIES VARIABLES=VrednostRp€ VrednostOZZ€  
/FORMAT=NOTABLE  
/STATISTICS=SUM  
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
COMPUTE PROCENTvrednostRp=VrednostRp€/302745772.1 * 100.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS PROCENTvrednostRp "Procentualna vrednost receptov glede na vrednost vseh receptov".  
EXECUTE.
```

```
COMPUTE PROCENTvrednostOZZ=VrednostOZZ€/302745772.1 * 100.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS PROCENTvrednostOZZ "Procentualna vrednost OZZ glede na vrednost vseh receptov".  
EXECUTE.
```

```
COMPUTE procentLEKstoritveOZZ=vrednostLEKstoritve/204720215.4 * 100.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS procentLEKstoritveOZZ "Delež lekarniške storitve v primerjavi z vrednostjo OZZ".  
*205401368.2 je vrednost OZZ€
```

```
COMPUTE procentLEKstoritve=vrednostLEKstoritve/302745772.1 * 100.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS procentLEKstoritve "Vrednost lekarniške storitve glede na vrednost vseh receptov".
```

Postopek 8

```
COMPUTE stDNEVNIHodmerkov=ŠtDDDvPAKIRANJU * kolicina0406.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS stDNEVNIHodmerkov "Število DDD".
```

```
COMPUTE porabaZDRAVIL=stDNEVNIHodmerkov * 1000 / (1995718 * 365).  
VARIABLE LABELS porabaZDRAVIL "Število DID".
```

```
SAVE OUTFILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".  
OUTPUT SAVE OUTFILE="C:/AOR/200X/zdruzitev200X.spv".  
DATASET CLOSE *.  
OUTPUT CLOSE *.
```

Ko smo združili osnovne baze in uvedli nove spremenljivke, smo za namen ovrednotenja podatkov smo oblikovali različne sintakse. V nadaljevanju je v celoti prikazan eden od postopkov, ki smo ga uporabili pri analizi podatkov. Postopek je prikazan samo za dve spremenljivki (vrednotenje po spolu in prvem nivoju ATC klasifikacije). V primeru, da želimo ovrednotiti katero koli drugo spremenljivko, sintaksam, zapisanim v postopku, zamenjamo spremenljivke, ki so v postopkih podčrtane. V našem primeru smo kot spremenljivke uporabljali spol osebe, starost osebe in statistično regijo osebe ter ATC nivo zdravila, ime zdravila, imetnika dovoljenja za promet z zdravilom, idr.

*******3. ATC 1.nivo SPOL**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

***3.1.1. ATC1nivo, število pakiranj, spol**

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba.

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

TITLE Število pakiranj (škatel) po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=kolicina0406

/FORMAT=NOTABLE

/STATISTICS=SUM MEAN MAXIMUM

/ORDER=ANALYSIS.

***3.1.2. ATC1nivo, povpr. št. škatel na 1 osebo, spol**

SPLIT FILE OFF.

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba oseba.

AGGREGATE

/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES

/BREAK=ATC1nivo SPOLoseba oseba

/kolicina0406_sum=SUM(kolicina0406).

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

MATCH FILES /FILE =*/BY ATC1nivo SPOLoseba oseba

/FIRST =prvi

/LAST =zadnji.

EXECUTE.

USE ALL.

FILTER BY prvi.

EXECUTE.

AGGREGATE

/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES

/BREAK=ATC1nivo SPOLoseba

/kolicina0406_sum_mean=MEAN(kolicina0406_sum)

/N_BREAK=N.

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

TITLE Povpr. št. škatel na 1 osebo po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=kolicina0406_sum_mean
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN SUM
/ORDER=ANALYSIS.

DATASET CLOSE ALL.

***3.1.3. ATC1nivo, povpr. št. Rp na 1 osebo, spol**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

SORT CASES BY ATC1nivo oseba SPOLoseba.

AGGREGATE
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES
/BREAK= ATC1nivo oseba SPOLoseba
/kolicina0406_sum_SPOL=SUM(kolicina0406)
/N_BREAK_SPOL=N.

SORT CASES BY ATC1nivo oseba SPOLoseba N_BREAK_SPOL.

MATCH FILES /FILE =*/BY ATC1nivo oseba SPOLoseba N_BREAK_SPOL
/FIRST =prvi_spol
/LAST =zadnji_spol.
EXECUTE.

USE ALL.
FILTER BY prvi_spol.
EXECUTE.

AGGREGATE
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES
/BREAK= ATC1nivo oseba SPOLoseba
/N_BREAK_mean_SPOL=MEAN(N_BREAK_SPOL)
/STosebPREJEMNIKOVspol=N.

COMPUTE N_RpNAosebo_SPOL=SUM(N_BREAK_mean_SPOL) / SUM(STosebPREJEMNIKOVspol).
EXECUTE.

VARIABLE LABELS N_RpNAosebo_SPOL "Število receptov na osebo po spolu".

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba.
SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

TITLE Povpr. št. Rp na 1 osebo po ATC 1.nivo in spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=N_RpNAosebo_SPOL
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN SUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
DATASET CLOSE ALL.
```

***3.2.**

```
GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".
```

***3.2.1. ATC1nivo, število DDD, spol**

```
SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba.
SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.
```

```
TITLE Stevilo DDD po ATC1nivo in spolu.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=stDNEVNIHodmerkovi
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN SUM MAXIMUM MINIMUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.2.2. ATC1nivo, št. DDD/1000 preb., spol**

```
GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".
```

```
RECODE SPOLoseba (CONVERT) ('M'=1) ('Z'=2) INTO SPOLosebe1.
VALUE LABELS SPOLosebe1 1 "moski" 2 "zenski".
EXECUTE.
```

```
AGGREGATE
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES
/BREAK=ATC1nivo SPOLosebe1
/stDNEVNIHodmerkovi_sum=SUM(stDNEVNIHodmerkovi).
```

```
DO IF SPOLosebe1 = 1.
COMPUTE stDIDss = (stDNEVNIHodmerkovi_sum * 1000) / (976111 * 365).
VARIABLE LABELS stDIDss "stevilo DID po spolu".
END IF.
EXECUTE.
DO IF SPOLosebe1 = 2.
COMPUTE stDIDss = (stDNEVNIHodmerkovi_sum * 1000) / (1019607 * 365).
VARIABLE LABELS stDIDss "stevilo DID po starostnih skupinah".
END IF.
EXECUTE.
```

```
SORT CASES BY ATC1nivo SPOLosebe1.
SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLosebe1.
```

TITLE Število DDD/1000 prebivalcev po ATC1nivo in spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=stDIDss  
/FORMAT=NOTABLE  
/STATISTICS=SUM MEAN MAXIMU MINIMUM  
/ORDER=ANALYSIS.
```

DATASET CLOSE ALL.

*3.3.1. ATC1nivo, št. receptov, spol

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

SPLIT FILE OFF.

```
AGGREGATE  
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES  
/BREAK=ATC1nivo SPOLoseba  
/N_BREAKspol=N.
```

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

TITLE Število izdanih receptov po ATC1nivo in spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=N_BREAKspol  
/FORMAT=NOTABLE  
/STATISTICS=MEAN SUM MAXIMUM MINIMUM  
/ORDER=ANALYSIS.
```

SPLIT FILE OFF.

*3.3.2. Delež izdanih receptov na ATC 1.nivoju in spolu glede na vse izdane recepte

RECODE SPOLoseba (CONVERT) ('M'=1) ('Z'=2) INTO SPOLosebe1.

VALUE LABELS SPOLosebe1 1 "moski" 2 "zenski".

EXECUTE.

```
AGGREGATE  
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES  
/BREAK=ATC1nivo SPOLosebe1  
/N_BREAK_spol=N.
```

DO IF SPOLosebe1=1.

COMPUTE deležRpgledeNAvseRp_spol=MEAN(N_BREAK_spol)/600674*100.

END IF.

EXECUTE.

VARIABLE LABELS deležRpgledeNAvseRp_spol "delež izdanih receptov glede na vse izdane recepte po spolu".

DO IF SPOLosebe1=2.

COMPUTE deležRpgledeNAvseRp_spol=MEAN(N_BREAK_spol)/600674*100.


```
END IF.  
EXECUTE.  
VARIABLE LABELS deležRpgledeNAvseRp_spol "delež izdanih receptov glede na vse izdane recepte po spolu".
```

```
SPLIT FILE BY ATC1nivo SPOLosebe1.
```

```
TITLE Delež Rp po ATC1nivo in spol glede na število vseh Rp.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=deležRpgledeNAvseRp_spol  
/FORMAT=NOTABLE  
/STATISTICS=MEAN  
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
DATASET CLOSE *.
```

***3.3.3. ATC1nivo, povprečno št. Rp na 1000 oseb na dan, spol**

```
GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".
```

```
RECODE SPOLoseba (CONVERT) ('M'=1) ('Z'=2) INTO SPOLosebe1.
```

```
VALUE LABELS SPOLosebe1 1 "moski" 2 "zenski".
```

```
EXECUTE.
```

```
SORT CASES BY ATC1nivo SPOLosebe1.
```

```
AGGREGATE  
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES  
/BREAK=ATC1nivo SPOLosebe1  
/N_BREAK_spol=N.
```

```
DO IF SPOLosebe1 = 1.
```

```
COMPUTE stRPna1000osebspol=N_BREAK_spol*1000/(600674*365).
```

```
END IF.
```

```
EXECUTE.
```

```
VARIABLE LABELS stRPna1000osebspol "Število receptov na 1000 oseb na dan po spolu".
```

```
DO IF SPOLosebe1 = 2.
```

```
COMPUTE stRPna1000osebspol=N_BREAK_spol*1000/(809587*365).
```

```
EXECUTE.
```

```
VARIABLE LABELS stRPna1000osebspol "Število receptov na 1000 oseb na dan po spolu".
```

```
END IF.
```

```
EXECUTE.
```

```
SPLIT FILE BY ATC1nivo SPOLosebe1.
```

```
TITLE Povpr. št. Rp/1000 oseb/dan po ATC1nivo, spolu.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=stRPna1000osebspol  
/FORMAT=NOTABLE  
/STATISTICS=MEAN
```

/ORDER=ANALYSIS.

***3.3.4. ATC1nivo, povprečno število receptov na 1000 prebivalcev/dan, spol**

```
DO IF SPOlosebe1 = 1.
COMPUTE stRPna1000prebNAdanSPOL=(N_BREAK_spol * 1000) * 1000) / (976111 * 365).
VARIABLE LABELS stRPna1000prebNAdaSPOL "Število receptov na 1000 prebivalcev na dan po spolu".
END IF.
EXECUTE.
DO IF SPOlosebe1 = 2.
COMPUTE stRPna1000prebNAdanSPOL=(N_BREAK_spol * 1000) / (1019607 * 365).
VARIABLE LABELS stRPna1000prebNAdaSPOL "Število receptov na 1000 prebivalcev na dan po spolu".
END IF.
EXECUTE.

SORT CASES BY ATC1nivo SPOlosebe1.
SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOlosebe1.
```

TITLE Število DDD/1000 prebivalcev po ATC1nivo in spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES= stRPna1000prebNAdanSPOL
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=SUM MEAN MAXIMU MINIMUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.3.5. ATC1nivo, povprečno število receptov na 1000 prebivalcev/leto, spol**

```
DO IF SPOlosebe1 = 1.
COMPUTE stRPna1000prebNAletoSPOL=N_BREAK_spol*1000/976111.
END IF.
EXECUTE.
VARIABLE LABELS stRPna1000prebNAletoSPOL "Število receptov na 1000 prebivalcev po spolu".

DO IF SPOlosebe1 = 2.
COMPUTE stRPna1000prebNAdanSPOL=(N_BREAK_spol * 1000) /1019607.
VARIABLE LABELS stDIDss "stevilo DID po starostnih skupinah".
END IF.
EXECUTE.

SORT CASES BY ATC1nivo SPOlosebe1.
SPLIT FILE BY ATC1nivo SPOlosebe1.
```

TITLE Povpr. št. Rp/1000 preb./leto po ATC1nivo in spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=stRPna1000prebNAletoSPOL
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN
/ORDER=ANALYSIS.
DATASET CLOSE *.
```

***3.3.6. Število izdanih receptov glede na barvo receptov po ATC 1.nivoju in spolu**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba BARVARp.

AGGREGATE

/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES

/BREAK=ATC1nivo SPOLoseba BARVARp

/N_BREAKspol=N.

SPLIT FILE BY ATC1nivo SPOLoseba BARVARp.

TITLE Št. izdanih receptov glede na barvo Rp po ATC1nivo,spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=N_BREAKspol

/FORMAT=NOTABLE

/ORDER=ANALYSIS.

SPLIT FILE OFF.

***3.3.7. Število izdanih receptov glede na listo zdravila po ATC 1.nivoju in spolu**

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba Oznakaliste1.

AGGREGATE

/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES

/BREAK=ATC1nivo SPOLoseba Oznakaliste1

/N_BREAK_spol=N.

SPLIT FILE BY ATC1nivo SPOLoseba Oznakaliste1.

TITLE Št. izdanih Rp glede na listo zdravila po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=N_BREAK_spol

/FORMAT=NOTABLE

/ORDER=ANALYSIS.

DATASET CLOSE *.

***3.4.1. ATC1nivo, število oseb prejemnikov, spol**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba oseba.

MATCH FILES /FILE =*/BY ATC1nivo SPOLoseba oseba

/FIRST = prvi

/LAST = zadnji.

EXECUTE.

USE ALL.
FILTER BY prvi.
EXECUTE.

SORT CASES BY ATC1nivo.SPOLoseba.
SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo.SPOLoseba.

TITLE Število oseb prejemnikov po ATC1nivo, spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=oseba
/FORMAT=NOTABLE
/ORDER=ANALYSIS.

DATASET CLOSE *.

***3.4.2. ATC1nivo, število oseb (prejemnikov zdravila) na 1000 prebivalcev v 1 letu po spolu**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza2002nova.sav".

RECODE SPOLoseba (CONVERT) ('M'=1) ('Z'=2) INTO SPOLosebe1.
VALUE LABELS SPOLosebe1 1 "moski" 2 "zenski".
EXECUTE.

SORT CASES BY ATC1nivo.SPOLosebe1.oseba.

MATCH FILES /FILE =*/BY ATC1nivo.SPOLosebe1.oseba
/FIRST =prvi
/LAST =zadnji.
EXECUTE.

USE ALL.
FILTER BY prvi.
EXECUTE.

AGGREGATE
/OUTFILE=* MODE=ADDVARIABLES
/BREAK=ATC1nivo.SPOLosebe1
/N_BREAK=N.

DO IF SPOLosebe1 = 1.
COMPUTE stOSEBna1000prebSPOL=N_BREAK*1000/976111.
VARIABLE LABELS stOSEBna1000prebSPOL "Število prejemnikov zdravila na 1000 prebivalcev po spolu".
END IF.
EXECUTE.
DO IF SPOLosebe1 = 2.
COMPUTE stOSEBna1000prebSPOL=N_BREAK*1000/1019607.
VARIABLE LABELS stOSEBna1000prebSPOL "Število prejemnikov zdravila na 1000 prebivalcev po spolu".
END IF.
EXECUTE.

COMPUTE stOSEBna1000prebSPOL=N_BREAK*1000/1995718.

EXECUTE.

VARIABLE LABELS stOSEBna1000prebSPOL "Število prejemnikov zdravila na 1000 prebivalcev po spolu".

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLosebe1.

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLosebe1.

TITLE Povpr. št. oseb/1000 preb./dan po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=stOSEBna1000prebSPOL

/FORMAT=NOTABLE

/STATISTICS=MEAN

/ORDER=ANALYSIS.

DATASET CLOSE *.

***3.5.1. ATC1nivo, vrednost receptov, celotna, po spolu**

GET FILE="C:/AOR/Baze/baza200Xnova.sav".

SORT CASES BY ATC1nivo SPOLoseba.

SPLIT FILE LAYERED BY ATC1nivo SPOLoseba.

TITLE Vrednost receptov po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=VrednostRp€

/FORMAT=NOTABLE

/STATISTICS=SUM MEAN MINIMUM MAXIMUM

/ORDER=ANALYSIS.

***3.5.2. ATC1nivo, procentna vrednost Rp glede na vse Rp, spol**

TITLE % vrednost Rp glede na vse Rp po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=PROCENTvrednostRp

/FORMAT=NOTABLE

/STATISTICS=SUM

/ORDER=ANALYSIS.

***3.6.1. ATC1nivo, vrednost OZZ, po spolu**

TITLE Vrednost OZZ po ATC1nivo in spolu.

FREQUENCIES VARIABLES=VrednostOZZ€

/FORMAT=NOTABLE

/STATISTICS=SUM MEAN MINIMUM MAXIMUM

/ORDER=ANALYSIS.

***3.6.2. ATC1nivo, % vrednosti OZZ v primerjavi s celotno vrednostjo zdravil, spol**

TITLE % vredn. OZZ glede na celotno vrednost po ATC1nivo, spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=PROCENTvrednostOZZ
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=SUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.6.3. ATC1nivo, količnik vrednosti OZZ glede na vrednost Rp, spol**

TITLE % vredn. OZZ gl. na vredn. recepta po ATC1nivo, spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=KOLICNIKvrednostOZZvsRp
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.7.1. ATC1nivo, št. točk lekarniške storitve, spol**

TITLE Število točk glede na ATC1nivo, spol.

```
FREQUENCIES VARIABLES=STock
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=SUM MEAN MINIMUM MAXIMUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.8.1. ATC1nivo, vrednost lekarniške storitve, spol**

TITLE Vrednost lekarniške storitve po ATC1nivo, spolu.

```
FREQUENCIES VARIABLES=vrednostLEKstoritve
/FORMAT=NOTABLE
/STATISTICS=MEAN SUM MINIMUM MAXIMUM
/ORDER=ANALYSIS.
```

***3.9.1. Število spremenljivk**

SPLIT FILE OFF.

TITLE Število spremenljivk po ATC1nivo in spol

```
FREQUENCIES VARIABLES=ATC1nivo
/FORMAT=DFREQ
/ORDER=ANALYSIS.
```

OUTPUT SAVE OUTFILE="C://AOR/2002/ATC1nivo2002spol.spv".

OUTPUT CLOSE *.

DATASET CLOSE *.

PRILOGA 2

V preglednici je prikazanih 20 najbolj izdajanih zdravil po številu receptov glede na ime zdravila.

Preglednica XXVII: 20 najbolj izdajanih zdravil po številu receptov glede na ime zdravila v analiziranem obdobju 2002-2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	Lekadol	Lekadol	Lekadol	Lekadol	Lekadol	Lekadol	Lekadol
2	DicloDuo	DicloDuo	DicloDuo	Aspirin	Aspirin	Aspirin	Aspirin
3	Amoksiklav	Aspirin	Aspirin	DicloDuo	DicloDuo	Naklofen	Naklofen
4	Enap	Hiconcil	Hiconcil	Hiconcil	Utop	Hiconcil	Hiconcil
5	Hiconcil	Amoksiklav	Enap	Enap	Hiconcil	Utop	Utop
6	Ranital	Enap	Amoksiklav	Utop	Enap	Amoksiklav	Amoksiklav
7	Aspirin	Utop	Utop	Amoksiklav	Amoksiklav	Enap	Zaldiar
8	Lexaurin	Ranital	Vasilip	Sanval	Sanval	Sanval	Sanval
9	Olivin	Lexaurin	Lexaurin	Vasilip	Lexaurin	Ospen	Enap
10	Sinvacor	Olivin	Ospen	Lexaurin	Vasilip	Nalgesin	Nalgesin
11	Sumamed	Ospen	Ranital	Olivin	Ospen	Zaldiar	Lexaurin
12	Utop	Sumamed	Sanval	Canesten	Canesten	Lexaurin	Ospen
13	Ospen	Sanval	Olivin	Tritace	Nalgesin	Canesten	Tobrex
14	Ketonal	Canesten	Sumamed	Ranital	Tritace	Vasilip	Canesten
15	Canesten	Sinvacor	Canesten	Ospen	Amlopin	Amlopin	Amlopin
16	Sanval	Ketonal	Tritace	Bloxan	Olivin	Tobrex	Tritace
17	Tramal	Bloxan	Bloxan	Amlopin	Logest	Tritace	Euthyrox
18	Dexamethason - Neomycin	Amlopin	Nalgesin	Nalgesin	Helex	Logest	Vasilip
19	Bloxan	Tramal	Primotren	Tertensif	Tertensif	Tertensif	Tertensif
20	Apaurin	Primotren	Amlopin	Helex	Bloxan	Helex	Atoris
Delež izdaj [%]	31,3	30,2	30,0	29,2	27,6	27,4	27,2

PRILOGA 3

V preglednici XXVIII je prikazana poraba zdravil po definiranih dnevni odmerkih glede na 1000 prebivalcev na dan, številu receptov in vrednosti receptov v letih 2002 in 2008 s pripadajočim indeksom rasti glede na ATC nivo zdravila. Zaradi boljše preglednosti sta v tabeli prvi in drugi nivo ATC klasifikacije vedno prikazana, nato pa je prikazan le najnižji nivo ATC klasifikacije, ki se še razlikuje od preostalih. Primer: v skupini A05, Zdravila za bolezni žolča in jeter, je bila v letu 2002 izdana le ursodeoksiholna kislina z oznako A05AA02. Pri tem je naveden le 5 nivo ATC klasifikacije, iz njega pa sta nam tako razvidna tudi tretji in četrti nivo ATC klasifikacije.

Preglednica XXVIII: Poraba zdravil po DDD / 1000 prebivalcev na dan, št. receptov in vrednost Rp

ATC	Skupina	DDD		Indeks DDD	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A	ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	91,51	139,01	1,52	1.129.924	1.687.766	1,49	37.750.190	53.022.542,02	1,40
A01	ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	5,00	1,29	0,26	43.698	31.117	0,71	279.672,24	229.622,00	0,82
A01A	Zdravila v zobozdravstvu	5,00	1,29	0,26	43.698	31.117	0,71	279.672,24	229.622,00	0,82
A01AA	Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	4,74	1,02	0,22	19.270	5.928	0,31	104.187,82	26.146,01	0,25
A01AA01	Natrijev fluorid	2,25	0,62	0,28	14.879	5.040	0,34	73.517,58	20.926,08	0,28
A01AA03	Olaflur	2,48	0,40	0,16	4.391	888	0,20	30.670,24	5.219,93	0,17
A01AB	Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	0,17	0,17	1,00	23.103	22.458	0,97	151.981,98	167.695,53	1,10
A01AB03	Klorheksidin	/	0,00	/	/	9	/	/	99,99	/
A01AB09	Mikonazol	0,17	0,17	1,00	23.103	22.449	0,97	151.981,98	167.595,54	1,10
A01AD	Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	0,09	0,11	1,22	1.325	2.731	2,06	23.502,45	35.780,46	1,52
A01AD02	Benzidamin	/	0,01	/	/	1.435	/	/	9.374,69	/
A01AD11	Razne učinkovine	0,09	0,09	1,00	1.325	1.296	0,98	23.502,45	26.405,77	1,12
A02	ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	24,27	47,83	1,97	471.657	744.490	1,58	17.543.585,45	22.766.158,70	1,30

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A02A	Antacidi	0,10	0,08	0,80	9.741	10.094	1,04	90.485,60	89.612,71	0,99
A02AB	Aluminijeve spojine	0,05	0,02	0,40	1.772	714	0,40	54.906,11	19.171,11	0,35
A02AB01	Aluminijev hidroksid	0,05	0,02	0,40	1.772	683	0,39	54.906,11	19.032,73	0,35
A02AB04	Magnezijev hidroksid	/	0,00	/	/	31	/	/	138,38	/
A02AD	Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	0,05	0,06	1,20	7.969	9.378	1,18	35.579,49	70.257,66	1,97
A02AD01	Običajne kombinacije soli	/	0,00	/	/	64	/	/	439,27	/
A02AD04	Hidrotalcit	0,05	0,06	1,20	7.969	9.314	1,17	35.579,49	69.819,39	1,96
A02AH	Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	/	0,00	/	/	2	/	/	183,94	/
A02B	Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	24,17	47,75	1,98	461.916	734.396	1,59	17.453.099,85	22.676.545,99	1,30
A02BA	Antagonisti histaminskih receptorjev H2	11,74	5,18	0,44	231.274	101.148	0,44	5.935.907,76	1.866.582,72	0,31
A02BA02	Ranitidin	11,31	5,09	0,45	221.298	99.331	0,45	5.683.187,09	1.837.500,05	0,32
A02BA03	Famotidin	0,41	0,09	0,22	9.443	1.817	0,19	227.237,61	29.082,67	0,13
A02BA07	Ranitidin-bizmutov citrata (kompleks ranitidina in bizmutovega citrata)	0,02	/	/	533	/	/	25.483,05	/	/
A02BC	Zaviralci protonske črpalke	12,30	42,49	3,45	227.596	630.970	2,77	11.460.619,02	20.770.621,40	1,81
A02BC01	Omeprazol	11,27	25,74	2,28	207.985	341.577	1,64	10.427.711,39	9.901.640,61	0,95
A02BC02	Pantoprazol	1,03	7,60	7,38	19.611	145.313	7,41	1.032.907,63	4.725.186,93	4,57
A02BC03	Lansoprazol	/	2,46	/	/	43.818	/	/	1.356.723,83	/
A02BC05	Esomeprazol	/	6,70	/	/	100.262	/	/	4.787.070,03	/
A02BX02	Sukralfat (aluminijev saharozni sulfat)	0,13	0,08	0,62	3.046	2.278	0,75	56.573,07	39.341,87	0,70
A03	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	1,82	1,32	0,73	76.574	57.636	0,75	767.822,81	385.145,20	0,50
A03A	Zdravila za zdravljenje črevesnih funkcionalnih motenj	/	0,01	/	/	828	/	/	4.453,46	/
A03AW	Karminativi rastlinskega izvora	/	0,00	/	/	63	/	/	671,48	/
A03AX13	Silikoni	/	0,00	/	/	765	/	/	3.781,98	/
A03B	Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	0,20	0,13	0,65	24.268	16.382	0,68	143.454,03	75.019,53	0,52

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A03BA01	Atropin	/	0,00	/	/	1	/	/	12,07	/
A03BB01	Butilskopolamin	0,20	0,13	0,65	24.268	16.381	0,68	143.454,03	75.007,46	0,52
A03FA	Propulzivi	1,62	1,18	0,73	52.306	40.426	0,77	624.368,78	305.672,21	0,49
A03FA01	Metoklopramid	0,50	0,58	1,16	16.634	19.644	1,18	87.694,44	128.359,07	1,46
A03FA02	Cisaprid	0,40	/	/	12.761	/	/	258.890,61	/	/
A03FA03	Domperidon	0,72	0,61	0,85	22.911	20.782	0,91	277.783,73	177.313,14	0,64
A04	ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	0,05	0,05	1,00	5.091	5.500	1,08	696.205,69	505.135,99	0,73
A04A	Antiemetiki in zdravila proti slabosti	0,05	0,05	1,00	5.091	5.500	1,08	696.205,69	505.135,99	0,73
A04AA	Antagonisti serotoninških 5-HT3-receptorjev	0,05	0,04	0,80	5.091	4.107	0,81	696.205,69	338.992,46	0,49
A04AA01	Ondasetron	0,02	0,00	0,00	2.025	362	0,18	276.959,72	20.810,19	0,08
A04AA02	Granisetron	/	0,03	/	/	3.375	/	/	281.946,95	/
A04AA03	Tropisetron	0,03	0,00	0,00	3.066	370	0,12	419.245,97	36.235,32	0,09
A04AD12	Aprepitant	/	0,01	/	/	1.393	/	/	166.143,53	/
A05	ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	0,07	0,20	2,86	945	2.707	2,86	68.626,82	163.740,39	2,39
A05AA02	Ursodeoksiholna kislina	0,07	0,20	2,86	945	2.703	2,86	68.626,82	163.715,17	2,39
A05AX	Druga zdravila za bolezni žolča	/	0,00	/	/	4	/	/	25,22	/
A06	ODVAJALA	5,43	7,91	1,46	53.631	74.882	1,40	681.523,82	909.143,52	1,33
A06A	Odvajala	5,43	7,91	1,46	53.631	74.882	1,40	681.523,82	909.143,52	1,33
A06AB02	Bisakodil	/	0,06	/	/	3.109	/	/	18.800,25	/
A06AD	Osmozna odvajala	5,42	7,80	1,44	52.734	68.982	1,31	677.267,68	870.739,66	1,29
A06AD11	Laktuloza	4,34	7,31	1,68	38.475	62.828	1,63	172.878,46	765.416,16	4,43
A06AD12	Laktitol	1,08	0,49	0,45	14.259	6.149	0,43	204.389,22	105.316,94	0,52
A06AD65	Makrogol, kombinacije	/	0,00	/	/	5	/	/	6,56	/
A06AX01	Glicerol	0,02	0,06	3,00	897	2.791	3,11	4.256,14	19.603,61	4,61
A07	ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	2,17	2,68	1,24	32.276	39.536	1,22	1.824.269,56	2.506.116,06	1,37
A07AA	Antibiotiki	0,02	0,00	0,00	3.231	4	0,00	57.253,72	46,71	0,00

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A07AA02	Nistatin	0,02	0,00	0,00	3.219	4	0,00	54.047,02	46,71	0,00
A07AA09	Vankomicin	0,00	/	/	12	/	/	3.206,70	/	/
A07BA01	Aktivno oglje	0,00	0,00	0,00	1	331	331,00	3,55	2.119,43	597,02
A07CA	Soli za peroralno rehidracijo	0,51	0,06	0,12	13.225	8.591	0,65	63.398,74	49.961,16	0,79
A07DA03	Loperamid	0,00	0,04	0,00	2	6.282	3141,00	5,54	28.956,85	5226,87
A07E	Zdravila s protivnetim delovanjem v črevesu	1,64	2,58	1,57	15.817	24.301	1,54	1.703.608,01	2.424.852,05	1,42
A07EA06	Budezonid	/	0,07	/	/	815	/	/	155.350,38	/
A07EC	Aminosalicilna kislina in njeni derivati	1,64	2,51	1,53	15.817	23.486	1,48	1.703.608,01	2.269.501,67	1,33
A07EC01	Sulfasalazin (salazosulfapiridin)	0,31	0,45	1,45	5.012	6.987	1,39	131.971,77	202.279,94	1,53
A07EC02	Mesalazin	1,33	2,06	1,55	10.805	16.499	1,53	1.571.636,24	2.067.221,73	1,32
A07FA01	Mlečnokislinske bakterije	/	0,00	/	/	27	/	/	179,86	/
A08	ZAVIRALCI APETITA, BREZ DIETNIH PRIPRAVKOV	/	0,14	/	/	2.842	/	/	150.104,70	/
A08A	Zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov	/	0,14	/	/	2.842	/	/	150.104,70	/
A08AA10	Sibutramin	/	0,13	/	/	2.534	/	/	125.367,50	/
A08AB01	Orlistat	/	0,01	/	/	308	/	/	24.737,20	/
A09	DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	0,26	0,39	1,50	8.641	8.055	0,93	191.384,43	397.130,53	2,08
A09AA02	Multiencimska zdravila (lipaze, proteaze)	0,26	0,39	1,50	8.641	8.055	0,93	191.384,43	397.130,53	2,08
A10	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	40,35	55,66	1,38	258.373	443.167	1,72	12.649.527,28	21.609.477,13	1,71
A10A	Insulini in analogi	11,10	17,71	1,60	67.388	120.343	1,79	6.278.729,90	13.795.822,79	2,20
A10AB	Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	2,66	4,95	1,86	18.305	34.766	1,90	1.653.697,35	3.503.509,31	2,12
A10AB01	Humani insulin	1,67	1,28	0,77	11.969	9.258	0,77	925.657,87	859.387,27	0,93
A10AB04	Insulin lispro	0,96	1,24	1,29	6.113	7.984	1,31	713.261,12	832.249,62	1,17
A10AB05	Insulin aspart	0,02	2,26	113,00	223	16.166	72,49	14.778,36	1.687.378,76	114,18
A10AB06	Insulin glulizin	/	0,17	/	/	1.358	/	/	124.493,66	/
A10AC01	Humani insulin	2,9	2,29	0,79	19.129	17.372	0,91	1.573.451,91	1.549.608,84	0,98
A10AD	Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem, s takojšnjim učinkom	5,54	8,03	1,45	29.954	48.532	1,62	3.051.580,64	5.847.968,05	1,92

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A10AD01	Humani insulin	5,54	3,82	0,69	29.954	22.564	0,75	3.051.580,64	2.684.269,55	0,88
A10AD04	Insulin lispro	/	1,10	/	/	7.015	/	/	811.891,40	/
A10AD05	Insulin aspart	/	3,11	/	/	18.953	/	/	2.351.807,10	/
A10AE	Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	/	2,44	/	/	19.673	/	/	2.894.736,59	/
A10AE04	Insulin glargin	/	1,52	/	/	12.407	/	/	1.769.858,87	/
A10AE05	Insulin detemir	/	0,92	/	/	7.266	/	/	1.124.877,72	/
A10B	Antidiabetiki, brez insulinov	29,25	37,94	1,30	190.985	322.824	1,69	6.370.797,38	7.813.654,34	1,23
A10BA02	Metformin	5,22	13,40	2,57	48.018	133.610	2,78	1.078.126,12	1.830.151,13	1,70
A10BB	Sulfonamidni antidiabetiki, derivati sečnine	20,81	18,73	0,90	111.204	138.972	1,25	3.429.412,26	3.775.788,27	1,10
A10BB01	Glibenklamid	4,18	1,40	0,33	28.389	10.632	0,37	522.585,74	218.045,23	0,42
A10BB02	Klorpropamid	0,11	/	/	1.071	/	/	6.712,85	/	/
A10BB07	Glipizid	2,31	2,68	1,16	18.805	23.467	1,25	698.583,34	749.693,15	1,07
A10BB08	Glikvidon	3,02	2,72	0,90	17.531	18.996	1,08	556.378,83	791.901,01	1,42
A10BB09	Gliklazid	6,80	5,31	0,78	16.665	43.044	2,58	782.653,16	1.350.761,04	1,73
A10BB12	Glimepirid	4,38	6,62	1,51	28.743	42.833	1,49	862.498,34	665.387,84	0,77
A10BD	Kombinacije peroralnih antidiabetikov	/	2,81	/	/	19.403	/	/	600.601,72	/
A10BD02	Metformin in sulfonamidi	/	2,80	/	/	19.366	/	/	597.097,23	/
A10BD03	Metformin in rosiglitazon	/	0,01	/	/	37	/	/	3.504,49	/
A10BF01	Akarboza	1,70	1,13	0,66	21.113	14.740	0,70	1.157.454,32	787.101,06	0,68
A10BG02	Rosiglitazon	0,01	0,13	13,00	159	1.472	9,26	9.180,87	129.033,37	14,05
A10BH01	Sitagliptin	/	0,06	/	/	615	/	/	66.221,21	/
A10BX02	Repaglinid	1,51	1,68	1,11	10.491	14.012	1,34	696.623,81	624.757,58	0,90
A11	VITAMINI	9,73	17,49	1,80	115.489	173.939	1,51	2.304.811,73	2.038.698,91	0,88
A11AA03	Multivitamini in drugi minerali ter kombinacije	/	0,00	/	/	55	/	/	900,47	/
A11BA	Multivitamini brez dodatkov	/	0,00	/	/	2	/	/	10,19	/
A11C	Vitamina A in D ter njune kombinacije	9,72	17,25	1,77	115.458	164.745	1,43	2.304.592,98	1.965.469,18	0,85
A11CB	Vitamina A in D v kombinacijah	3,95	3,55	0,90	40.055	40.754	1,02	246.772,88	267.221,94	1,08

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A11CC	Vitamin D in analogi	5,77	13,70	2,37	75.403	123.991	1,64	2.057.820,10	267.221,94	0,13
A11CC03	Alfakalcidol (kalcidiol)	1,75	1,70	0,97	38.847	23.640	0,61	1.025.657,20	780.019,23	0,76
A11CC04	Kalcitriol	2,10	0,69	0,33	22.340	12.536	0,56	972.378,03	513.413,79	0,53
A11CC05	Holekalciferol	1,93	11,31	5,86	14.216	87.802	6,18	59.784,88	400.717,44	6,70
A11CC07	Parikalciol	/	0,00	/	/	13	/	/	4.096,78	/
A11DA01	Tiamin (vitamin B1)	/	0,02	/	/	138	/	/	799,74	/
A11EA	Vitamini kompleksa B brez dodatkov	0,00	0,15	0,00	1	7.097	7097,00	5,80	56.572,43	9753,87
A11G	Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	/	0,06	/	/	1.616	/	/	12.447,34	/
A11GA01	Askorbinska kislina (vitamin C)	/	0,04	/	/	260	/	/	1.955,90	/
A11GB01	Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinaciji s kalcijem	/	0,02	/	/	1.356	/	/	10.491,44	/
A11HA	Druga enokomponentna vitaminska zdravila	0,00	0,01	0,00	30	286	9,53	212,94	2.499,56	11,74
A11HA02	Piridoksin (vitamin B6)	/	0,00	/	/	100	/	/	517,39	/
A11HA31	Kalcijev pantotemat	0,00	0,00	0,00	30	186	6,20	212,94	1.982,17	9,31
A12	MINERALI	2,35	4,05	1,72	63.549	103.864	1,63	742.760,64	1.299.339,71	1,75
A12AA	kalcij	1,57	3,53	2,25	28.133	78.533	2,79	418.277,57	997.985,12	2,39
A12AA04	Kalcijev karbonat	1,57	3,52	2,24	28.133	78.013	2,77	418.277,57	989.090,82	2,36
A12AA20	Kombinacije kalcijevih soli	/	0,01	/	/	520	/	/	8.894,30	/
A12BA	Kalij	0,78	0,53	0,68	35.416	25.331	0,72	324.483,07	301.354,59	0,93
A12BA01	Kalijev klorid	0,20	0,14	0,70	14.623	9.911	0,68	89.638,71	96.804,18	1,08
A12BA30	Kombinacije	0,58	0,39	0,67	20.793	15.420	0,74	234.844,36	204.550,41	0,87
A16	DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	/	0,00	/	/	31	/	/	62.729,18	/
A16AA	Aminokislina in njihovi derivati	/	0,00	/	/	27	/	/	43.760,24	/
A16AA04	Merkaptamin	/	0,00	/	/	2	/	/	7.850,40	/
A16AA06	Betain	/	0,00	/	/	25	/	/	35.909,84	/
A16AX	Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	/	0,00	/	/	4	/	/	18.968,94	/
A16AX05	Cinkov acetat	/	0,00	/	/	3	/	/	2.723,58	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
A16AX06	Miglustat	/	0,00	/	/	1	/	/	16.245,36	/
B	ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	48,48	75,80	1,56	511.766	789.916	1,54	12.572.788	23.758.234,42	1,89
B01	ANTITROMBOTIKI	42,18	68,51	1,62	397.374	671.982	1,69	9.344.298,14	14.908.045,82	1,60
B01A	Antitrombotiki	42,18	68,51	1,62	397.374	671.982	1,69	9.344.298,14	14.908.045,82	1,60
B01AA	Antagonisti vitamina K	4,72	8,67	1,84	64.316	113.703	1,77	586.371,81	1.379.739,72	2,35
B01AA03	varfarin	4,50	8,25	1,83	60.368	107.377	1,78	537.279,15	1.305.721,21	2,43
B01AA07	acenokumarol	0,14	0,42	3,00	1.966	6.326	3,22	23.015,13	74.017,51	3,22
B01AA08	etilbiskumacetat	0,08	/	/	1.982	/	/	26.077,53	/	/
B01AB	Heparinska skupina	0,87	2,93	3,37	10.953	44.149	4,03	1.143.915,08	5.122.520,85	4,48
B01AB01	heparin	0,00	0,00	0,00	22	1	0,05	745,83	44,40	0,06
B01AB04	dalteparin	0,44	1,32	3,00	6.341	17.699	2,79	685.730,97	1.993.122,93	2,91
B01AB05	enoksaparin	0,03	0,36	12,00	586	8.037	13,72	53.614,77	653.529,83	12,19
B01AB06	nadroparin	0,40	1,25	3,13	4.004	18.412	4,60	403.823,51	2.475.823,69	6,13
B01AC	Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	36,59	56,90	1,56	322.105	514.128	1,60	7.614.011,24	8.405.684,57	1,10
B01AC04	klopidogrel	3,53	2,12	0,60	34.819	24.502	0,70	4.381.757,60	2.842.659,92	0,65
B01AC05	tiklopidin	1,85	1,11	0,60	19.743	12.147	0,62	1.431.589,25	711.493,92	0,50
B01AC06	acetilsalicilna kislina	30,76	50,72	1,65	258.224	449.504	1,74	1.590.152,31	3.361.208,07	2,11
B01AC07	dipiridamol	0,46	0,00	0,00	9.319	5	0,00	210.512,09	67,84	0,00
B01AC11	iloprost	/	0,00	/	/	41	/	/	195.515,80	/
B01AC30	kombinacije	/	2,95	/	/	27.929	/	/	1.294.739,02	/
B01AX05	fondaparinuks	/	0,00	/	/	2	/	/	101,68	/
B02	ANTIHEMORAGIKI	/	0,01	/	/	534	/	/	1.706.170,23	/
B02B	vitamin K in drugi hemostatiki	/	0,01	/	/	534	/	/	1.706.170,23	/
B02BA01	fitomenadion	/	0,00	/	/	11	/	/	97,75	/
B02BD02	menadion	/	0,01	/	/	175	/	/	1.704.541,31	/
B02BX01	etamsilat	/	0,00	/	/	348	/	/	1.531,17	/
B03	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	6,01	7,17	1,19	81.701	111.569	1,37	2.987.533,40	7.096.042,51	2,38

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
B03A	Zdravila z železom	5,70	6,06	1,06	78.604	97.054	1,23	165.046,42	1.120.069,50	6,79
B03AA07	železov(II) sulfat	0,96	1,61	1,68	21.230	36.274	1,71	165.046,42	334.055,10	2,02
B03AB	Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	4,74	4,44	0,94	57.374	60.767	1,06	635.813,83	785.902,40	1,24
B03AB05	kompleksi železovega(III) oksida in polimaltoze	4,45	2,96	0,67	49.109	31.121	0,63	569.031,54	423.817,11	0,74
B03AB09	železov(III) proteinsukcinilat	0,30	1,49	4,97	8.265	29.646	3,59	66.782,29	362.085,29	5,42
B03AC01	kompleksi železovega(III) oksida in polimaltoze	/	0,00	/	/	13	/	/	112,00	/
B03B	Vitamin B12 in folna kislina	0,00	0,31	0,00	3	6.779	2259,67	14,21	50.597,91	3560,73
B03BA03	hidroksokobalamin	0,00	0,13	0,00	1	112	112,00	8,81	1.227,29	139,31
B03BB01	folna kislina	0,00	0,18	0,00	2	6.667	3333,50	5,39	49.370,62	9159,67
B03XA	Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	0,31	0,81	2,61	3.094	7.736	2,50	2.186.658,94	5.925.375,10	2,71
B03XA01	eritropoetin	0,31	0,53	1,71	3.094	6.023	1,95	2.186.658,94	3.990.692,61	1,83
B03XA02	darbepoetin alfa	/	0,27	/	/	1.575	/	/	1.874.786,83	/
B03XA03	metoksipolietilenglikol epoetin beta	/	0,01	/	/	138	/	/	59.895,66	/
B05	NADOMESTKI KRVI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	0,03	0,08	2,67	28.141	4.924	0,17	116.405,93	34.456064	296,00
B05AA05	dekstran	/	0,00	/	/	2	/	/	64,88	/
B05B	Raztopine za intravensko uporabo	0,03	0,08	2,67	26.159	1.918	0,07	106.714,20	11.732,63	0,11
B05BA03	Raztopine za parenteralno prehrano - ogljikovi hidrati	/	0,00	/	/	10	/	/	27,40	/
B05BA10	Ratopine za parenteralno prehrano - kombinacije	/	0,00	/	/	1	/	/	162,20	/
B05BB01	elektroliti	0,03	0,08	2,67	26.159	1.907	0,07	106.714,20	11.543,03	0,11
B05CB01	natrijev klorid	0,00	0,00	0,00	1.982	3.003	1,52	9.691,73	22.588,45	2,33
B05XB02	alanilglutamin	/	0,00	/	/	1	/	/	70,68	/
B06	DRUGA KRVNA ZDRAVILA	0,25	0,03	0,12	4.550	907	0,20	124.550,40	13.519,22	0,11
B06AA02	fibrinolizin in dezoksiribonukleaza	0,25	0,03	0,12	4.550	907	0,20	124.550,40	13.519,22	0,11
C	ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	298,01	475,63	1,60	2.599.188	4.011.018	1,54	99.882.097	116.330.801,80	1,16

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C01	ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	27,59	21,77	0,79	282.939	219.218	0,77	7.082.980,91	5.451.687,99	0,77
C01AA	Digitalisovi glikozidi	6,24	3,53	0,57	93.911	61.185	0,65	549.866,99	395.189,15	0,72
C01AA05	digoksin	1,46	/	/	16.228	/	/	86.681,35	/	/
C01AA08	metildigoksin	4,78	3,53	0,74	77.683	61.185	0,79	463.185,64	395.189,15	0,85
C01B	Antiaritmiki, skupini I in III	4,70	4,68	1,00	35.140	36.931	1,05	1.389.761,51	1.108.293,80	0,80
C01BA	Antiaritmiki skupine IA	0,02	/	/	162	/	/	7.474,41	/	/
C01BA01	kinidin	0,00	/	/	3	/	/	96,41	/	/
C01BA03	dizopiramid	0,01	/	/	112	/	/	3.110,67	/	/
C01BA08	prajmalin	0,01	/	/	47	/	/	4.267,32	/	/
C01BB02	meksiletin	0,01	/	/	125	/	/	4.547,12	/	/
C01BC03	propafenon	2,40	2,15	0,90	19.284	17.110	0,89	671.004,76	420.553,01	0,63
C01BD01	amjodaron	2,27	2,53	1,11	15.569	19.821	1,27	706.735,21	687.740,79	0,97
C01CA24	adrenalin	/	0,00	/	/	5	/	/	30,12	/
C01D	Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	16,65	12,37	0,74	153.887	112.404	0,73	5.143.341,85	3.496.766,97	0,68
C01DA	Organski nitrati	16,27	12,37	0,76	146.178	112.404	0,77	4.979.719,83	3.496.766,97	0,70
C01DA02	gliceriltrinitrat	11,26	6,58	0,58	106.965	68.010	0,64	4.223.580,57	2.743.476,31	0,65
C01DA08	izosorbiddinitrat	0,38	/	/	6.452	/	/	66.048,76	/	/
C01DA14	izosorbidmononitrat	4,63	5,78	1,25	32.761	44.394	1,36	690.090,50	753.290,66	1,09
C01DX	Drugi vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	0,39	/	/	7.709	/	/	163.622,02	/	/
C01DX12	molsidomin	0,19	/	/	3.260	/	/	54.412,54	/	/
C01DX16	nikorandil	0,20	/	/	4.449	/	/	109.209,48	/	/
C01EB	Druga zdravila za bolezni srca	0,00	1,20	0,00	1	8.693	8693,00	10,57	451.407,95	42706,52
C01EB09	ubidekarenon	/	0,00	/	/	2	/	/	31,78	/
C01EB15	trimetazidin	0,00	1,00	0,00	1	6.479	6479,00	10,57	168.712,75	15961,47
C01EB17	ivabradin	/	0,20	/	/	2.212	/	/	282.663,42	/
C02	ANTIHIPERTENZIVI	11,15	13,95	1,25	102.433	115.300	1,13	4.788.393,40	3.390.583,90	0,71
C02A	Antiadrenergiki s centralnim delovanjem	2,38	1,95	0,82	18.594	15.078	0,81	806.701,61	332.292,46	0,41

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C02AB01	L-metildopa	/	0,00	/	/	1	/	/	32,24	/
C02AC05	moksonidin	2,38	1,95	0,82	18.594	15.077	0,81	806.701,61	332.260,22	0,41
C02CA	Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	8,58	11,72	1,37	82.384	98.174	1,19	3.942.880,59	2.644.009,20	0,67
C02CA01	prazosin	0,17	0,03	0,18	1.577	372	0,24	34.186,69	8.669,07	0,25
C02CA04	doksazosin	8,38	11,69	1,39	80.385	97.800	1,22	3.886.908,68	2.635.299,75	0,68
C02CA06	urapidil	0,04	0,00	0,00	422	2	0,00	21.785,22	40,38	0,00
C02DC01	minoksidil	0,02	0,00	0,00	204	46	0,23	15.942,49	2.027,82	0,13
C02KX01	bosentan	/	0,01	/	/	70	/	/	386.567,27	/
C02LA51	reserpin in diuretiki, kombinacije z drugimi učinkovinami	0,16	0,27	1,69	1.251	1.932	1,54	22.868,70	25.687,15	1,12
C03	DIURETIKI	27,87	35,87	1,29	298.670	488.800	1,64	3.272.414,23	6.002.680,94	1,83
C03BA	Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	5,63	14,05	2,50	61.148	207.194	3,39	1.339.963,62	3.494.434,90	2,61
C03BA04	klortalidon	0,03	0,27	9,00	617	3.285	5,32	3.605,17	23.062,33	6,40
C03BA11	indapamid	5,60	13,78	2,46	60.531	203.909	3,37	1.336.358,45	3.471.372,57	2,60
C03CA	Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	14,76	16,40	1,11	165.654	204.308	1,23	1.012.549,50	1.460.413,60	1,44
C03CA01	furosemid	14,66	14,62	1,00	164.208	159.027	0,97	997.947,47	961.405,35	0,96
C03CA02	bumetanid	0,10	0,03	0,30	1.446	475	0,33	14.602,03	4.266,27	0,29
C03CA04	torasemid	/	1,74	/	/	44.806	/	/	494.741,98	/
C03DA01	spironolakton	2,41	2,95	1,22	42.351	62.011	1,46	706.020,25	831.057,09	1,18
C03DA04	eplerenon	/	0,05	/	/	810	/	/	139.163,84	/
C03EA01	hidroklorotiazid in diuretiki, ki varčujejo s kalijem	5,07	2,41	0,48	29.517	14.477	0,49	213.880,87	77.611,51	0,36
C04	PERIFENI VAZODILATORJI	5,17	1,88	0,36	69.473	28.251	0,41	1.663.782,21	491.395,97	0,30
C04A	Periferni vazodilatatorji	5,17	1,88	0,36	69.473	28.251	0,41	1.663.782,21	491.395,97	0,30
C04AD03	pentoksifilin	5,17	1,69	0,33	69.467	22.462	0,32	1.663.738,35	428.736,32	0,26
C04AE	Alkaloidi ergot	0,00	0,19	0,00	6	5.755	959,17	43,86	62.094,26	1415,74
C04AE01	ergoloidijev mesilat (zmes hidrogeniranih alkaloidov ergot)	0,00	0,09	0,00	5	1.666	333,20	37,67	20.606,92	547,04
C04AE02	nicergolin	0,00	0,11	0,00	1	4.089	4089,00	6,19	41.487,34	6702,32
C04AW	drugi periferni vazodilatatorji	/	0,00	/	/	1	/	/	6,54	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C04AX	Drugi periferni vazodilatatorji	/	0,00	/	/	33	/	/	558,85	/
C05	VAZOPROTEKTIVI	0,00	1,99	0,00	4	37.210	9302,50	17,36	581.164,52	33477,22
C05A	Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	0,00	0,40	0,00	4	13.736	3434,00	17,36	81.775,81	4710,59
C05AA09	deksametazon	0,00	0,03	0,00	1	1.198	1198,00	5,83	5.834,42	1000,76
C05AD	Lokalni anestetiki	0,00	0,37	0,00	3	12.538	4179,33	11,53	75.941,39	6586,42
C05AD01	lidokain	/	0,05	/	/	1.158	/	/	7.879,73	/
C05AD04	cinhokain	0,00	0,32	0,00	3	11.380	3793,33	11,53	68.061,66	5903,01
C05B	Antivarikozno zdravljenje	/	0,32	/	/	4.178	/	/	23.253,62	/
C05BA	Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	/	0,31	/	/	3.882	/	/	18.962,65	/
C05BA03	heparin	/	0,21	/	/	2.411	/	/	13.848,35	/
C05BA53	heparin, kombinacije	/	0,09	/	/	1.417	/	/	5.114,30	/
C05BX	Druga sklerozirajoča sredstva	/	0,01	/	/	296	/	/	4.290,97	/
C05BX01	kalcijev dobesilat	/	0,01	/	/	296	/	/	4.290,97	/
C05C	Zdravila za stabiliziranje kapilar	/	1,28	/	/	19.295	/	/	476.130,97	/
C05CA	Bioflavonoidi	/	1,28	/	/	19.295	/	/	476.130,97	/
C05CA04	trokserutin	/	0,03	/	/	429	/	/	3.573,20	/
C05CA53	diosmin, kombinacije	/	1,24	/	/	18.866	/	/	472.557,77	/
C07	ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	20,28	34,59	1,71	277.012	575.846	2,08	4.439.264,44	7.624.617,26	1,72
C07A	Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	18,34	32,09	1,75	260.186	553.802	2,13	3.773.075,69	6.775.571,24	1,80
C07AA	Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	1,32	1,35	1,02	23.924	26.602	1,11	280.429,95	297.818,76	1,06
C07AA02	oksiprenolol	0,07	/	/	1.021	/	/	16.672,14	/	/
C07AA05	propranolol	0,85	0,80	0,94	18.971	21.066	1,11	148.428,94	182.742,95	1,23
C07AA07	sotalol	0,41	0,55	1,34	3.932	5.536	1,41	115.328,87	15.075,81	0,13
C07AB	Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	15,01	22,84	1,52	192.471	372.196	1,93	2.622.274,05	3.794.951,46	1,45
C07AB02	metoprolol	9,45	8,77	0,93	123.636	114.799	0,93	1.498.763,67	1.123.150,14	0,75
C07AB03	atenolol	3,37	2,49	0,74	30.739	23.910	0,78	449.342,06	306.351,68	0,68

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C07AB07	bisoprolol	2,20	10,80	4,91	38.096	225.183	5,91	674.168,31	2.127.293,43	3,16
C07AB12	nebivolol	/	0,78	/	/	8.304	/	/	238.156,21	/
C07AG02	karvedilol	2,01	7,89	3,93	43.791	155.004	3,54	870.371,70	2.682.801,02	3,08
C07BB07	bisoprolol in tiazidi	/	1,21	/	/	10.763	/	/	350.267,61	/
C07CA03	pindolol in drugi diuretiki	1,94	1,30	0,67	16.826	11.281	0,67	666.188,75	498.778,41	0,75
C08	ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	36,39	51,61	1,42	282.447	379.736	1,34	10.342.055,98	9.537.164,46	0,92
C08CA	Derivati dihidropiridina	31,87	48,75	1,53	215.035	337.121	1,57	9.386.592,08	8.873.894,72	0,95
C08CA01	amlodipin	20,93	29,96	1,43	118.859	179.544	1,51	6.273.439,92	2.381.828,82	0,38
C08CA03	isradipin	0,39	/	/	2.959	/	/	128.615,79	/	/
C08CA05	nifedipin	8,88	8,00	0,90	63.523	54.881	0,86	1.782.623,15	1.666.585,20	0,93
C08CA06	nimodipin	0,32	0,04	0,13	14.309	2.067	0,14	785.665,31	138.122,33	0,18
C08CA08	nitrendipin	0,53	0,26	0,49	5.251	2.443	0,47	154.171,89	53.075,61	0,34
C08CA09	lacidipin	0,81	8,13	10,04	10.134	75.312	7,43	262.076,02	3.833.215,94	14,63
C08CA13	lerkanidipin	/	2,36	/	/	22.874	/	/	801.066,82	/
C08D	Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	4,52	2,86	0,63	67.412	42.615	0,63	955.463,89	663.269,74	0,69
C08DA01	verapamil	3,81	2,33	0,61	56.457	34.912	0,62	667.523,13	431.810,64	0,65
C08DB01	diltiazem	0,71	0,53	0,75	10.955	7.703	0,70	287.94,076	231.459,10	/
C09	ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	143,38	249,36	1,74	940.293	1.535.032	1,63	42.228.385,42	53.615.781,68	1,27
C09AA	Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	100,48	162,90	1,62	606.940	860.257	1,42	24.844.343,54	23.561.542,01	0,95
C09AA01	kaptopril	0,17	0,15	0,88	4.695	3.914	0,83	38.789,53	27.032,31	0,70
C09AA02	enalapril	72,36	63,01	0,87	403.131	294.272	0,73	16.581.824,84	6.490.330,22	0,39
C09AA03	lizinopril	1,88	2,62	1,39	12.447	16.970	1,36	477.837,03	242.140,02	0,51
C09AA04	perindopril	4,15	28,65	6,90	34.584	202.866	5,87	1.761.329,35	8.768.693,71	4,98
C09AA05	ramipril	15,94	55,11	3,46	94.656	238.813	2,52	4.165.349,66	4.189.471,41	1,01
C09AA08	cilazapril	0,74	0,62	0,84	7.985	4.112	0,51	251.284,66	120.886,20	0,48
C09AA09	fozinopril	1,58	6,26	3,96	13.024	42.545	3,27	386.172,00	1.485.213,76	3,85

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C09AA10	trandolapril	3,66	6,45	1,76	36.418	56.189	1,54	1.181.756,47	2.222.360,11	1,88
C09AA15	zofenopril	/	0,04	/	/	576	/	/	15.414,27	/
C09B	Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	20,44	36,68	1,79	163.835	315.051	1,92	6.921.518,53	10.716.038,52	1,55
C09BA	Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	18,65	33,58	1,80	148.790	286.329	1,92	6.192.964,54	9.207.163,64	1,49
C09BA02	enalapril in diuretiki	18,65	17,22	0,92	148.790	135.120	0,91	6.192.964,54	4.423.863,80	0,71
C09BA04	perindopril in diuretiki	/	9,17	/	/	84.102	/	/	3.607.302,07	/
C09BA05	ramipril in diuretiki	/	6,20	/	/	57.744	/	/	777.782,95	/
C09BA09	fozinopril in diuretiki	/	0,99	/	/	9.363	/	/	398.214,82	/
C09BB	Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	1,79	3,11	1,74	15.045	28.722	1,91	728.553,99	1.508.874,88	2,07
C09BB10	trandolapril in verapamil	1,79	3,11	1,74	15.045	28.722	1,91	728.553,99	1.508.874,88	2,07
C09CA	Antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	16,77	34,48	2,06	124.309	218.842	1,76	7.558.599,53	11.636.203,65	1,54
C09CA01	losartan	8,79	12,24	1,39	70.034	86.236	1,23	4.429.350,62	4.306.403,56	0,97
C09CA03	valsartan	2,33	9,02	3,87	14.504	48.828	3,37	917.739,85	2.418.169,24	2,63
C09CA04	irbesartan	3,21	4,15	1,29	21.824	26.861	1,23	1.300.401,22	1.677.195,11	1,29
C09CA06	kandesartan	/	2,82	/	/	17.973	/	/	1.019.652,36	/
C09CA07	telmisartan	2,43	6,25	2,57	17.947	38.944	2,17	911.107,85	2.214.783,38	2,43
C09DA	Antagonisti angiotenzina II in diuretiki	5,70	15,29	2,68	45.209	140.872	3,12	2.903.923,82	7.701.585,66	2,65
C09DA01	losartan in diuretiki	5,70	8,09	1,42	45.209	72.982	1,61	2.903.923,82	3.360.260,53	1,16
C09DA03	valsartan in diuretiki	/	3,14	/	/	29.421	/	/	1.947.124,73	/
C09DA04	irbesartan in diuretiki	/	1,95	/	/	18.392	/	/	1.204.845,31	/
C09DA07	telmisartan in diuretiki	/	2,11	/	/	20.077	/	/	1.189.355,09	/
C09XA02	aliskiren	/	0,00	/	/	10	/	/	411,84	/
C10	ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	26,17	64,60	2,47	345.917	631.625	1,83	26.064.803,03	29.635.725,07	1,14
C10A	Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	26,17	64,05	2,45	345.917	626.076	1,81	26.064.803,03	28.960.494,73	1,11
C10AA	Zaviralci reduktaze HMG CoA	24,48	59,73	2,44	331.773	590.271	1,78	25.643.855,83	26.244.800,06	1,02

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
C10AA01	simvastatin	18,12	17,22	0,95	243.075	210.964	0,87	19.394.935,75	6.089.056,78	0,31
C10AA02	lovastatin	1,21	0,36	0,30	22.160	7.117	0,32	1.367.728,47	176.927,71	0,13
C10AA03	pravastatin	/	1,31	/	/	16.747	/	/	483.947,31	/
C10AA04	fluvastatin	1,15	6,67	5,80	20.824	53.574	2,57	1.067.161,51	2.360.475,37	2,21
C10AA05	atorvastatin	3,99	25,09	6,29	45.714	232.881	5,09	3.814.030,11	12.466.036,53	3,27
C10AA07	rosuvastatin	/	9,07	/	/	68.988	/	/	4.668.356,36	/
C10AB	Fibrati	1,66	2,07	1,25	13.542	16.042	1,18	389.632,39	332.009,99	0,85
C10AB04	gemfibrozil	0,46	0,25	0,54	6.454	4.135	0,64	158.134,96	71.228,51	0,45
C10AB05	fenofibrat	1,20	1,82	1,52	7.088	11.907	1,68	231.497,44	260.781,48	1,13
C10AC	Adsorbenti žolčnih kislin	0,03	/	/	602	/	/	31.314,81	/	/
C10AC01	holestiramin	0,03	/	/	579	/	/	29.431,85	/	/
C10AC02	holestipol	0,00	/	/	23	/	/	1.882,95	/	/
C10AX09	ezetimib	/	2,25	/	/	19.763	/	/	2.383.684,68	/
C10B	Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	/	0,56	/	/	5.549	/	/	675.230,34	/
C10BA	Zaviralci reduktaze HMG-CoA v kombinaciji z drugimi zdravili za spreminjanje ravni serumskih lipidov	/	0,51	/	/	5.024	/	/	654.642,04	/
C10BA02	simvastatin in ezetimib	/	0,51	/	/	5.024	/	/	654.642,04	/
C10BX03	torvastatin in amlodipin	/	0,05	/	/	525	/	/	20.588,30	/
D	ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	38,28	38,83	1,01	548.243	571.606	1,04	6.812.708	7.894.160,36	1,16
D01	ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	9,61	9,33	0,97	184.945	198.826	1,08	2.278.145,70	2.168.276,34	0,95
D01A	Antimikotiki za lokalno zdravljenje	9,06	8,38	0,92	174.065	180.844	1,04	1.378.153,48	1.522.627,28	1,10
D01AA01	nistatin	0,15	0,00	0,00	4.009	1	0,00	24.568,53	5,33	0,00
D01AC	Derivati imidazola in triazola	6,30	5,75	0,91	115.475	118.353	1,02	769.338,60	847.256,12	1,10
D01AC01	klotrimazol	3,78	3,57	0,94	77.719	80.117	1,03	448.070,64	542.984,16	1,21
D01AC02	mikonazol	1,50	1,05	0,70	21.112	16.428	0,78	166.680,87	123.514,38	0,74
D01AC03	ekonazol	0,11	/	/	1.410	/	/	10.428,94	/	/
D01AC08	ketokonazol	0,50	0,69	1,38	7.068	9.050	1,28	64.913,28	71.915,97	1,11

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
D01AC10	bifonazol	0,41	0,28	0,68	8.166	5.763	0,71	79.244,87	59.888,63	0,76
D01AC20	kombinacije	/	0,17	/	/	6.995	/	/	48.952,98	/
D01AE	Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	2,61	2,62	1,00	54.581	62.490	1,14	584.246,35	675.365,83	1,16
D01AE15	terbinafin	2,19	2,45	1,12	52.907	61.544	1,16	531.244,94	652.536,72	1,23
D01AE16	amorolfin	0,43	0,17	0,40	1.674	946	0,57	53.001,41	22.829,11	0,43
D01BA02	terbinafin	0,55	0,95	1,73	10.880	17.982	1,65	899.992,21	645.649,06	0,72
D02	ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	0,01	1,85	185,00	76	10.185	134,01	302,48	125.817,63	415,95
D02A	Zdravila za mehčanje in varovanje kože	0,01	1,85	185,00	76	10.185	134,01	302,48	125.817,63	415,95
D02AE01	sečnina	0,01	1,85	185,00	76	10.183	133,99	302,48	125.788,18	415,86
D02AF	Zdravila s salicilno kislino	/	-	/	/	1	/	/	17,72	/
D02AX	Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	/	0,00	/	/	1	/	/	3,82	/
D03	ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	0,06	0,57	9,50	121	1.116	9,22	1.141,40	13.375,69	11,72
D03A	Zdravila za oskrbo brazgotin	0,05	0,57	11,40	121	1.035	8,55	1.141,40	12.240,21	10,72
D03AA	Mazila z ribjim oljem	/	-	/	/	3	/	/	13,20	/
D03AX	Druga zdravila za oskrbo brazgotin	/	0,57	/	/	1.032	/	/	12.227,01	/
D03AX03	dekspantenol	0,00	0,57	0,00	20	1.032	51,60	227,64	12.227,01	53,71
D03BA02	kolagenaza	/	0,00	/	/	81	/	/	1.135,48	/
D04	ANTIPRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	0,24	0,36	1,50	2.739	4.962	1,81	27.682,15	57.630,94	2,08
D04A	Antipruritiki z antihistaminiki, anestetiki itd.	0,24	0,36	1,50	2.739	4.962	1,81	27.682,15	57.630,94	2,08
D04AA13	dimetinden	/	0,09	/	/	1.881	/	/	14.715,98	/
D04AX	Drugi antipruritiki	0,24	0,28	1,17	2.739	3.081	1,12	27.682,15	42.914,96	1,55
D05	ANTIPSORIATIKI	2,14	2,55	1,19	12.900	19.238	1,49	646.142,00	980.784,22	1,52
D05AX	Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	2,11	2,51	1,19	12.131	18.330	1,51	585.117,61	909.818,79	1,55
D05AX02	kalcipotriol	2,11	1,54	0,73	12.131	10.138	0,84	585.117,61	331.692,36	0,57
D05AX52	kalcipotriol, kombinacije	/	0,97	/	/	8.192	/	/	578.126,43	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
D05BB02	acitretin	0,03	0,04	1,33	769	908	1,18	61.024,38	70.965,43	1,16
D06	ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	1,59	2,13	1,34	17.181	46.403	2,70	175.280,16	612.872,86	3,50
D06AX	Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	0,00	0,61	0,00	10	23.099	2309,90	83,87	174.133,96	2076,24
D06AX01	fusidna kislina	/	0,11	/	/	5.314	/	/	34.206,17	/
D06AX04	neomicin	0,00	0,22	0,00	6	5.271	878,50	56,84	70.009,42	1231,69
D06AX07	gentamicin	/	0,19	/	/	8.511	/	/	32.735,66	/
D06AX09	mupirocin	0,00	0,08	0,00	4	3.601	900,25	27,03	29.860,52	1104,72
D06AX13	retapamulin	/	0,00	/	/	402	/	/	7.322,19	/
D06B	retapamulin	1,59	1,52	0,96	17.171	23.304	1,36	175.196,29	438.738,90	2,50
D06BA01	srebrov sulfadiazinat	1,11	0,85	0,77	7.918	6.517	0,82	75.043,70	67.533,57	0,90
D06BB03	aciklovir	0,00	0,03	0,00	5	3.867	773,40	29,42	27.274,82	927,08
D06BB10	imikimod	/	0,14	/	/	2.758	/	/	250.004,21	/
D06BX01	metronidazol	0,48	0,51	1,06	9.248	10.162	1,10	100.123,17	93.926,30	0,94
D07	KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	19,07	19,17	1,01	254.996	243.565	0,96	2.583.133,83	2.660.553,34	1,03
D07A	Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	11,96	12,47	1,04	197.520	184.141	0,93	1.587.706,11	1.893.301,98	1,19
D07AB	Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	0,78	2,01	2,58	11.813	35.174	2,98	97.483,60	208.012,09	2,13
D07AB02	hidrokortizonbutirat	0,46	1,76	3,83	5.044	28.875	5,72	46.862,53	159.585,07	3,41
D07AB10	alklometazon	0,32	0,25	0,78	6.769	6.299	0,93	50.621,06	48.427,02	0,96
D07AC	Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	11,17	10,47	0,94	185.707	148.967	0,80	1.490.222,52	1.685.289,89	1,13
D07AC01	betametazon	4,08	1,94	0,48	39.913	30.761	0,77	222.037,38	171.131,32	0,77
D07AC04	fluocinolonacetamid	0,83	0,00	0,00	9.501	4	0,00	78.332,58	25,39	0,00
D07AC13	mometazon	5,05	6,92	1,37	105.421	85.262	0,81	975.700,93	1.239.477,82	1,27
D07AC14	metilprednizolonaceponat	1,12	1,61	1,44	29.008	32.940	1,14	196.844,24	274.655,36	1,40
D07AC17	flutikazon	0,09	/	/	1.864	/	/	17.307,38	/	/
D07C	Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	/	0,20	/	/	8.228	/	/	53.704,64	/
D07CA01	hidrokortizon in antibiotiki	/	0,00	/	/	84	/	/	926,21	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
D07CC01	betametazon in antibiotiki	/	0,20	/	/	8.144	/	/	52.778,43	/
D07X	Kortikosteroidi, druge kombinacije	7,11	6,50	0,91	57.476	51.196	0,89	995.427,72	713.546,72	0,72
D07XA02	hidrokortizon	0,00	/	/	1	/	/	6,26	/	/
D07XB01	flumetazon	0,65	0,33	0,51	5.861	3.758	0,64	141.167,62	81.478,09	0,58
D07XC01	betametazon	6,47	6,17	0,95	51.614	47.438	0,92	854.253,84	632.068,63	0,74
D08	ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	0,11	0,11	1,00	322	411	1,28	1.576,63	2.117,02	1,34
D08A	Antiseptiki in dezinficienski	0,11	0,11	1,00	322	411	1,28	1.576,63	2.117,02	1,34
D08AG02	povidon-jod	/	0,02	/	/	152	/	/	650,88	/
D08AX01	vodikov peroksid	0,11	0,09	0,82	322	259	0,80	1.576,63	1.466,14	0,93
D09	ZDRAVILNE OBVEZE	0,01	0,08	8,00	203	1.739	8,57	745,89	16.748,27	22,45
D09A	Zdravilne obveze	0,01	0,08	8,00	203	1.739	8,57	745,89	16.748,27	22,45
D09AA02	fusidna kislina	0,01	0,04	4,00	203	1.197	5,90	745,89	14.319,99	19,20
D09AB	Cinkovi povoji	/	0,04	/	/	542	/	/	2.428,28	/
D10	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	5,45	1,86	0,34	74.760	31.220	0,42	1.098.557,64	592.654,95	0,54
D10A	Zdravila za lokalno zdravljenje aken	5,25	1,54	0,29	71.041	23.410	0,33	808.309,47	282.024,14	0,35
D10AD03	adapalen	0,29	0,00	0,00	4.298	2	0,00	52.308,18	33,77	0,00
D10AF01	klindamicin	3,83	0,30	0,08	51.387	4.652	0,09	532.987,16	47.692,63	0,09
D10AX03	azelainska kislina	1,13	1,25	1,11	15.356	18.756	1,22	223.014,13	234.297,74	1,05
D10BA01	izotretinoin	0,20	0,32	1,60	3.719	7.810	2,10	290.248,17	310.630,81	1,07
D11	DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	/	0,82	/	/	13.939	/	/	663.315,53	/
D11AX	Druga dermatološka zdravila	/	0,78	/	/	13.939	/	/	662.320,25	/
D11AX01	minoksidil	/	-	/	/	146	/	/	4.024,33	/
D11AX10	finasterid	/	0,04	/	/	845	/	/	46.717,38	/
D11AX15	pimekrolimus	/	0,74	/	/	12.772	/	/	611.578,54	/
G	ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	77,06	104,98	1,36	748.576	1.016.290	1,36	17.350.927	26.292.813,26	1,52
G01	GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	1,72	1,74	1,01	112.129	120.108	1,07	953.156,72	1.011.143,34	1,06

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
G01A	Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	1,72	1,74	1,01	112.129	120.208	1,07	953.156,72	1.011.143,34	1,06
G01AA10	klindamicin	0,19	0,11	0,58	15.341	9.050	0,59	184.878,24	113.221,86	0,61
G01AD01	mlečna kislina	0,00	0,16	0,00	1	12.454	12454,00	5,25	93.747,36	17856,64
G01AF	Derivati imidazola	1,50	1,32	0,88	95.127	91.033	0,96	758.974,28	742.976,90	0,98
G01AF01	metronidazol	0,05	/	/	3556	/	/	14.975,98	/	/
G01AF02	klotrimazol	0,95	0,89	0,94	71.091	73.160	1,03	575.379,08	584.266,93	1,02
G01AF04	mikonazol	0,48	0,43	0,90	18.182	17.855	0,98	155.200,48	158.610,65	1,02
G01AF05	ekonazol	0,02	0,00	0,00	2.298	18	0,01	13.418,74	99,32	0,01
G01AX11	povidon-jod	0,03	0,15	5,00	1.254	7.571	6,04	7.458,10	61.197,22	8,21
G02	DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	0,49	17,99	36,71	7.811	14.905	1,91	110.664,47	1.479.134,41	13,37
G02AB	Alkaloidi ergot	0,13	0,03	0,23	4.254	1.121	0,26	16.322,33	4.157,16	0,25
G02AB01	metilergometrin	0,13	0,03	0,23	4.243	1.121	0,26	16.307,00	4.157,16	0,25
G02AB03	ergometrin	0,00	/	/	11	/	/	15,33	/	/
G02BA03	plastični maternični vložki z dodatkom progestogenov	/	17,85	/	/	12.165	/	/	1.433.370,23	/
G02BB	Intravaginalni kontraceptivi	0,14	/	/	855	/	/	14.419,20	/	/
G02C	Druga ginekološka zdravila	0,23		0,00	2.702	1.619	0,60	79.922,94	41.607,02	0,52
G02CA01	ritodrin	0,00	/	/	4	/	/	121,22	/	/
G02CB01	bromokriptin	0,23	0,12	0,52	2.698	1.619	0,60	79.801,72	41.607,02	0,52
G03	SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	63,57	60,99	0,96	454.103	578.440	1,27	8.248.511,67	11.029.232,51	1,34
G03A	Hormonski sistemski kontraceptivi	41,17	43,45	1,06	279.677	396.895	1,42	3.990.383,15	6.103.677,43	1,53
G03AA	Gestageni in estrogeni, enofazna zdravila	37,86	42,20	1,11	257.966	385.383	1,49	3.706.042,20	5.919.795,57	1,60
G03AA06	norgestrel in estrogen	0,26	0,00	0,00	2.231	2	0,00	23.172,04	9,22	0,00
G03AA07	levonorgestrel in estrogen	14,16	5,47	0,39	97.695	51.345	0,53	1.162.177,27	386.024,73	0,33
G03AA09	dezogestrel in estrogen	0,09	0,14	1,56	612	1.257	2,05	11.978,38	22.303,33	1,86
G03AA10	gestoden in estrogen	14,54	21,64	1,49	99.370	195.415	1,97	1.691.612,06	2.587.361,03	1,53
G03AA11	norgestimat in estrogen	8,81	4,05	0,46	58.058	36.636	0,63	817.102,46	522.219,01	0,64

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
G03AA12	drospirenon in estrogen	/	5,36	/	/	49.445	/	/	1.151.259,88	/
G03AA13	norelgestromin in estrogen	/	5,55	/	/	51.283	/	/	1.250.618,37	/
G03AB	Gestageni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	3,31	0,96	0,29	21.711	8.618	0,40	284.340,95	126.640,81	0,45
G03AB03	levonorgestrel in estrogen	1,67	0,37	0,22	10.962	3.369	0,31	155.068,50	41.619,59	0,27
G03AB04	noretisteron in estrogen	1,64	0,58	0,35	10.749	5.249	0,49	129.272,45	85.021,22	0,66
G03AC	Gestageni	/	0,29	/	/	2.894	/	/	57.241,05	/
G03AC03	levonorgestrel	/	0,00	/	/	133	/	/	1.315,73	/
G03AC09	dezogestrel	/	0,29	/	/	2.761	/	/	55.925,32	/
G03BA03	testosteron	/	0,16	/	/	1.633	/	/	197.592,22	/
G03C	Estrogeni	6,13	4,57	0,75	46.075	50.364	1,09	722.632,00	998.096,71	1,38
G03CA	Naravni in polsintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	6,13	4,37	0,71	46.075	48.530	1,05	722.632,00	893.779,87	1,24
G03CA03	estradiol	2,78	1,86	0,67	26.590	31.325	1,18	497.507,14	702.537,07	1,41
G03CA04	estriol	3,27	2,51	0,77	18.960	17.205	0,91	218.495,24	191.242,80	0,88
G03CA57	konjugirani estrogeni	0,08	/	/	525	/	/	6.629,62	/	/
G03CX01	tibolon	/	0,20	/	/	1.834	/	/	104.316,84	/
G03D	Gestageni	2,03	1,78	0,88	32.447	33.020	1,02	303.059,42	297.819,21	0,98
G03DA02	medroksiprogesteron	0,10	0,00	0,00	1.113	1	0,00	14.367,89	8,17	0,00
G03DB01	didrogesteron	0,74	0,68	0,92	9.795	9.318	0,95	133.194,14	131.759,89	0,99
G03DC	Derivati estrena	1,19	1,10	0,92	21.539	23.701	1,10	155.497,39	166.051,15	1,07
G03DC02	noretisteron	0,75	0,79	1,05	15.228	18.527	1,22	105.455,79	128.658,77	1,22
G03DC03	linestrenol	0,44	0,31	0,70	6.311	5.174	0,82	28,36	37.392,38	1318,49
G03EA03	prasteron in estrogen	/	-	/	/	193	/	/	3.200,87	/
G03F	Gestageni v kombinaciji z estrogeni	6,60	3,62	0,55	46.939	33.368	0,71	1.184.972,45	855.426,89	0,72
G03FA	Gestageni in estrogeni, kombinacije	3,49	2,17	0,62	24.505	19.755	0,81	686.559,65	584.909,64	0,85
G03FA01	noretisteron in estrogen	3,49	1,43	0,41	24.505	13.011	0,53	686.559,65	268.614,84	0,39
G03FB	Gestageni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	3,11	1,45	0,47	22.434	13.613	0,61	498.412,80	270.517,25	0,54
G03FB01	norgestrel in estrogen	0,41	0,39	0,95	3.465	3.817	1,10	54.373,77	75.958,21	1,40

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
G03FB05	noretisteron in estrogen	2,51	1,06	0,42	17.590	9.796	0,56	421.904,05	194.559,04	0,46
G03FB09	levonorgestrel in estrogen	0,19	/	/	1.379	/	/	22.134,98	/	/
G03G	Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	0,45	0,58	1,29	2.727	4.185	1,53	40.850,40	63.748,20	1,56
G03GA	Gonadotropni hormoni	/	0,00	/	/	14	/	/	2.349,28	/
G03GA01	horionski gonadotropin	/	0,00	/	/	1	/	/	13,45	/
G03GA02	humani menopavzni gonadotropin	/	0,00	/	/	13	/	/	2.335,83	/
G03GB02	klomifen	0,45	0,58	1,29	2.727	4.171	1,53	40.850,40	61.398,92	1,50
G03H	Antiandrogeni	6,91	5,80	0,84	43.113	48.904	1,13	1.744.932,02	1.750.900,26	1,00
G03HA01	ciproteron	1,20	0,73	0,61	5.434	3.870	0,71	978.065,73	954.697,61	0,98
G03HB01	ciproteron in estrogen	5,72	5,07	0,89	37.679	45.034	1,20	766.866,29	796.202,65	1,04
G03X	Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	0,27	1,03	3,81	3.125	9.878	3,16	261.682,24	758.770,72	2,90
G03XA01	danazol	0,04	0,01	0,25	844	328	0,39	71.171,54	19.362,02	0,27
G03XC01	raloksifen	0,24	1,02	4,25	2.281	9.550	4,19	190.510,70	739.408,70	3,88
G04	ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	11,28	24,26	2,15	174.103	302.837	1,74	8.038.594,58	12.773.303,00	1,59
G04B	Druga zdravila za bolezni sečil, ki vključujejo spazmolitike	1,08	2,94	2,72	76.917	106.862	1,39	1.601.967,42	4.676.132,98	2,92
G04BC	Topila za konkremente	/	0,01	/	/	423	/	/	3.552,49	/
G04BD	Urospazmolitiki	1,07	2,82	2,64	76.059	92.861	1,22	1.503.978,61	3.547.705,94	2,36
G04BD06	propiverin	0,19	0,13	0,68	2.821	1.779	0,63	151.966,87	122.885,93	0,81
G04BD07	tolterodin	0,48	0,73	1,52	7.221	7.577	1,05	608.950,25	1.022.588,04	1,68
G04BD08	solifenacin	/	0,81	/	/	7.413	/	/	697.126,86	/
G04BD09	trospium	0,40	0,37	0,93	66.017	69.270	1,05	743.061,49	912.448,87	1,23
G04BD10	darifenacin	/	0,78	/	/	6.822	/	/	792.656,24	/
G04BE	Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	0,01	0,12	12,00	858	13.578	15,83	97.988,81	1.124.874,55	11,48
G04BE01	alprostadil	0,01	0,02	2,00	856	1.350	1,58	97.913,87	195.050,11	1,99
G04BE03	sildenafil	0,00	0,09	0,00	2	5.607	2803,50	74,94	581.716,95	7762,44
G04BE08	tadalafil	/	0,01	/	/	4.128	/	/	231.590,39	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
G04BE09	vardenafil	/	0,01	/	/	2.493	/	/	116.517,10	/
G04C	Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	10,20	21,32	2,09	97.616	195.975	2,01	6.436.627,16	8.097.170,02	1,26
G04CA	Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	5,67	12,44	2,19	58.514	113.316	1,94	3.294.471,75	4.048.248,47	1,23
G04CA02	tamsulozin	2,16	8,80	4,07	18.702	80.332	4,30	1.228.048,33	2.686.757,81	2,19
G04CA03	terazosin	3,52	3,64	1,03	39.812	32.984	0,83	2.066.423,42	1.361.490,66	0,66
G04CB	Zviralci testosteron-5-alfa reduktaze	4,53	8,88	1,96	39.102	82.659	2,11	3.142.155,42	4.048.921,55	1,29
G04CB01	finasterid	4,53	6,29	1,39	39.102	59.146	1,51	3.142.155,42	2.343.039,11	0,75
G04CB02	dutasterid	/	2,59	/	/	23.513	/	/	1.705.882,44	/
H	HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	12,89	16,43	1,27	142.792	234.055	1,64	6.923.349	7.540.601,89	1,09
H01	HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	0,30	0,53	1,77	5.163	8.810	1,71	2.869.058,51	4.252.446,87	1,48
H01A	Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	0,16	0,14	0,88	768	824	1,07	2.461.721,31	2.427.132,39	0,99
H01AC01	somatropin	0,16	0,14	0,88	768	787	1,02	2.461.721,31	2.189.065,77	0,89
H01AX01	pegvisomant	/	0,00	/	/	37	/	/	238.066,62	/
H01B	Hormoni zadnjega režnja hipofize	0,14	0,36	2,57	4.272	7.615	1,78	146.268,96	826.887,88	5,65
H01BA02	dezmpresin	0,11	0,31	2,82	3.269	5.428	1,66	140.223,65	816.151,19	5,82
H01BB02	oksitocin	0,02	0,05	2,50	1.003	2.187	2,18	6.045,31	10.736,69	1,78
H01C	Hipotalamični hormoni	0,01	0,03	3,00	123	371	3,02	261.068,25	998.426,60	3,82
H01CB	Somatostatin in analogi	0,01	0,03	3,00	123	364	2,96	261.068,25	997.389,33	3,82
H01CB02	oktreotid	0,01	0,03	3,00	123	324	2,63	261.068,25	896.252,04	3,43
H01CB03	lanreotid	/	0,00	/	/	40	/	/	101.137,29	/
H01CC02	cetoreliks	/	0,00	/	/	7	/	/	1.037,27	/
H02	KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	3,59	4,33	1,21	37.080	44.893	1,21	751.120,75	1.056.741,01	1,41
H02AB	Glukokortikoidi	3,59	4,33	1,21	37.080	44.893	1,21	751.120,75	1.056.741,01	1,41
H02AB01	betametazon	/	0,00	/	/	8	/	/	82,01	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
H02AB02	deksametazon	0,02	0,04	2,00	1.245	57	0,05	5.535,12	1.101,81	0,20
H02AB03	fluokortolon	0,05	/	/	780	/	/	21.539,91	/	/
H02AB04	metilprednizolon	3,34	3,99	1,19	32.294	40.580	1,26	599.046,64	758.863,40	1,27
H02AB08	triamcinolon	0,01	0,00	0,00	101	15	0,15	2.041,72	241,67	0,12
H02AB09	hidrokortizon	0,17	0,29	1,71	2.660	4.233	1,59	122.957,36	296.452,12	2,41
H03	ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	7,97	11,40	1,43	82.744	175.943	2,13	509.955,70	1.100.080,45	2,16
H03AA01	natrijev levotiroksinat	6,95	10,58	1,52	73.279	167.556	2,29	431.801,21	1.035.358,71	2,40
H03B	Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	0,83	0,69	0,83	7.664	6.854	0,89	68.064,05	57.634,31	0,85
H03BA02	propiltiouracil	0,07	0,05	0,71	1.091	793	0,73	13.060,33	9.376,59	0,72
H03BB02	tiamazol	0,75	0,64	0,85	6.573	6.061	0,92	55.003,72	48.257,72	0,88
H03CA	Zdravljenje z jodom	0,20	0,13	0,65	1.801	1.533	0,85	10.090,44	7.087,43	0,70
H04	HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	0,00	0,00	#DIV/0!	1.293	1.121	0,87	33.173,98	34.640,02	1,04
H04AA01	glukagon	0,00	0,00	#DIV/0!	1.293	1.121	0,87	33.173,98	34.640,02	1,04
H05	ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE HOMEOSTAZE KALCIJA	1,01	0,17	0,17	16.512	3.288	0,20	2.760.039,60	1.096.693,54	0,40
H05AA02	teriparatid	/	0,03	/	/	272	/	/	287.303,40	/
H05BA01	synthetic losov kalcitonin	1,01	0,09	0,09	16.512	1.746	0,11	2.760.039,60	258.671,15	0,09
H05BX01	cinakalcet	/	0,05	/	/	1.270	/	/	550.718,99	/
J	ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	17,96	15,67	0,87	1.330.527	1.233.432	0,93	24.338.390	18.161.625,91	0,75
J01	ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	16,78	14,83	0,88	1.262.437	1.176.089	0,93	20.343.503,99	12.598.319,01	0,62
J01AA	Tetraciklini	1,43	0,50	0,35	29.795	11.021	0,37	173.439,83	107.358,30	0,62
J01AA02	doksiciklin	1,43	0,50	0,35	29.795	10.982	0,37	173.439,83	106.650,72	0,61
J01AA06	oksitetraciklin	/	0,00	/	/	39	/	/	707,58	/
J01C	Betalaktamski antibiotiki, penicilini	9,29	9,26	1,00	656.369	665.522	1,01	10.439.229,74	7.159.579,63	0,69
J01CA	Širokospекtralni penicilini	2,69	3,16	1,17	208.553	240.144	1,15	1.425.484,77	1.737.162,27	1,22
J01CA01	ampicilin	0,00	/	/	25	/	/	198,83	/	/
J01CA04	amoksicilin	2,69	3,16	1,17	208.528	240.144	1,15	1.425.285,94	1.737.162,27	1,22

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
J01CE02	fenoksimetilpenicilin	2,31	2,05	0,89	160.169	162.688	1,02	2.189.266,05	2.095.845,87	0,96
J01CF02	kloksacilin	0,14	0,03	0,21	20.720	3.183	0,15	329.040,94	46.654,96	0,14
J01CR02	amoksisicilin in zaviralci laktamaz beta	4,16	4,02	0,97	266.927	259.507	0,97	6.495.437,98	3.279.916,53	0,50
J01D	Drugi betalaktamski antibiotiki	0,68	0,43	0,63	73.311	36.554	0,50	1.369.603,30	697.462,80	0,51
J01DB	Cefalosporini prve generacije	0,08	0,00	0,00	9.721	844	0,09	112.589,80	10.590,46	0,09
J01DB01	cefaleksin	0,06	0,00	0,00	7.199	844	0,12	75.764,66	10.590,46	0,14
J01DB05	cefadroksil	0,02	/	/	2.522	/	/	36.825,14	/	/
J01DC	Cefalosporini druge generacije	0,51	0,31	0,61	53.393	25.983	0,49	1.015.065,13	407.472,67	0,40
J01DC02	cefuroksim	0,12	0,21	1,75	7.945	15.573	1,96	224.420,94	210.282,01	0,94
J01DC04	cefaklor	0,39	0,06	0,15	45.448	3.587	0,08	790.644,20	62.409,39	0,08
J01DC10	cefprozil	/	0,04	/	/	6.823	/	/	134.781,27	/
J01DD	Cefalosporini tretje generacije	0,09	0,12	1,33	10.197	9.727	0,95	241.948,36	279.399,67	1,15
J01DD04	ceftriakson	/	0,00	/	/	14	/	/	1.169,49	/
J01DD08	cefiksim	/	0,08	/	/	5.826	/	/	153.061,42	/
J01DD14	ceftibuten	0,09	0,03	0,33	10.197	3.887	0,38	241.948,36	125.168,76	0,52
J01EE01	sulfametoksazol in trimetoprim	1,11	1,11	1,00	117.030	120.643	1,03	466.473,96	507.615,42	1,09
J01F	Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	2,91	2,42	0,83	283.146	247.915	0,88	5.094.071,68	2.442.341,85	0,48
J01FA	Makrolidni antibiotiki	2,75	2,18	0,79	264.395	219.297	0,83	4.862.636,74	2.113.080,33	0,43
J01FA01	eritromicin	0,02	0,01	0,50	1.389	949	0,68	14.407,71	8.187,06	0,57
J01FA03	midekamicin	0,22	0,12	0,55	16.994	9.793	0,58	131.719,09	88.513,56	0,67
J01FA06	roksitromicin	0,08	0,02	0,25	7.666	1.711	0,22	112.602,42	17.349,72	0,15
J01FA09	klaritromicin	1,16	0,81	0,70	65.888	47.089	0,71	1.751.561,09	443.823,90	0,25
J01FA10	azitromicin	1,22	1,20	0,98	163.855	155.596	0,95	2.733.405,24	1.491.280,32	0,55
J01FA11	miokamicin	0,05	0,02	0,40	8.603	4.159	0,48	118.941,19	63.925,77	0,54
J01FF01	klindamicin	0,16	0,24	1,50	18.751	28.618	1,53	231.434,94	329.261,52	1,42
J01GB	Drugi aminoglikozidni antibiotiki	/	0,00	/	/	8	/	/	5.444,98	/
J01GB01	tobramicin	/	0,00	/	/	2	/	/	5.343,00	/
J01GB03	gentamicin	/	0,00	/	/	6	/	/	101,98	/
J01M	Kinolonske protimikrobne učinkovine	1,36	1,10	0,81	102.786	94.350	0,92	2.800.685,48	1.590.607,10	0,57

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
J01MA	Fluorokinoloni	1,28	1,09	0,85	97.933	93.778	0,96	2.758.837,05	1.584.502,11	0,57
J01MA01	ofloksacin	0,00	/	/	61	/	/	2.434,30	/	/
J01MA02	ciprofloksacin	0,58	0,65	1,12	55.120	62.678	1,14	1.896.846,68	1.036.924,43	0,55
J01MA03	pefloksacin	0,01	0,00	0,00	834	20	0,02	35.633,29	1.026,03	0,03
J01MA06	norfloksacin	0,56	0,32	0,57	30.578	18.775	0,61	505.223,86	205.186,66	0,41
J01MA12	levofloksacin	0,04	0,02	0,50	2.355	959	0,41	95.474,87	31.512,50	0,33
J01MA14	moksifloksacin	0,09	0,11	1,22	8.985	11.346	1,26	223.224,06	309.852,49	1,39
J01MB04	pipemidna kislina	0,08	0,01	0,13	4.853	572	0,12	41.848,43	6.104,99	0,15
J01XX08	linezolid	/	0,00	/	/	76	/	/	87.908,93	/
J02	ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	0,56	0,32	0,57	50.735	32.139	0,63	2.436.917,14	1.235.977,24	0,51
J02A	Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	0,56	0,32	0,57	50.735	32.139	0,63	2.436.917,14	1.235.977,24	0,51
J02AB02	ketokonazol	0,02	/	/	427	/	/	12.698,15	/	/
J02AC	Derivati triazola	0,54	0,32	0,59	50.308	32.139	0,64	2.424.218,99	1.235.977,24	0,51
J02AC01	flukonazol	0,15	0,11	0,73	34.728	24.422	0,70	1.042.506,89	572.803,49	0,55
J02AC02	itrakonazol	0,39	0,20	0,51	15.580	7.502	0,48	1.381.712,10	252.576,46	0,18
J02AC03	vorikonazol	/	0,00	/	/	147	/	/	307.460,54	/
J02AC04	posakonazol	/	0,00	/	/	68	/	/	103.136,75	/
J04	UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterijami	0,45	0,11	0,24	3.214	1.659	0,52	159.742,82	90.957,59	0,57
J04A	Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	0,45	0,11	0,24	3.214	1.659	0,52	159.742,82	90.957,59	0,57
J04AB02	rifampicin	0,27	0,02	0,07	428	168	0,39	31.123,10	16.505,19	0,53
J04AC	Hidrazidi	0,06	0,01	0,17	669	162	0,24	8.443,37	2.935,34	0,35
J04AC01	izoniazid	0,00	0,01	0,00	94	162	1,72	1.146,58	2.935,34	2,56
J04AC51	izoniazid, kombinacije	0,06	/	/	575	/	/	7.296,78	/	/
J04AK	Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	0,03	0,01	0,33	510	119	0,23	7.078,51	1.713,70	0,24
J04AK01	pirazinamid	0,01	/	/	170	/	/	2.658,64	/	/
J04AK02	etambutol	0,02	0,01	0,50	340	119	0,35	4.419,87	1.713,70	0,39

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
J04AM02	rifampicin in izoniazid	0,09	0,07	0,78	1.607	1.210	0,75	113.097,85	69.803,36	0,62
J05	ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	0,16	0,42	2,63	14.141	23.513	1,66	1.398.226,01	4.232.896,67	3,03
J05A	Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	0,16	0,42	2,63	14.141	23.513	1,66	1.398.226,01	4.232.896,67	3,03
J05AB	Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	0,09	0,18	2,00	13.395	21.109	1,58	921.754,00	1.923.949,34	2,09
J05AB01	aciklovir	0,02	0,02	1,00	5.542	4.469	0,81	188.639,24	60.216,28	0,32
J05AB04	ribavirin	0,01	0,04	4,00	132	750	5,68	148.116,91	628.691,85	4,24
J05AB11	valaciklovir	0,06	0,10	1,67	7.721	12.887	1,67	584.997,85	991.159,19	1,69
J05AB15	brivudin	/	0,03	/	/	3.003	/	/	243.882,02	/
J05AE	Zaviralci proteaz	0,01	0,06	6,00	58	514	8,86	50.890,51	733.377,11	14,41
J05AE02	indinavir	0,00	/	/	23	/	/	17.787,20	/	/
J05AE03	ritonavir	/	0,00	/	/	68	/	/	11.722,51	/
J05AE04	nelfinavir	0,00	/	/	35	/	/	33.103,30	/	/
J05AE06	lopinavir	/	0,04	/	/	349	/	/	552.850,75	/
J05AE08	atazanavir	/	0,01	/	/	63	/	/	99.012,05	/
J05AE10	darunavir	/	0,00	/	/	34	/	/	69.791,80	/
J05AF	Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	0,05	0,06	1,20	506	802	1,58	249.852,67	411.099,34	1,65
J05AF01	zidovudin	0,00	/	/	13	/	/	5.973,61	/	/
J05AF02	didanozin	/	0,00	/	/	26	/	/	17.519,10	/
J05AF04	stavudin	0,01	/	/	54	/	/	28.400,82	/	/
J05AF05	lamivudin	0,02	0,02	1,00	290	573	1,98	71.897,61	107.420,62	1,49
J05AF06	abakavir	0,00	0,00	0,00	7	14	2,00	4.769,52	13.025,10	2,73
J05AF08	adefovirdipivoksilat	/	0,00	/	/	2	/	/	1.510,10	/
J05AF10	entekavir	/	0,03	/	/	187	/	/	271.624,42	/
J05AF30	kombinacije	0,02	/	/	142	/	/	138.811,11	/	/
J05AG03	efavirenz	0,02	0,03	1,50	182	229	1,26	175.728,83	239.270,53	1,36
J05AH	Zaviralci nevraminidaz	/	0,00	/	/	225	/	/	6.026,46	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
J05AH01	zanamivir	/	0,00	/	/	3	/	/	60,10	/
J05AH02	oseltamivir	/	0,00	/	/	222	/	/	5.966,36	/
J05AR	Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	/	0,08	/	/	612	/	/	845.293,00	/
J05AR01	zidovudin in lamivudin	/	0,01	/	/	78	/	/	74.461,67	/
J05AR02	lamivudin in abakavir	/	0,07	/	/	534	/	/	770.831,33	/
J05AX	Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	/	0,00	/	/	22	/	/	73.880,89	/
J05AX07	enfuvirtid	/	0,00	/	/	5	/	/	30.715,52	/
J05AX08	raltegravir	/	0,00	/	/	17	/	/	43.165,37	/
J06	IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	/	-	/	/	11	/	/	615,83	/
J06BB12	humani imunoglobulini proti klopnemu meningoencefalitisu	/	-	/	/	11	/	/	615,83	/
J07	CEPIVA	/	-	/	/	21	/	/	2.859,57	/
J07A	Bakterijska cepiva	/	-	/	/	9	/	/	133,53	/
J07AF01	davični toksoid	/	-	/	/	1	/	/	7,99	/
J07AL52	cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni v komb. s cepivom proti hemofilusu influence vezano	/	-	/	/	8	/	/	125,54	/
J07B	Virusna cepiva	/	-	/	/	12	/	/	2.726,04	/
J07BH02	cepivo proti rotavirusom, petvalentno, živo	/	0,00	/	/	4	/	/	198,64	/
J07BM01	virusi papiloma, tipi 6, 11, 16, 18	/	-	/	/	8	/	/	2.527,40	/
L	ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	3,63	7,63	2,10	39.449	74.960	1,90	10.548.255	47.850.168,49	4,54
L01	ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	0,70	1,47	2,10	7.825	18.805	2,40	927.189,79	13.182.281,44	14,22
L01A	Alkilirajoči citostatiki	0,19	0,18	0,95	1.207	2.142	1,77	76.334,57	1.327.461,66	17,39
L01AA	Analogi dušikovih iperitov	0,17	0,15	0,88	1.127	1.230	1,09	20.838,36	25.388,45	1,22
L01AA01	ciklofosamid	0,01	0,02	2,00	147	364	2,48	4.990,58	5.243,99	1,05

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
L01AA02	klorambucil	0,13	0,11	0,85	788	690	0,88	12.806,87	18.627,28	1,45
L01AA03	melfalan	0,03	0,02	0,67	192	176	0,92	3.040,91	1.517,18	0,50
L01AB01	busulfan	0,02	0,00	0,00	50	16	0,32	820,50	491,31	0,60
L01AX03	temozolomid	0,00	0,03	0,00	30	896	29,87	54.675,71	1.301.581,90	23,81
L01B	Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	0,47	1,02	2,17	5.627	12.053	2,14	427.247,65	2.420.444,58	5,67
L01BA01	metotreksat	0,36	0,85	2,36	4.691	8.303	1,77	73.043,92	163.782,42	2,24
L01BB	Analogi purinskih baz	0,10	0,09	0,90	323	458	1,42	60.606,67	220.493,11	3,64
L01BB02	merkaptopurin	0,09	0,07	0,78	238	183	0,77	6.873,78	1.831,22	0,27
L01BB03	tiogvanin	0,01	0,01	1,00	22	26	1,18	1.184,68	4.766,35	4,02
L01BB04	kladribin	/	-	/	/	1	/	/	1.768,60	/
L01BB05	fludarabin	0,00	0,01	0,00	63	248	3,94	52.548,22	212.126,94	4,04
L01BC06	kapecitabin	0,01	0,09	9,00	613	3.292	5,37	293.597,06	2.036.169,05	6,94
L01CB01	etopozid	0,01	0,00	0,00	380	74	0,19	92.445,41	22.897,48	0,25
L01X	Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	0,03	0,26	8,67	611	4.536	7,42	331.162,17	9.411.477,72	28,42
L01XE	Zaviralci proteinskih kinaz	/	0,12	/	/	1.862	/	/	8.551.327,90	/
L01XE01	imatinib	/	0,06	/	/	843	/	/	4.078.967,44	/
L01XE03	erlotinib	/	0,03	/	/	557	/	/	1.911.593,66	/
L01XE04	sunitinib	/	0,01	/	/	238	/	/	1.247.811,73	/
L01XE05	sorafenib	/	0,01	/	/	164	/	/	946.064,91	/
L01XE06	dasatinib	/	0,00	/	/	46	/	/	312.037,60	/
L01XE07	lapatinib	/	0,00	/	/	4	/	/	9.696,24	/
L01XE08	nilotinib	/	0,00	/	/	10	/	/	45.156,32	/
L01XX	Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	0,03	0,14	4,67	611	2.674	4,38	331.162,17	860.149,82	2,60
L01XX05	hidroksikarbamid	0,03	0,08	2,67	511	1.768	3,46	51.774,27	135.311,75	2,61
L01XX09	miltefozin	-	/	/	18	/	/	2.185,82	/	/
L01XX17	topotekan	/	-	/	/	12	/	/	2.935,30	/
L01XX28	imatinib	0,00	/	/	82	/	/	277.202,08	/	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
L01XX35	anagrelid	/	0,06	/	/	894	/	/	721.902,77	/
L02	ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	2,05	4,10	2,00	19.764	32.443	1,64	2.687.398,16	9.840.275,19	3,66
L02A	Hormoni in sorodne učinkovine	0,12	0,21	1,75	1.056	1.831	1,73	181.280,14	386.972,48	2,13
L02AA04	fosfestrol	0,03	/	/	227	/	/	30.743,44	/	/
L02AB	Progesteroni	0,09	0,21	2,33	829	1.828	2,21	150.536,70	386.786,05	2,57
L02AB01	megestrol	0,09	0,21	2,33	743	1.819	2,45	138.218,11	385.373,77	2,79
L02AB02	medroksiprogesteron	0,00	0,00	0,00	86	9	0,10	12.318,59	1.412,28	0,11
L02AE04	triptorelin	/	0,00	/	/	3	/	/	186,43	/
L02B	Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	1,93	3,89	2,02	18.708	30.612	1,64	2.506.118,02	9.453.302,71	3,77
L02BA01	tamoksifen	1,27	0,88	0,69	12.676	8.666	0,68	561.751,49	333.455,27	0,59
L02BB	Antiandrogeni	0,37	1,53	4,14	3.471	8.233	2,37	1.103.967,21	4.592.454,85	4,16
L02BB01	flutamid	0,15	0,04	0,27	1.529	473	0,31	386.291,78	58.178,45	0,15
L02BB03	bikalutamid	0,22	1,49	6,77	1.942	7.760	4,00	717.675,43	4.534.276,40	6,32
L02BG	Zaviralci aromataze	0,28	1,49	5,32	2.561	13.713	5,35	840.399,32	4.527.392,59	5,39
L02BG01	aminoglutetimid	0,00	/	/	27	/	/	3.229,08	/	/
L02BG03	anastrozol	0,26	0,89	3,42	2.341	8.391	3,58	781.958,33	2.707.920,40	3,46
L02BG04	letrozol	/	0,39	/	/	3.467	/	/	1.221.624,01	/
L02BG06	eksemestan	0,02	0,20	10,00	193	1.855	9,61	55.211,91	597.848,18	10,83
L03	ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	0,33	0,83	2,52	3.272	6.770	2,07	4.770.955,62	12.612.896,50	2,64
L03A	Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	0,33	0,83	2,52	3.272	6.770	2,07	4.770.955,62	12.612.896,50	2,64
L03AA	Kolonije spodbujajoči faktorji	0,01	0,04	4,00	1.041	2.004	1,93	731.253,18	1.995.234,69	2,73
L03AA02	filgrastim	0,01	0,01	1,00	1.041	1.015	0,98	731.253,18	672.867,27	0,92
L03AA13	pegfilgrastim	/	0,03	/	/	989	/	/	1.322.367,42	/
L03AB	Interferoni	0,29	0,77	2,66	2.132	4.479	2,10	3.761.129,45	9.848.325,41	2,62
L03AB04	interferon alfa-2a	0,03	0,01	0,33	460	282	0,61	350.613,31	147.444,13	0,42
L03AB05	interferon alfa-2b	0,03	0,07	2,33	385	310	0,81	411.112,12	788.056,60	1,92
L03AB07	interferon beta-1a	0,09	0,40	4,44	510	1.297	2,54	1.157.513,45	3.497.430,54	3,02

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
L03AB08	interferon beta-1b	0,13	0,22	1,69	770	1.498	1,95	1.837.027,18	4.212.344,30	2,29
L03AB10	peginterferon alfa-2b	0,00	0,04	0,00	7	373	53,29	4.863,40	416.365,09	85,61
L03AB11	peginterferon alfa-2a	/	0,03	/	/	719	/	/	786.684,75	/
L03AX13	glatiramer acetat	0,03	0,03	1,00	99	287	2,90	278.572,99	769.336,40	2,76
L04	ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	0,55	1,23	2,24	8.588	16.942	1,97	2.162.711,42	12.184.715,36	5,63
L04A	Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	0,55	1,23	2,24	8.588	16.942	1,97	2.162.711,42	12.184.715,36	5,63
L04AA	Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	0,41	0,53	1,29	6.942	6.613	0,95	2.028.155,31	3.152.368,18	1,55
L04AA01	ciklosporin	0,15	/	/	3.314	/	/	1.019.049,82	/	/
L04AA06	mikofenolna kislina	0,09	0,24	2,67	1.414	3.618	2,56	657.946,86	1.940.247,41	2,95
L04AA10	sirolimus	/	0,00	/	/	29	/	/	9.264,41	/
L04AA13	leflunomid	0,17	0,24	1,41	2.214	2.662	1,20	351.158,63	464.276,05	1,32
L04AA18	everolimus	/	0,00	/	/	11	/	/	6.382,25	/
L04AA21	efalizumab	/	0,05	/	/	293	/	/	732.198,06	/
L04AB	Zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-)	/	0,20	/	/	2.199	/	/	6.692.082,81	/
L04AB01	etanercept	/	0,09	/	/	901	/	/	2.589.245,23	/
L04AB04	adalimumab	/	0,12	/	/	1.298	/	/	4.102.837,58	/
L04AC03	anakinra	/	0,00	/	/	18	/	/	33.408,55	/
L04AD	Zaviralci kalcinevrina	/	0,23	/	/	4.981	/	/	1.766.001,52	/
L04AD01	ciklosporin	/	0,18	/	/	4.367	/	/	1.379.660,45	/
L04AD02	takrolimus	/	0,05	/	/	614	/	/	386.341,07	/
L04AX	Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	0,14	0,27	1,93	1.646	3.131	1,90	134.556,11	540.854,30	4,02
L04AX01	azatioprin	0,14	0,27	1,93	1.646	3.080	1,87	134.556,11	157.680,95	1,17
L04AX04	lenalidomid	/	0,00	/	/	51	/	/	383.173,35	/
M	ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO- SKELETNEGA SISTEMA	55,17	62,18	1,13	1.158.250	1.295.955	1,12	17.869.936	22.194.828,25	1,24
M01	ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	44,84	42,80	0,95	1.027.165	1.056.568	1,03	11.031.447,66	8.568.379,15	0,78

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
M01A	Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	44,81	42,80	0,96	1.026.772	1.056.568	1,03	11.009.810,57	8.568.379,15	0,78
M01AB	Derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	23,87	24,49	1,03	526.751	567.567	1,08	5.135.767,76	3.944.423,55	0,77
M01AB01	indometacin	0,16	0,00	0,00	6.151	4	0,00	33.409,52	11,72	0,00
M01AB05	diklofenak	21,77	22,43	1,03	488.902	535.586	1,10	4.290.191,43	3.321.876,11	0,77
M01AB08	etodolak	1,95	2,06	1,06	31.698	31.977	1,01	812.166,81	622.535,72	0,77
M01AC	Oksikami	3,24	3,02	0,93	60.928	55.184	0,91	1.272.625,25	566.774,88	0,45
M01AC01	pirosikam	0,65	0,00	0,00	11.458	1	0,00	124.646,70	68,39	0,00
M01AC06	meloksikam	2,59	3,02	1,17	49.470	55.183	1,12	1.147.978,54	566.706,49	0,49
M01AE	Derivati propionske kisline	17,30	14,00	0,81	432.605	406.026	0,94	4.380.611,76	3.425.055,90	0,78
M01AE01	ibuprofen	2,29	1,39	0,61	65.096	43.785	0,67	558.928,64	306.841,80	0,55
M01AE02	naproksen	8,62	9,47	1,10	217.827	274.583	1,26	2.464.195,24	2.373.558,70	0,96
M01AE03	ketoprofen	6,39	3,13	0,49	149.682	87.526	0,58	1.357.487,88	743.944,96	0,55
M01AE17	deksketoprofen	/	0,00	/	/	132	/	/	710,44	/
M01AH	Koksibi	0,19	0,49	2,58	2.957	7.805	2,64	155.071,84	285.984,89	1,84
M01AH01	celekoksib	0,02	0,17	8,50	274	2.170	7,92	9.997,24	107.630,87	10,77
M01AH05	etorikoksib	0,17	0,32	1,88	2.683	5.635	2,10	145.074,60	178.354,02	1,23
M01AX	Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	0,20	0,79	3,95	3.531	19.986	5,66	65.733,95	346.139,93	5,27
M01AX01	nabumeton	0,16	0,03	0,19	2.459	551	0,22	52.810,38	11.142,47	0,21
M01AX05	glukozamin	/	0,15	/	/	4.649	/	/	141.480,35	/
M01AX17	nimesulid	0,04	0,61	15,25	1.072	14.786	13,79	12.923,57	193.517,11	14,97
M01CB03	avranofin	0,03	/	/	393	/	/	21.637,10	/	/
M02	ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	0,00	1,07	0,00	4	11.714	2928,50	10,49	68.497,51	6529,79
M02AA	Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	0,00	1,07	0,00	4	11.714	2928,50	10,49	68.497,51	6529,79
M02AA07	pirosikam	0,00	0,00	0,00	3	2	0,67	8,88	10,43	1,17
M02AA10	ketoprofen	/	0,09	/	/	1.027	/	/	6.128,28	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
M02AA15	diklofenak	-	0,98	/	1	10.685	10685,00	1,61	62.358,80	38732,17
M03	MIŠIČNI RELAKSANTI	0,74	1,09	1,47	25.866	36.758	1,42	658.630,20	761.199,40	1,16
M03BX	Druge centralno delujoče učinkovine	0,74	1,09	1,47	25.866	36.758	1,42	658.630,20	761.199,40	1,16
M03BX01	baklofen	0,22	0,36	1,64	3.027	4.944	1,63	186.612,17	335.875,15	1,80
M03BX02	tizanidin	0,52	0,73	1,40	22.839	31.814	1,39	472.018,03	425.324,25	0,90
M04	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	1,44	2,05	1,42	31.949	51.664	1,62	183.627,53	245.659,04	1,34
M04AA01	alopurinol	1,44	2,05	1,42	31.949	51.664	1,62	183.627,53	245.659,04	1,34
M05	ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	8,14	15,17	1,86	73.266	139.049	1,90	5.996.219,63	12.536.487,84	2,09
M05B	Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	8,14	15,17	1,86	73.266	139.049	1,90	5.996.219,63	12.536.487,84	2,09
M05BA	Difosfonati	8,14	6,96	0,86	73.266	61.370	0,84	5.996.219,63	6.166.469,94	1,03
M05BA01	etidronska kislina	1,12	/	/	7.295	/	/	242.449,82	/	/
M05BA02	klodronska kislina	0,04	0,16	4,00	493	1.862	3,78	236.049,99	1.048.514,42	4,44
M05BA03	pamidronska kislina	/	0,00	/	/	19	/	/	3.861,85	/
M05BA04	alendronska kislina	6,98	0,89	0,13	65.478	8.569	0,13	5.517.719,82	369.695,87	0,07
M05BA06	ibandronska kislina	/	4,43	/	/	36.874	/	/	3.294.567,93	/
M05BA07	risedronska kislina	/	1,44	/	/	13.011	/	/	1.093.743,17	/
M05BA08	zoledronska kislina	/	0,04	/	/	1.035	/	/	356.086,70	/
M05BB	Difosfonati, kombinacije	/	7,31	/	/	68.532	/	/	5.428.234,26	/
M05BB03	alendronska kislina in holekalCIFEROL	/	7,03	/	/	65.613	/	/	5.223.262,40	/
M05BB04	risedronska kislina, kalcij in holekalCIFEROL, zaporedni	/	0,27	/	/	2.919	/	/	204.971,86	/
M05BX	Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	/	0,90	/	/	9.147	/	/	941.783,64	/
M05BX03	stroncijev ranelat	/	0,90	/	/	9.147	/	/	941.783,64	/
M09	DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	/	0,01	/	/	202	/	/	14.605,31	/
M09AX01	hialuronska kislina	/	0,01	/	/	202	/	/	14.605,31	/
N	ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA	83,02	116,30	1,40	2.068.286	2.775.880	1,34	43.534.539	76.483.712,85	1,76

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
	ZIVČEVJE									
N01	ANESTETIKI	0,00	-	/	1	3.468	3468,00	3,72	85.201,40	22903,60
N01BB02	lidokain	-	-	/	1	3.398	3398,00	3,72	84.556,87	22730,34
N01BB03	mepivakain	/	-	/	/	1	/	/	38,30	/
N01BB20	kombinacije	/	-	/	/	5	/	/	151,07	/
N01BB52	lidokain, kombinacije	/	-	/	/	59	/	/	236,31	/
N01BB58	artikain, kombinacije	/	-	/	/	5	/	/	218,85	/
N02	ANALGETIKI	10,72	14,97	1,40	699.173	1.067.682	1,53	9.582.455,75	14.634.654,45	1,53
N02A	Opioidi	5,99	8,73	1,46	202.126	365.284	1,81	5.954.104,28	8.941.530,20	1,50
N02AA	Opiati	1,00	0,46	0,46	5.632	20.611	3,66	309.368,02	1.759.455,13	5,69
N02AA01	morfin	0,92	0,12	0,13	4.086	5.907	1,45	254.346,30	343.922,09	1,35
N02AA03	hidromorfon	/	0,10	/	/	3.673	/	/	687.654,11	/
N02AA05	oksikodon	/	0,22	/	/	10.423	/	/	1.006.617,54	/
N02AA08	dihidrokodein	0,08	0,03	0,38	1.546	608	0,39	55.021,73	21.261,39	0,39
N02AB03	fentanil	0,41	0,67	1,63	11.067	20.222	1,83	1.279.036,72	1.479.712,41	1,16
N02AD01	pentazocin	0,02	/	/	156	/	/	5.644,11	/	/
N02AE01	buprenorfin	/	0,13	/	/	4.243	/	/	226.675,30	/
N02AX	Drugi opioidi	4,55	7,48	1,64	185.271	320.208	1,73	4.360.055,43	5.475.687,36	1,26
N02AX02	tramadol	4,55	4,09	0,90	185.271	127.509	0,69	4.360.055,43	2.754.611,21	0,63
N02AX52	tramadol, kombinacije	/	3,39	/	/	192.699	/	/	2.721.076,15	/
N02B	Drugi analgetiki in antipiretiki	3,17	5,31	1,68	455.084	662.337	1,46	1.704.462,13	3.137.721,31	1,84
N02BA	Salicilna kislina in njeni derivati	/	0,02	/	/	2.254	/	/	23.002,81	/
N02BA01	acetilsalicilna kislina	/	0,01	/	/	1.029	/	/	9.621,01	/
N02BA51	acetilsalicilna kislina, kombinacije brez psiholeptikov	/	0,01	/	/	1.225	/	/	13.381,80	/
N02BB02	natrjev metamizolat	0,00	0,24	0,00	1	44.108	44108,00	2,76	183.670,48	66547,28
N02BE	Anilidi	3,17	5,05	1,59	455.083	615.975	1,35	1.704.459,37	2.931.048,02	1,72
N02BE01	paracetamol	3,17	5,02	1,58	455.081	612.068	1,34	1.704.444,62	2.899.174,36	1,70
N02BE51	paracetamol, kombinacije brez psiholeptikov	0,00	0,02	0,00	2	3.427	1713,50	14,75	28.681,19	1944,49

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N02BE71	paracetamol, kombinacije s psiholeptiki	/	0,00	/	/	780	/	/	3.192,47	/
N02C	Zdravila proti migreni	1,56	0,93	0,60	41.963	40.061	0,95	1.923.889,34	2.555.402,94	1,33
N02CA	Alkaloidi ergot	1,03	0,09	0,09	17.299	1.618	0,09	153.750,25	14.486,37	0,09
N02CA01	dihidroergotamin	1,03	0,09	0,09	17.298	1.570	0,09	153.745,21	14.062,50	0,09
N02CA52	ergotamin, kombinacije brez psiholeptikov	0,00	0,00	0,00	1	48	48,00	5,05	423,87	83,93
N02CC	Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	0,53	0,84	1,58	24.664	38.443	1,56	1.770.139,08	2.540.916,57	1,44
N02CC01	sumatriptan	0,40	0,60	1,50	13.796	21.048	1,53	1.282.639,87	1.733.645,72	1,35
N02CC02	naratriptan	0,03	0,03	1,00	2.841	2.346	0,83	124.640,29	101.045,71	0,81
N02CC03	zolmitriptan	0,10	0,09	0,90	8.027	6.548	0,82	362.858,92	295.721,16	0,81
N02CC06	eletriptan	/	0,10	/	/	6.734	/	/	355.552,49	/
N02CC07	frovatriptan	/	0,02	/	/	1.767	/	/	54.951,49	/
N03	ANTIPILEPTIKI	4,72	7,17	1,52	89.812	151.318	1,68	3.085.636,55	7.955.223,74	2,58
N03A	Antiepileptiki	4,72	7,17	1,52	89.812	151.318	1,68	3.085.636,55	7.955.223,74	2,58
N03AA	Barbiturati in njihovi derivati	0,92	0,33	0,36	12.762	6.214	0,49	201.196,43	163.404,44	0,81
N03AA01	metilfenobarbital	0,24	0,19	0,79	4.110	3.332	0,81	118.976,71	98.869,52	0,83
N03AA02	fenobarbital	0,50	0,03	0,06	5.125	259	0,05	44.484,78	2.547,30	0,06
N03AA03	primidon	0,18	0,12	0,67	3.527	2.623	0,74	37.734,94	61.987,62	1,64
N03AB	Derivati hidantoina	0,29	0,06	0,21	2.334	681	0,29	22.619,91	5.855,39	0,26
N03AB02	fenitoin	0,18	0,06	0,33	1.929	681	0,35	18.913,16	5.855,39	0,31
N03AB52	fenitoin, kombinacije	0,10	/	/	405	/	/	3.706,75	/	/
N03AD01	etosuksimid	0,01	0,02	2,00	185	426	2,30	10.600,51	31.888,86	3,01
N03AE01	klonazepam	0,12	0,17	1,42	5.193	8.543	1,65	66.572,27	99.945,05	1,50
N03AF	Derivati karboksamida	2,09	2,07	0,99	40.132	37.946	0,95	864.505,13	958.252,66	1,11
N03AF01	karbamazepin	2,09	1,99	0,95	40.132	36.967	0,92	864.505,13	907.169,58	1,05
N03AF02	okskarbazepin	/	0,08	/	/	979	/	/	51.083,08	/
N03AG	Derivati prostih maščobnih kislin	0,72	1,35	1,88	12.097	26.443	2,19	432.963,05	606.455,63	1,40
N03AG01	valprojska kislina	0,63	1,33	2,11	11.476	26.087	2,27	328.829,82	545.693,99	1,66
N03AG04	vigabatrin	0,09	0,03	0,33	621	336	0,54	104.133,23	58.489,11	0,56

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N03AG06	tiagabin	/	0,00	/	/	20	/	/	2.272,53	/
N03AX	Drugi antiepileptiki	0,57	3,17	5,56	17.109	71.065	4,15	1.487.179,25	6.089.421,71	4,09
N03AX09	lamotrigin	0,22	0,94	4,27	5.869	24.765	4,22	566.428,94	1.156.321,91	2,04
N03AX11	topiramat	0,18	0,25	1,39	3.625	6.529	1,80	501.443,64	699.905,18	1,40
N03AX12	gabapentin	0,18	0,44	2,44	7.615	12.154	1,60	419.306,66	738.8741,77	17,62
N03AX14	levetiracetam	/	0,53	/	/	6.503	/	/	1.600.801,80	/
N03AX16	pregabalin	/	1,01	/	/	21.114	/	/	1.893.651,05	/
N04	ANTIPARKINSONIKI	2,79	3,42	1,23	53.103	67.322	1,27	1.610.464,96	5.009.756,82	3,11
N04AA	Terciarni amini	1,35	1,01	0,75	33.550	28.607	0,85	334.945,32	305.363,03	0,91
N04AA01	triheksifenidil	0,05	/	/	464	/	/	14.388,05	/	/
N04AA02	biperiden	1,31	1,01	0,77	33.086	28.607	0,86	320.557,27	305.363,03	0,95
N04B	Dopaminergiki	1,44	2,41	1,67	19.553	38.715	1,98	1.275.519,64	4.704.393,79	3,69
N04BA	Dopa in njeni derivati	0,88	1,18	1,34	12.164	18.716	1,54	515.992,72	2.013.417,73	3,90
N04BA02	levodopa in zaviralec dekarboksilaze	0,88	0,92	1,05	12.164	14.053	1,16	515.992,72	1.026.051,03	1,99
N04BA03	levodopa, zaviralec dekarboksilaze in zaviralec COMT	/	0,25	/	/	4.663	/	/	987.366,70	/
N04BB01	amantadin	0,17	0,19	1,12	1.703	1.792	1,05	75.542,13	99.175,29	1,31
N04BC	Agonisti dopamina	0,08	0,71	8,88	2.280	14.471	6,35	285.403,44	1.785.370,87	6,26
N04BC01	bromokriptin	0,01	/	/	265	/	/	31.738,12	/	/
N04BC02	pergolid	0,04	/	/	1.170	/	/	171.027,81	/	/
N04BC04	ropinirol	/	0,46	/	/	5.775	/	/	802.920,07	/
N04BC05	pramipeksol	0,02	0,23	11,50	845	8.618	10,20	82.637,52	835.578,99	10,11
N04BC07	apomorfín	/	0,02	/	/	78	/	/	146.871,81	/
N04BD	Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	0,21	0,26	1,24	1.227	2.337	1,90	71.550,71	475.868,96	6,65
N04BD01	selegilin	0,21	0,09	0,43	1.227	504	0,41	71.550,71	27.084,06	0,38
N04BD02	razagilin	/	0,17	/	/	1.833	/	/	448.784,90	/
N04BX	Drugi dopaminergiki	0,10	0,08	0,80	2.179	1.399	0,64	327.030,63	330.560,94	1,01
N04BX01	tolkapon	0,00	0,01	0,00	2	108	54,00	524,07	33.179,89	63,31
N04BX02	entakapon	0,10	0,07	0,70	2.177	1.291	0,59	326.506,56	297.381,05	0,91

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N05	PSIHOLEPTIKI	42,84	42,42	0,99	965.818	984.956	1,02	17.473.763,94	25.601.840,04	1,47
N05A	Antipsihotiki	6,02	9,15	1,52	158.480	206.790	1,30	9.884.014,36	19.405.112,88	1,96
N05AA	Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	0,58	0,43	0,74	20.372	16.594	0,81	675.169,60	503.703,08	0,75
N05AA02	levomepromazin	0,19	0,14	0,74	6.843	4.718	0,69	166.348,78	97.938,78	0,59
N05AA03	promazin	0,39	0,29	0,74	13.529	11.876	0,88	508.820,82	405.764,30	0,80
N05AB02	flufenazin	0,73	0,65	0,89	11.736	8.846	0,75	294.553,20	247.445,54	0,84
N05AC02	tioridazin	0,18	/	/	13.088	/	/	134.263,15	/	/
N05AD01	haloperidol	0,82	0,69	0,84	16.116	12.406	0,77	179.581,89	181.931,25	1,01
N05AE04	ziprasidon	/	0,14	/	/	1.991	/	/	430.692,61	/
N05AF	Derivati tioksantena	0,16	0,17	1,06	1.662	1.668	1,00	37.971,61	42.768,20	1,13
N05AF01	flupentiksol	0,07	0,08	1,14	639	657	1,03	15.317,33	19.994,35	1,31
N05AF05	zuklopentiksol	0,09	0,09	1,00	1.023	1.011	0,99	22.654,28	22.773,85	1,01
N05AH	Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	1,99	4,23	2,13	33.140	78.095	2,36	5.550.001,36	11.542.158,62	2,08
N05AH02	klozapin	0,33	0,62	1,88	7.937	12.194	1,54	483.600,42	662.670,67	1,37
N05AH03	olanzapin	1,59	2,42	1,52	23.484	31.220	1,33	4.824.510,70	7.080.162,72	1,47
N05AH04	kvetiapin	0,08	1,19	14,88	1.719	34.681	20,18	241.890,24	3.799.325,23	15,71
N05AL	Benzamidi	0,29	0,51	1,76	30.165	27.204	0,90	367.163,22	724.517,87	1,97
N05AL01	sulpirid	0,29	0,22	0,76	30.165	22.438	0,74	367.163,22	318.059,24	0,87
N05AL05	amisulprid	/	0,29	/	/	4.766	/	/	406.458,63	/
N05AN01	litij	0,24	0,25	1,04	2.495	2.645	1,06	38.861,89	86.595,22	2,23
N05AX	Drugi antipsihotiki	1,03	2,07	2,01	29.706	57.341	1,93	2.606.448,44	5.645.300,49	2,17
N05AX08	risperidon	1,03	1,59	1,54	29.706	50.713	1,71	2.606.448,44	3.953.138,25	1,52
N05AX12	aripiprazol	/	0,47	/	/	6.414	/	/	1.643.110,33	/
N05AX13	paliperidon	/	0,01	/	/	214	/	/	49.051,91	/
N05BA	Benzodiazepini	24,81	19,51	0,79	581.079	507.478	0,87	4.257.715,31	3.139.815,80	0,74
N05BA01	diazepam	6,20	4,24	0,68	120.528	94.409	0,78	751.366,95	404.413,59	0,54
N05BA03	medazepam	0,54	0,28	0,52	14.337	8.529	0,59	134.466,17	88.999,48	0,66
N05BA04	oksazepam	0,84	0,49	0,58	24.223	16.145	0,67	230.988,42	148.983,26	0,64

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N05BA06	lorazepam	3,80	3,60	0,95	52.438	42.396	0,81	369.558,91	382.364,73	1,03
N05BA08	bromazepam	5,84	4,26	0,73	198.843	176.133	0,89	1.361.327,12	977.355,17	0,72
N05BA09	klobazam	0,20	0,22	1,10	2.330	2.219	0,95	117.144,91	169.198,80	1,44
N05BA11	prazepam	0,00	/	/	17	/	/	142,74	/	/
N05BA12	alprazolam	7,40	6,41	0,87	168.363	167.647	1,00	1.292.720,10	968.500,77	0,75
N05C	Hipnotiki in sedativi	12,01	13,76	1,15	226.259	270.688	1,20	3.332.034,27	3.056.911,36	0,92
N05CD	Benzodiazepini	3,37	2,42	0,72	71.803	55.471	0,77	766.611,22	654.934,60	0,85
N05CD01	flurazepam	1,28	0,71	0,55	30.444	17.507	0,58	276.476,84	153.345,71	0,55
N05CD02	nitrazepam	0,87	0,46	0,53	12.982	7.213	0,56	87.095,10	51.007,63	0,59
N05CD08	midazolam	1,21	1,25	1,03	28.377	30.751	1,08	403.039,28	450.581,26	1,12
N05CF02	zolpidem	8,37	11,07	1,32	139.418	198.264	1,42	2.156.844,76	1.878.712,67	0,87
N05CH01	melatonin	/	0,01	/	/	450	/	/	7.798,62	/
N05CM02	klometiazol	0,27	0,25	0,93	15.038	16.503	1,10	408.578,29	515.465,47	1,26
N06	PSIHOANALEPTIKI	19,11	44,06	2,31	220.798	455.373	2,06	11.011.959,55	21.897.998,32	1,99
N06A	Antidepresivi	18,32	41,00	2,24	208.801	416.772	2,00	9.103.751,65	15.826.851,98	1,74
N06AA	Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	1,72	1,17	0,68	40.580	29.876	0,74	398.500,61	271.225,10	0,68
N06AA04	klomipramin	0,14	0,09	0,64	3.317	1.996	0,60	48.705,21	34.340,60	0,71
N06AA09	amitriptilin	0,77	0,59	0,77	19.429	17.020	0,88	122.224,32	96.543,95	0,79
N06AA12	doksepin	0,08	0,06	0,75	2.350	1.766	0,75	28.244,48	23.757,87	0,84
N06AA21	maprotilin	0,73	0,43	0,59	15.484	9.094	0,59	199.326,60	116.582,68	0,58
N06AB	Selektivni zaviralci privzema serotonina	14,34	31,01	2,16	135.768	286.642	2,11	7.302.846,37	9.882.649,33	1,35
N06AB03	fluoksetin	2,87	1,70	0,59	27.044	14.897	0,55	1.497.710,46	397.124,41	0,27
N06AB04	citalopram	5,70	3,54	0,62	54.933	33.548	0,61	2.893.639,69	958.917,18	0,33
N06AB05	paroksetin	0,78	5,46	7,00	9.051	50.839	5,62	381.062,46	1.515.678,80	3,98
N06AB06	sertralin	4,89	10,29	2,10	43.415	88.067	2,03	2.482.978,02	2.077.521,21	0,84
N06AB08	fluvoksamin	0,11	0,00	0,00	1.325	3	0,00	47.455,75	99,68	0,00
N06AB10	escitalopram	/	10,01	/	/	99.288	/	/	4.933.308,05	/
N06AG	Zaviralci monoaminooksidaze	0,98	0,53	0,54	10.697	5.004	0,47	560.507,12	220.708,88	0,39

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N06AG02	moklobemid	0,98	0,53	0,54	10.697	5.004	0,47	560.507,12	220.708,88	0,39
N06AW50	zel šentjanževke	/	0,00	/	/	1	/	/	4,29	/
N06AX	Drugi antidepresivi	1,29	8,29	6,43	21.756	95.249	4,38	841.897,55	5.452.264,38	6,48
N06AX03	mianserin	0,16	0,19	1,19	3.444	3.126	0,91	82.980,31	78.394,55	0,94
N06AX05	trazodon	0,00	/	/	77	/	/	933,41	/	/
N06AX11	mirtazapin	/	1,88	/	/	18.978	/	/	341.334,05	/
N06AX12	bupropion	/	0,11	/	/	2.497	/	/	126.021,05	/
N06AX14	tianeptin	0,76	1,27	1,67	13.959	19.738	1,41	444.201,16	857.321,33	1,93
N06AX16	venlafaksin	0,11	2,92	26,55	1.694	25.313	14,94	103.587,98	1.871.065,99	18,06
N06AX18	reboksetin	0,24	0,08	0,33	2.582	871	0,34	210.194,70	48.441,76	0,23
N06AX21	duloksetin	/	1,83	/	/	24.726	/	/	2.129.685,65	/
N06B	Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	0,05	0,22	4,40	2.185	5.541	2,54	16.218,74	235.359,80	14,51
N06BA	Simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	0,05	0,15	3,00	2.185	4.187	1,92	16.218,74	205.455,42	12,67
N06BA04	metilfenidat	0,05	0,13	2,60	2.185	3.458	1,58	16.218,74	106.563,35	6,57
N06BA09	atomoksetin	/	0,02	/	/	729	/	/	98.892,07	/
N06BX	Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	/	0,07	/	/	1.354	/	/	29.904,38	/
N06BX03	piracetam	/	0,07	/	/	1.354	/	/	29.904,38	/
N06D	Zdravila za zdravljenje demence	0,74		0,00	9.812	33.060	3,37	1.891.989,16	5.835.786,54	3,08
N06DA	Antiholinesteraze	0,74	2,27	3,07	9.812	25.692	2,62	1.891.989,16	4.447.462,66	/
N06DA02	donepezil	0,55	0,88	1,60	5.899	8.168	1,38	1.357.905,81	1.243.710,93	0,92
N06DA03	rivastigmin	0,16	0,64	4,00	3.532	9.598	2,72	489.903,04	1.749.719,29	3,57
N06DA04	galantamin	0,02	0,74	37,00	381	7.926	20,80	44.180,31	1.454.032,44	32,91
N06DX01	memantin	/	0,58	/	/	7.368	/	/	1.388.323,88	/
N07	DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	2,84	4,26	1,50	39.581	45.761	1,16	770.254,71	1.299.038,08	1,69
N07A	Parasimpatikomimetiki	0,05	0,13	2,60	616	1.612	2,62	30.041,08	121.099,12	4,03
N07AA02	piridostigmin	0,05	0,11	2,20	616	1.358	2,20	30.041,08	74.854,90	2,49

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
N07AX01	pilokarpin	/	0,02	/	/	254	/	/	46.244,22	/
N07B	Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	0,14	0,14	1,00	2.090	2.373	1,14	123.095,31	197.822,81	1,61
N07BA01	nikotin	/	0,00	/	/	1	/	/	3,87	/
N07BA03	vareniklin	/	0,01	/	/	721	/	/	29.311,45	/
N07BB	Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	0,12	0,12	1,00	1.166	1.340	1,15	114.234,22	165.009,67	1,44
N07BB01	disulfiram	0,06	0,03	0,50	339	187	0,55	9.548,97	6.910,71	0,72
N07BB04	naltrekson	0,06	0,09	1,50	827	1.153	1,39	104.685,25	158.098,96	1,51
N07BC02	metadon	0,03	0,00	0,00	924	312	0,34	8.861,09	3.497,82	0,39
N07CA	Zdravila proti vrtoglavici	2,64	3,97	1,50	36.875	41.557	1,13	617.118,33	767.090,67	1,24
N07CA01	betahistin	2,64	3,29	1,25	36.863	33.914	0,92	617.059,26	712.511,29	1,15
N07CA02	cinarizin	0,00	0,68	0,00	12	7.640	636,67	59,07	54.558,50	923,62
N07CA52	cinarizin, kombinacije	/	0,00	/	/	3	/	/	20,88	/
N07XX	Druga zdravila z delovanjem na živčevje	/	0,02	/	/	219	/	/	213.025,48	/
N07XX02	riluzol	/	0,02	/	/	155	/	/	136.976,88	/
N07XX04	natrijev oksibat	/	0,00	/	/	64	/	/	76.048,60	/
P	ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	0,42	0,20	0,48	45.352	42.627	0,94	281.660	258.481,58	0,92
P01	ANTIPROTOZOIKI	0,14	0,12	0,86	28.336	30.361	1,07	188.526,47	181.979,68	0,97
P01AB01	metronidazol	0,14	0,12	0,86	28.336	30.361	1,07	188.526,47	181.979,68	0,97
P02	ANTIHELMIINTIKI	0,26	0,08	0,31	16.981	12.249	0,72	92.915,59	76.335,10	0,82
P02CA	Derivati benzimidazola	0,26	0,08	0,31	16.981	12.249	0,72	92.915,59	76.335,10	0,82
P02CA01	mebendazol	0,06	0,08	1,33	8.656	12.249	1,42	42.750,42	76.335,10	1,79
P02CA03	albendazol	0,20	/	/	8.325	/	/	50.165,16	/	/
P03	ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	0,02	0,01	0,50	35	17	0,49	217,61	166,80	0,77
P03A	Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	0,02	0,01	0,50	35	17	0,49	217,61	166,80	0,77
P03AX01	benzilbenzoat	/	0,01	/	/	17	/	/	166,80	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
R	ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	58,86	59,84	1,02	925.089	953.161	1,03	19.247.539	28.441.134,73	1,48
R01	ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	6,94	7,10	1,02	176.263	133.426	0,76	1.819.445,91	2.172.838,29	1,19
R01A	Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	6,94	7,10	1,02	176.263	132.541	0,75	1.819.445,91	2.168.707,32	1,19
R01AA	Simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	0,64	0,15	0,23	61.090	9.834	0,16	159.288,98	36.948,93	0,23
R01AA05	oksimetazolin	0,64	0,11	0,17	61.090	8.388	0,14	159.288,98	31.542,89	0,20
R01AA07	ksilometazolin	/	0,01	/	/	376	/	/	1.896,38	/
R01AA08	nafazolin	/	0,03	/	/	1.070	/	/	3.509,66	/
R01AC02	levokabastin	0,12	0,06	0,50	7.224	4.121	0,57	73.563,94	41.872,20	0,57
R01AC03	azelastin	0,00	/	/	103	/	/	910,96	/	/
R01AD	Kortikosteroidi	5,64	6,71	1,19	82.407	108.656	1,32	1.483.583,65	2.047.836,80	1,38
R01AD01	beklometazon	0,02	/	/	259	/	/	3.186,16	/	/
R01AD05	budezonid	1,90	0,89	0,47	19.136	8.677	0,45	220.243,19	119.613,63	0,54
R01AD08	flutikazon	1,31	1,77	1,35	20.095	24.924	1,24	349.053,92	519.866,82	1,49
R01AD09	mometazon	2,42	3,64	1,50	42.917	67.315	1,57	911.100,38	1.265.911,79	1,39
R01AD12	flutikazonfuroat	/	0,42	/	/	7.740	/	/	142.444,56	/
R01AX	Druga zdravila za bolezn nosne sluznice	0,54	0,17	0,31	25.439	9.930	0,39	102.098,37	42.043,62	0,41
R01AX03	ipratropijev bromid	0,21	/	/	7.161	/	/	56.553,78	/	/
R01AX10	razne učinkovine	0,32	0,00	0,00	18.278	2	0,00	45.544,59	5,77	0,00
R01BA52	psevdoefedrin, kombinacije	/	0,01	/	/	885	/	/	4.130,97	/
R02	ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	/	0,01	/	/	1.945	/	/	19.328,57	/
R02A	Zdravila z učinkom na žrelo	/	0,01	/	/	1.945	/	/	19.328,57	/
R02AA	Antiseptiki	/	0,01	/	/	1.936	/	/	19.282,50	/
R02AA05	klorheksidin	/	0,01	/	/	685	/	/	7.468,80	/
R02AA06	cetilpiridinium	/	0,01	/	/	834	/	/	9.892,86	/
R02AA15	povidon-jod	/	0,00	/	/	384	/	/	1.649,63	/
R02AA16	benzalkonium	/	0,00	/	/	33	/	/	271,21	/
R02AD02	lidokain	/	0,00	/	/	9	/	/	46,07	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
R03	ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	36,61	33,55	0,92	389.241	439.999	1,13	13.613.109,84	21.922.834,83	1,61
R03A	Inhalacijski adrenergiki	21,54	19,37	0,90	203.920	259.295	1,27	7.172.403,06	12.860.167,73	1,79
R03AC	Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	5,64	4,75	0,84	81.250	85.991	1,06	1.291.625,97	964.409,59	0,75
R03AC02	salbutamol	3,63	3,80	1,05	57.374	75.414	1,31	457.599,24	557.824,76	1,22
R03AC04	fenoterol	0,74	0,41	0,55	3.830	4.362	1,14	44.502,96	52.592,77	1,18
R03AC12	salmeterol	1,27	0,38	0,30	20.046	3.826	0,19	789.523,77	233.954,45	0,30
R03AC13	formoterol	/	0,15	/	/	2.389	/	/	120.037,61	/
R03AK	Adrenergiki in druge učinkovine za obstruktivne pljučne bolezni	15,90	14,62	0,92	122.670	173.304	1,41	5.880.777,10	11.895.758,14	2,02
R03AK03	fenoterol in druge učinkovine za obstruktivne pljučne bolezni	13,09	7,00	0,53	93.942	93.006	0,99	2.488.734,79	2.359.146,51	0,95
R03AK06	salmeterol in druge učinkovine za obstruktivne pljučne bolezni	2,81	4,67	1,66	28.728	46.763	1,63	3.392.042,30	5.977.925,90	1,76
R03AK07	formoterol in druge učinkovine za obstruktivne pljučne bolezni	/	2,95	/	/	33.535	/	/	3.558.685,73	/
R03B	Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	7,12	8,40	1,18	98.500	109.855	1,12	3.558.871,73	5.843.005,33	1,64
R03BA	Glukokortikoidi	7,11	5,55	0,78	98.295	82.162	0,84	3.557.045,73	2.947.538,04	0,83
R03BA01	beklometazon	0,60	/	/	5.044	/	/	63.109,05	/	/
R03BA02	budezonid	2,14	0,85	0,40	18.254	9.831	0,54	836.943,42	287.689,34	0,34
R03BA05	flutikazon	4,37	3,10	0,71	74.997	58.324	0,78	2.656.993,26	1.689.508,86	0,64
R03BA07	mometazon	/	0,85	/	/	8.257	/	/	684.108,75	/
R03BA08	ciklezonid	/	0,76	/	/	5.750	/	/	286.231,09	/
R03BB01	ipratropijev bromid	0,02	/	/	201	/	/	1.743,31	/	/
R03BB04	tiotropijev bromid	/	2,84	/	/	27.693	/	/	2.895.467,29	/
R03BC01	kromoglicinska kislina	0,00	/	/	4	/	/	82,69	/	/
R03CC	Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	0,88	0,22	0,25	17.716	7.259	0,41	170.760,60	78.209,45	0,46
R03CC02	salbutamol	0,75	0,19	0,25	15.342	6.786	0,44	143.098,73	71.971,16	0,50
R03CC08	prokaterol	0,13	0,03	0,23	2.374	473	0,20	27.661,87	6.238,29	0,23

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
R03D	Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	7,07	5,56	0,79	69.105	63.590	0,92	2.711.074,44	3.141.452,32	1,16
R03DA	Ksantini	4,81	2,16	0,45	43.702	19.903	0,46	535.138,29	299.848,38	0,56
R03DA04	teofilin	4,57	2,11	0,46	38.084	18.589	0,49	476.318,45	282.601,59	0,59
R03DA05	aminofilin	0,24	0,05	0,21	5.618	1.314	0,23	58.819,84	17.246,79	0,29
R03DC	Antagonisti levkotrienskih receptorjev	2,26	3,40	1,50	25.403	43.687	1,72	2.175.936,16	2.841.603,94	1,31
R03DC01	zafirlukast	0,00	0,04	0,00	36	417	11,58	2.068,50	26.220,12	12,68
R03DC03	montelukast	2,26	3,36	1,49	25.367	43.270	1,71	2.173.867,66	2.815.383,82	1,30
R05	ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	0,19	0,38	2,00	54.846	38.315	0,70	328.944,89	399.599,41	1,21
R05C	Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	0,01	0,11	11,00	146	10.402	71,25	143.776,17	233.582,01	1,62
R05CA	Ekspektoransi	/	0,00	/	/	108	/	/	670,70	/
R05CB	Mukolitiki	0,01	0,11	11,00	146	10.294	70,51	143.776,17	232.911,31	1,62
R05CB01	acetilcistein	/	0,05	/	/	4.342	/	/	20.135,38	/
R05CB02	bromheksin	0,00	0,04	0,00	1	3.983	3983,00	7,35	17.954,35	2442,77
R05CB04	eprazinon	0,00	/	/	2	/	/	6,62	/	/
R05CB06	ambroksol	0,00	0,01	0,00	2	1.772	886,00	4,94	6.692,52	1354,76
R05CB13	dornaza alfa (dezoksiribonukleaza)	0,01	0,01	1,00	141	197	1,40	143.757,26	188.129,06	1,31
R05D	Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	0,18	0,27	1,50	54.700	27.818	0,51	185.168,72	165.417,60	0,89
R05DA	Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	0,18	0,10	0,56	54.698	20.936	0,38	185.155,61	117.319,06	0,63
R05DA04	kodein	0,02	0,02	1,00	2.318	2.511	1,08	11.986,43	24.907,61	2,08
R05DA08	folkodin	0,16	0,08	0,50	52.380	18.419	0,35	173.169,18	92.361,62	0,53
R05DA09	dekstrometorfan	/	0,00	/	/	6	/	/	49,83	/
R05DB13	butamirat	0,00	0,16	0,00	2	6.878	3439,00	13,11	48.037,06	3664,15
R05WA	druge kombinacije zdravil za zdravljenje prehlada	/	0,00	/	/	95	/	/	599,80	/
R06	ANTIISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	15,12	18,73	1,24	304.738	336.981	1,11	3.486.021,01	3.884.080,97	1,11
R06A	Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	15,12	18,73	1,24	304.738	336.981	1,11	3.486.021,01	3.884.080,97	1,11

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
R06AA	Aminoalkilnietri	0,00	0,00	0,00	1	75	75,00	2,51	422,50	168,33
R06AA02	difenhidramin	0,00	0,00	0,00	1	74	74,00	2,51	414,49	165,14
R06AA04	klemastin	/	0,00	/	/	1	/	/	8,01	/
R06AB03	dimetinden	0,05	0,05	1,00	6.658	7.311	1,10	29.857,12	34.726,94	1,16
R06AD03	tietilperazin	/	0,44	/	/	15.472	/	/	180.136,78	/
R06AE	Derivati piperazina	2,42	5,29	2,19	58.400	112.979	1,93	643.916,74	123.547,56	0,19
R06AE07	cetirizin	2,42	2,95	1,22	58.400	78.099	1,34	643.916,74	605.562,52	0,94
R06AE09	levocetirizin	/	2,34	/	/	34.880	/	/	624.985,04	/
R06AX	Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	12,65	12,94	1,02	239.679	201.144	0,84	2.812.244,64	2.438.247,19	0,87
R06AX11	astemizol	0,00	/	/	1	/	/	14,90	/	/
R06AX12	terfenadin	0,00	/	/	2	/	/	7,76	/	/
R06AX13	loratadin	9,59	7,10	0,74	202.083	130.099	0,64	2.078.938,10	933.424,50	0,45
R06AX17	ketotifen	0,61	0,14	0,23	11.792	2.833	0,24	141.698,17	37.429,06	0,26
R06AX25	mizolastin	0,01	/	/	121	/	/	1.790,89	/	/
R06AX26	feksofenadin	2,44	2,07	0,85	25.680	18.726	0,73	589.794,82	393.642,35	0,67
R06AX27	desloratadin	/	3,63	/	/	49.486	/	/	1.073.751,28	/
R07	DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	0,00	0,07	0,00	1	2.495	2495,00	17,76	42.452,66	2390,35
R07AX	Druga zdravila za bolezni dihal	0,00	0,07	0,00	1	2.495	2495,00	17,76	42.452,66	2390,35
S	ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	13,25	16,18	1,22	491.669	588.497	1,20	5.025.851	7.299.904,16	1,45
S01	ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	11,56	16,16	1,40	323.395	586.535	1,81	3.864.890,60	7.276.763,69	1,88
S01A	Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	0,74	1,32	1,78	118.753	210.979	1,78	480.813,56	1.128.713,23	2,35
S01AA	Antibiotiki	0,57	1,06	1,86	97.851	174.201	1,78	356.284,23	902.391,75	2,53
S01AA01	kloramfenikol	0,00	0,04	0,00	8	5.371	671,38	23,82	20.690,76	868,63
S01AA11	gentamicin	/	0,00	/	/	7	/	/	16,75	/
S01AA12	tobramicin	0,25	0,97	3,88	38.742	158.234	4,08	155.126,20	840.993,88	5,42
S01AA30	kombinacije različnih antibiotikov	0,32	0,05	0,16	59.101	10.589	0,18	201.134,21	40.690,36	0,20
S01AB02	sulfafurazol	/	0,00	/	/	1	/	/	4,03	/

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
S01AD03	aciklovir	0,05	0,04	0,80	6.630	5.477	0,83	56.994,76	55.787,96	0,98
S01AX13	ciprofloksacin	0,11	0,23	2,09	14.272	31.300	2,19	67.534,56	170.529,49	2,53
S01B	Protivnetna zdravila	0,25	0,53	2,12	30.483	54.362	1,78	201.626,35	418.087,29	2,07
S01BA	Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	0,13	0,43	3,31	17.816	40.599	2,28	89.679,00	304.130,98	3,39
S01BA01	deksametazon	0,12	0,17	1,42	15.578	24.267	1,56	75.784,24	143.826,60	1,90
S01BA07	fluorometolon	0,02	0,07	3,50	2.238	7.969	3,56	13.894,76	40.296,02	2,90
S01BA14	loteprednol	/	0,19	/	/	8.363	/	/	120.008,36	/
S01BC03	diklofenak	0,11	0,10	0,91	12.667	13.763	1,09	111.947,35	113.956,31	1,02
S01CA01	deksametazon in protimikrobne učinkovine	0,08	0,86	10,75	14.503	119.855	8,26	35.099,07	564.251,12	16,08
S01E	Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	7,69	10,30	1,34	84.669	118.126	1,40	2.444.871,62	4.246.910,39	1,74
S01EB01	pilokarpin	/	0,00	/	/	78	/	/	1.148,21	/
S01EB02	karbahol	0,00	/	/	10	/	/	98,41	/	/
S01EC	Zaviralci karboanhidraze	0,84	1,28	1,52	12.646	16.047	1,27	347.835,09	479.053,69	1,38
S01EC01	acetazolamid	0,06	/	/	819	/	/	18.423,26	/	/
S01EC02	diklofenamid	0,00	/	/	2	/	/	62,99	/	/
S01EC03	dorzolamid	0,49	0,25	0,51	8.154	4.347	0,53	234.996,84	137.490,01	0,59
S01EC04	brinzolamid	0,29	1,03	3,55	3.671	11.700	3,19	94.352,00	341.563,68	3,62
S01ED	Zaviralci adrenergičnih receptorjev beta	5,25	5,05	0,96	53.425	56.825	1,06	1.275.405,66	1.909.687,27	1,50
S01ED01	timolol	2,40	1,43	0,60	21.454	13.967	0,65	296.797,89	270.386,80	0,91
S01ED02	betaksolol	1,38	0,71	0,51	15.070	7.867	0,52	207.342,58	132.343,04	0,64
S01ED51	timolol, kombinacije	1,47	2,90	1,97	16.901	34.991	2,07	771.265,20	1.506.957,43	1,95
S01EE	Analogi prostaglandina	1,60	3,97	2,48	18.588	45.176	2,43	821.532,46	1.857.021,22	2,26
S01EE01	latanoprost	1,60	2,66	1,66	18.588	30.327	1,63	821.532,46	1.217.271,74	1,48
S01EE03	bimatoprost	/	0,32	/	/	3.160	/	/	129.876,10	/
S01EE04	travoprost	/	0,99	/	/	11.689	/	/	509.873,28	/
S01FA06	tropikamid	/	0,00	/	/	14	/	/	153,07	/
S01G	Dekongestivi in protialergijska zdravila	1,08	1,87	1,73	30.445	46.730	1,53	283.120,71	523.995,62	1,85

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
S01GA	Simpatikomimetiki za oženje krvnih žil	/	0,01	/	/	438	/	/	2.289,66	/
S01GA02	tetizolin	/	0,01	/	/	295	/	/	1.711,15	/
S01GA51	nafazolin, kombinacije	/	0,00	/	/	109	/	/	424,37	/
S01GA52	tetizolin, kombinacije	/	0,00	/	/	34	/	/	154,14	/
S01GX	Druga protialergijska zdravila	1,08	1,86	1,72	30.445	46.292	1,52	283.120,71	521.705,96	1,84
S01GX01	kromoglicinska kislina	0,06	/	/	1.608	/	/	12.904,93	/	/
S01GX02	levokabastin	0,85	0,35	0,41	21.886	9.131	0,42	220.483,73	101.900,89	0,46
S01GX05	lodoksamid	0,14	0,05	0,36	6.316	2.418	0,38	42.830,13	16.672,46	0,39
S01GX06	emedastin	0,03	0,12	4,00	635	2.505	3,94	6.901,92	51.979,58	7,53
S01GX08	ketotifen	/	0,46	/	/	11.990	/	/	139.574,32	/
S01GX09	olopatadin	/	0,88	/	/	20.248	/	/	211.578,71	/
S01HA04	proksimetakain	/	0,00	/	/	7	/	/	68,07	/
S01XA20	umetne solze in druga nevtralna zdravila	1,72	1,26	0,73	44.542	36.462	0,82	419.359,29	394.584,90	0,94
S03	ZDRAVILA ZA OČESNE IN UŠESNE BOLEZNI	1,69	0,02	0,01	168.274	1.962	0,01	1.160.960,16	23.140,47	0,02
S03AA30	protimikrobne učinkovine, kombinacije	0,71	0,02	0,03	48.754	1.286	0,03	742.334,44	19.671,12	0,03
S03CA	Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	0,97	0,00	0,00	119.520	676	0,01	418.625,72	3.469,35	0,01
S03CA01	deksametazon in protimikrobne učinkovine	0,97	0,00	0,00	119.510	36	0,00	418.579,04	151,76	0,00
S03CA04	hidrokortizon in protimikrobne učinkovine	0,00	0,00	0,00	10	640	64,00	46,68	3.317,59	71,07
V	RAZNA ZDRAVILA	0,01	0,16	16,00	2.975	7.709	2,59	607.543	2.954.543,10	4,86
V01	ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	/	-	/	/	567	/	/	111.635,80	/
V01AA03	pršice v hišnem prahu	/	-	/	/	1	/	/	16,70	/
V01AA20	razni alergenski ekstrakti	/	-	/	/	566	/	/	111.619,10	/
V03	DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	0,01	0,16	16,00	509	3.764	7,39	34.893,95	1.629.693,54	46,70
V03A	Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	0,01	0,16	16,00	509	3.764	7,39	34.893,95	1.629.693,54	46,70

ATC	Skupina	DID		Indeks DID	Št. Rp		Indeks št. receptov	Vrednost Rp		Indeks vrednosti
		2002	2008		2002	2008		2002	2008	
V03AB25	flumazenil	/	0,00	/	/	5	/	/	212,75	/
V03AC03	deferasiroks	/	0,01	/	/	389	/	/	633.023,65	/
V03AE	Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemija	0,01	0,15	15,00	509	3.370	6,62	34.893,95	996.457,14	28,56
V03AE01	polistirensulfonat	0,01	0,03	3,00	509	1.223	2,40	34.893,95	59.997,05	1,72
V03AE02	sevelamer	/	0,12	/	/	2.048	/	/	905.762,81	/
V03AE03	lantanol(III) karbonat	/	0,01	/	/	99	/	/	30.697,28	/
V04	DIAGNOSTIKI	/	-	/	/	3	/	/	11,80	/
V04CL	Alergijski testi	/	-	/	/	3	/	/	11,80	/
V06	OSNOVNA HRANILA	-	-	/	2.466	3.341	1,35	572.649,50	1.212.584,27	2,12
V06C	Hranila za otroke	-	-	/	2.466	523	0,21	572.649,50	692.529,17	1,21
V06CA	Hranila brez fenilalanina	-	-	/	2.466	347	0,14	572.649,50	562.501,73	0,98
V06D	Druga hranila	/	-	/	/	2.818	/	/	271.898,00	/
V06DF	Mlečni nadomestki	/	-	/	/	1.330	/	/	248.157,10	/
V07AB	Raztopine in pripravki za redčenje, vključno s tekočinami za izpiranje	/	-	/	/	34	/	/	617,69	/